

IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE SPRACOVATEĽA

Meno spracovateľa: **Euro Dotácie, s. r. o.**
Adresa: Národná 23, 010 01 Žilina
IČO: 36438766
Štatutárny orgán: Ing. Martin Chachula – konateľ
Kontaktná osoba: Ing. Miroslav Škvarna

IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE OBJEDNÁVATEĽA

Meno investora: **Obecný úrad Stráňavy**
Adresa: Ing. Jozef Papán, Májová 336, 013 25 Stráňavy
IČO: 00321613
Štatutárny orgán: Ing. Jozef Papán, starosta obce

OBSAH

OBSAH	3
ZOZNAM TABULIEK	5
ZOZNAM GRAFOV	7
ZOZNAM MÁP	9
ZOZNAM PRÍLOH	9
ÚVOD	10
1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE ÚZEMIA OBCE	11
1.1 HISTÓRIA	12
1.2 PRÍRODNÉ PODMIENKY	14
2 ANALÝZA OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI	23
2.1 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	23
2.2 DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	27
2.3 ZDRAVOTNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	34
2.4 VZDELÁVANIE A ŠPORT	34
2.5 SOCIÁLNA SFÉRA	40
2.6 BÝVANIE	41
3 OBYVATELSTVO	44
3.1 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ	44
3.2 PRÍRASTOK (ÚBYTOK) OBYVATELSTVA	47
3.3 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATELSTVA	51
3.4 NÁRODNOSTNÁ A NÁBOŽENSKÁ ŠTRUKTÚRA	55
3.5 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA A ZAMESTNANOSŤ	57
3.6 ANALÝZA ŽIVOTNEJ ÚROVNE OBYVATELSTVA	60
3.7 ÚROVEŇ BÝVANIA A VYBAVENOSTI DOMÁCNOSTÍ	64
4 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	69
4.1 OCHRANA VÔD	69
4.2 OCHRANA OVZDUŠIA	70
4.3 OCHRANA PÔDY	72
4.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	73
4.5 STAROSTLIVOSŤ O ÚZEMIE A STRATEGICKÉ ZÁMERY OCHRANY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	76
4.6 VZDELÁVANIE A VÝCHOVA K ZACHOVANIU TRVALO-UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA V REGIÓNE	77
5 HOSPODÁRSTVO OBCE	78
5.1 ANALÝZA HOSPODÁRSTVA	78
5.2 ANALÝZA TRHU PRÁCE	83
5.3 ANALÝZA PODNIKATELSKÝCH SUBJEKTOV A ICH ŠTRUKTÚRY	90
5.4 HOSPODÁRENIE OBCE	93
6 KULTÚRA A CESTOVNÝ RUCH	95
6.1 KULTÚRNE ZARIADENIA	95
6.2 ZARIADENIA CESTOVNÉHO RUCHU	97
6.3 ZÓNOVÉ ČLENENIE TURISTICKÝCH ATRAKCIÍ	99
7 KOMPLEXNÁ SWOT ANALÝZA	101
7.1 INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	101
7.2 PODNIKATEĽSKÝ SEKTOR	102

7.3	ĽUDSKÉ ZDROJE	103
7.4	KULTÚRA, ŠPORT A VOĽNÝ ČAS	104
8	STRATÉGIA ROZVOJA ÚZEMIA OBCE	105
9	NADREGIONÁLNE STRATEGICKÉ DOKUMENTY	108
9.1	PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA ŽILINSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA	108
9.2	ANALÝZY A KONCEPCIE ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU V ŽILINSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI	109
9.3	ÚZEMNÝ PLÁN VEĽKÉHO ÚZEMNÉHO CELKU ŽILINSKÉHO KRAJA	110
9.4	ĎALŠIE NADREGIONÁLNE STRATEGICKÉ DOKUMENTY	110
10	NÁRODNÉ STRATEGICKÉ DOKUMENTY	111
	ZÁVER	114

ZOZNAM TABULIEK

TABUĽKA Č. 1 - VÝMERA JEDNOTLIVÝCH DRUHOV PÔD V KATASTRI OBCE STRÁŇAVY.....	12
TABUĽKA Č. 2 - PREHĽAD ZÁKLADNÝCH KLIMATICKÝCH UKAZOVATEĽOV OBCE STRÁŇAVY.....	19
TABUĽKA Č. 3 - ZDOKUMENTOVANÉ CHRÁNENÉ RASTLINY S VÝSKYTOM V OBCI STRÁŇAVY.....	20
TABUĽKA Č. 4 - PREHĽAD CHRÁNENÝCH DRUHOV ŽIVOČÍCHOV.....	21
TABUĽKA Č. 5 - PREHĽAD PÔSOBNOSTI JEDNOTLIVÝCH MOBILNÝCH OPERÁTOROV V OBCI STRÁŇAVY V OBDOBÍ ROKOV 2000 AŽ 2005.	27
TABUĽKA Č. 7 - PROGNÓZA MOTORIZÁCIE SLOVENSKA.	29
TABUĽKA Č. 8 - PREDPOKLADANÉ NÁKLADY NA REKONŠTRUKCIU MIESTNYCH KOMUNIKÁCIÍ	30
TABUĽKA Č. 9 - TECHNICKÉ PARAMETRE LETISKA ŽILINA	33
TABUĽKA Č. 10 - PREHĽAD PREDŠKOLSKÝCH ZARIADENÍ A POČTU ŠKÔLKAROV V OBCI STRÁŇAVY ZA OBDOBIE ROKOV 2001 AŽ 2005.....	35
TABUĽKA Č. 11 - PREHĽAD ZÁKLADNÝCH ŠKOLSKÝCH ZARIADENÍ, POČTU TRIED A ŽIAKOV V OBCI STRÁŇAVY ZA OBDOBIE ROKOV 2001 AŽ 2005.....	37
TABUĽKA Č. 12 - ZOZNAM ŠPORTOVÍSK A IHRÍSK V OBCI STRÁŇAVY	40
TABUĽKA Č. 13 - PREHĽAD POSKYTNUTÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBCI STRÁŇAVY ZA OBDOBIE ROKOV 2000 AŽ 2005.	41
TABUĽKA Č. 14 - SÚČASNÝ STAV DOMOVÉHO A BYTOVÉHO FONDU V OBCI STRÁŇAVY.....	41
TABUĽKA Č. 15 - STAV DOMOVÉHO A BYTOVÉHO FONDU V OBCI STRÁŇAVY V ROKU 2001	42
TABUĽKA Č. 26 - PREHĽAD OBYVATEĽOV OBCE STRÁŇAVY PODĽA NAJvyššie DOSIAHNUTÉHO STUPŇA VZDELANIA.....	57
TABUĽKA Č. 27 - PREHĽAD VYSOKOŠKOLSKY VZDELANÝCH OBYVATEĽOV OBCE STRÁŇAVY PODĽA UKONČENÉHO STUPŇA VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDELANIA.	58
TABUĽKA Č. 28 - PREHĽAD VYSOKOŠKOLSKY VZDELANÝCH OBYVATEĽOV OBCE STRÁŇAVY PODĽA ZAMERANIA ŠTÚDIA.	59
TABUĽKA Č. 29 - KUMULATÍVNE POROVNANIE PRIEMERNÝCH MESAČNÝCH PRÍJMOV A VÝDAVKOV RELATÍVNEHO PODIELU DOMÁCNOSTÍ V OBCI STRÁŇAVY.	62
TABUĽKA Č. 30 - PREHĽAD CIEN VYBRANÝCH KOMODÍT SPOTREBNÉHO KOŠA DOMÁCNOSTI A ICH HISTORICKÉ POROVNANIE.....	63
TABUĽKA Č. 31 - STAV DOMOVÉHO A BYTOVÉHO FONDU V OBCI STRÁŇAVY.	64
TABUĽKA Č. 32 - NEOBYVANÉ DOMY A BYTY PODĽA DÔVODU NEOBYVANIA – ABSOLÚTNE VYJADRENIE.....	65
TABUĽKA Č. 33 - VYBAVENIE TRVALO OBÝVANÝCH DOMOV A BYTOV V OBCI STRÁŇAVY – ZÁKLADNÉ SIETE.	66
TABUĽKA Č. 34 - VYBAVENIE TRVALO OBÝVANÝCH DOMOV A BYTOV V OBCI STRÁŇAVY – ELEKTROSPOTREBIČE A LUXUSNÉ STATKY.	67
TABUĽKA Č. 35 - SYSTÉM VYKUROVANIA TRVALE OBÝVANÝCH DOMOV A BYTOV V OBCI STRÁŇAVY.....	68
TABUĽKA Č. 36 - ZASTÚPENIE JEDNOTLIVÝCH DRUHOV POZEMKOV V KATASTRI OBCE STRÁŇAVY.....	72
TABUĽKA Č. 37 - OBJEM VYPRODUKOVANÉHO ODPADU V TONÁCH V OBCI STRÁŇAVY ZA ROKY 2001 AŽ 2005	74
TABUĽKA Č. 38 - OBJEM VYPRODUKOVANÉHO ODPADU V KILOGRAMOCH, PREPOČÍTANÝCH NA OBYVATEĽA OBCE STRÁŇAVY, ZA ROKY 2001 AŽ 2005	75

TABUĽKA Č. 41 - PREHĽAD EKONOMICKÝCH SUBJEKTOV SEKUNDÁRNEHO SEKTORA PÔSOBIACICH V OBCI STRÁŇAVY.	82
TABUĽKA Č. 43 - PREHĽAD EVIDOVANÝCH NEZAMESTNANÝCH V OBCI STRÁŇAVY PODĽA DOSIAHNUTÉHO VEKU.	85
TABUĽKA Č. 45 - PREHĽAD POČTU A POMERU NÍZKO KVALIFIKOVANÝCH NEZAMESTNANÝCH ZA OBDOBIE ROKOV 2000 AŽ 2005 V ŽILINSKOM OKRESE, KRAJI A NA SLOVENSKU.	88
TABUĽKA Č. 46 - PREHĽAD POČTU EVIDOVANÝCH NEZAMESTNANÝCH OBČANOV, DOPLNENÝ O NÍZKO KVALIFIKOVANÝCH UCHÁDZAČOV, OBCE STRÁŇAVY ZA OBDOBIE ROKOV 2000 AŽ 2005.	88
TABUĽKA Č. 47 - PREHĽAD EVIDOVANÝCH NEZAMESTNANÝCH V OBCI STRÁŇAVY PODĽA DĹŽKY EVIDENCIE.	89
TABUĽKA Č. 48 - PREHĽAD EKONOMICKÝCH SUBJEKTOV PÔSOBIACICH V KATASTRI OBCE STRÁŇAVY PODĽA PRÁVNEJ FORMY.	91
TABUĽKA Č. 49 - PREHĽAD EKONOMICKÝCH SUBJEKTOV PÔSOBIACICH V KATASTRI OBCE STRÁŇAVY PODĽA ROČNÉHO OBRATU.	91
TABUĽKA Č. 50 - PREHĽAD EKONOMICKÝCH SUBJEKTOV PÔSOBIACICH V KATASTRI OBCE STRÁŇAVY PODĽA POČTU PRACOVNÍKOV.	92
TABUĽKA Č. 51 - PREHĽAD EKONOMICKÝCH SUBJEKTOV PÔSOBIACICH V KATASTRI OBCE STRÁŇAVY PODĽA DRUHU VLASTNÍCTVA.	92
TABUĽKA Č. 55 - ZOZNAM KULTÚRNYCH ZARIADENÍ A INŠTITÚCIÍ V OBCI STRÁŇAVY.	95
TABUĽKA Č. 56 - KNIŽNÝ FOND A POČET ČITATEĽOV V OBCI STRÁŇAVY.	96
TABUĽKA Č. 57 - PREHĽAD POČTU STRAVOVACÍCH A REŠTAURAČNÝCH ZARIADENÍ.	98
TABUĽKA Č. 58 - PREVÁDZKA A POČET NÁVŠTEVNÍKOV TERMÁLNEHO KÚPALISKA STRÁŇAVY.	98

ZOZNAM GRAFOV

GRAF Č. 1 -	VÝVOJ POČTU ŠKÔLKAROV V OBCI STRÁŇAVY POČAS OBDOBIA ROKOV 2001 AŽ 2005	36
GRAF Č. 2 -	VÝVOJ POČTU ŽIAKOV ZÁKLADNEJ ŠKOLY V OBCI STRÁŇAVY POČAS OBDOBIA ROKOV 2001 AŽ 2005	37
GRAF Č. 3 -	VÝVOJ DOMOVÉHO A BYTOVÉHO FONDU V OBCI STRÁŇAVY.	43
GRAF Č. 4 -	ZOBRAZENIE SKUTOČNÉHO A VYROVNANÉHO POČTU OBYVATELOV OBCE STRÁŇAVY S PROGNÓZOU DO ROKU 2015.....	45
GRAF Č. 5 -	POROVNANIE HUSTOTY OBYVATELSTVA V RÁMCI SLOVENSKA.	47
GRAF Č. 6 -	PRIRODZENÝ PRÍRASTOK OBYVATELSTVA V OBCI STRÁŇAVY ZA ROKY 1997 AŽ 2005.....	48
GRAF Č. 7 -	MIGRAČNÝ PRÍRASTOK OBYVATELSTVA V OBCI STRÁŇAVY ZA ROKY 1997 AŽ 2005.	49
GRAF Č. 8 -	CELKOVÝ PRÍRASTOK OBYVATELSTVA V OBCI STRÁŇAVY ZA ROKY 1997 AŽ 2005.	50
GRAF Č. 9 -	ZÁKLADNÉ VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATELSTVA OBCE STRÁŇAVY DOPLNENÁ O PROGNÓZU VÝVOJA DO ROKA 2015.	52
GRAF Č. 10 -	PROGNÓZA VÝVOJA OBYVATELSTVA OBCE STRÁŇAVY V PREDPRODUKTÍVOM VEKU.	53
GRAF Č. 11 -	PROGNÓZA VÝVOJA OBYVATELSTVA OBCE STRÁŇAVY V PRODUKTÍVOM VEKU.	53
GRAF Č. 12 -	PROGNÓZA VÝVOJA OBYVATELSTVA OBCE STRÁŇAVY V POPRODUKTÍVOM VEKU.	54
GRAF Č. 13 -	ŠTRUKTÚRA OBYVATELOV OBCE STRÁŇAVY PODĽA NÁRODNOSTI NA ZÁKLADE VÝSLEDKOV ZO SOSB 2001.	55
GRAF Č. 14 -	ŠTRUKTÚRA OBYVATELOV OBCE STRÁŇAVY PODĽA VIEROVYZNANIA NA ZÁKLADE VÝSLEDKOV ZO SOSB 2001.	57
GRAF Č. 15 -	ŠTRUKTÚRA OBYVATELOV OBCE STRÁŇAVY PODĽA NAJVYŠŠIEHO DOSIAHNUTÉHO STUPŇA VZDELANIA NA ZÁKLADE VÝSLEDKOV ZO SOSB 2001.....	58
GRAF Č. 16 -	ŠTRUKTÚRA VYSOKOŠKOLSKY VZDELANÝCH OBYVATELOV OBCE STRÁŇAVY PODĽA UKONČENÉHO STUPŇA VZDELANIA A ZAMERANIA VYSOKOŠKOLSKÉHO ŠTÚDIA.	59
GRAF Č. 17 -	ŠTRUKTÚRA DOMÁCNOSTÍ OBCE STRÁŇAVY PODĽA VÝŠKY PRIEMERNÝCH ČISTÝCH MESAČNÝCH PRÍJMOV.....	60
GRAF Č. 18 -	ŠTRUKTÚRA DOMÁCNOSTÍ OBCE STRÁŇAVY PODĽA VÝŠKY PRIEMERNÝCH MESAČNÝCH VÝDAVKOV.....	61
GRAF Č. 19 -	POROVNANIE PRIEMERNÝCH PRÍJMOV A VÝDAVKOV DOMÁCNOSTI.....	61
GRAF Č. 20 -	NEOBÝVANÉ DOMY A BYTY PODĽA DÔVODU NEOBÝVANIA – RELATÍVNE VYJADRENIE.....	65
GRAF Č. 21 -	ZOBRAZENIE SKUTOČNÉHO A IDEÁLNEHO STAVU VYBAVENIA OBÝVANÝCH DOMOV A BYTOV V OBCI STRÁŇAVY ZÁKLADNÝMI SIEŤAMI.	66
GRAF Č. 22 -	VYBAVENIE TRVALO OBÝVANÝCH DOMOV A BYTOV V OBCI STRÁŇAVY – ELEKTROSPOTREBIČE A LUXUSNÉ STATKY.	67
GRAF Č. 23 -	ŠTRUKTÚRA VYKUROVACÍCH ZARIADENÍ TRVALE OBÝVANÝCH DOMOV A BYTOV V OBCI STRÁŇAVY.....	68
GRAF Č. 24 -	ŠTRUKTÚRA PÔDNEHO FONDU OBCE STRÁŇAVY V ROKU 2004.	73
GRAF Č. 25 -	VÝVOJ MNOŽSTVA ODPADU V PREPOČTE NA JEDNÉHO OBYVATEĽA V OBCI STRÁŇAVY ZA OBDOBIE ROKOV 2001 AŽ 2005 V KG.	75
GRAF Č. 26 -	CELKOVÝ PREHĽAD POČTU EVIDOVANÝCH NEZAMESTNANÝCH V OBCI STRÁŇAVY ZA ROKY 2000 AŽ 2005.	83

GRAF Č. 27 -	PREHLAD EVIDOVANÝCH NEZAMESTNANÝCH V OBCI STRÁŇAVY PODĽA DOSIAHNUTÉHO VEKU.	85
GRAF Č. 28 -	PREHLAD EVIDOVANÝCH NEZAMESTNANÝCH V OBCI STRÁŇAVY PODĽA DĹŽKY EVIDENCIE.	89

ZOZNAM MÁP

MAPA Č. 1 -	VYMEDZENIE KATASTRA OBCE STRÁŇAVY – ŠIRŠIE SÚVISLOSTI.....	11
MAPA Č. 2 -	KATASTER OBCE STRÁŇAVY.	14
MAPA Č. 3 -	RIEČNA SIEŤ OBCE STRÁŇAVY A ŠIRŠIEHO OKOLIA.	17
MAPA Č. 4 -	ZÁKLADNÁ RIEČNA SIEŤ OBCE STRÁŇAVY.	18
MAPA Č. 5 -	ZÁKLADNÁ CESTNÁ SIEŤ OBCE STRÁŇAVY	28
MAPA Č. 6 -	ZÁKLADNÉ CYKLOTURISTICKÉ TRASY V OKOLÍ OBCE STRÁŇAVY	32
MAPA Č. 7 -	PREHĽAD CHRÁNENÝCH ÚZEMNÍ SLOVENSKA.	76
MAPA Č. 8 -	PREHĽAD CHRÁNENÝCH ÚZEMNÍ OKRESU ŽILINA.....	76
MAPA Č. 9 -	PÓLY RASTU V SLOVENSKEJ REPUBLIKE	112
MAPA Č. 10 -	PÓLY RASTU V OKRESE ŽILINA.....	112

ZOZNAM PRÍLOH

PRÍLOHA Č. 1:	ZÁKON Č. 369/1990 Zb. O OBECNOM ZRIADENÍ
PRÍLOHA Č. 2:	PRIESKUM VEREJNEJ MIENKY OBČANOV
PRÍLOHA Č. 3:	SYMBOLIKA OBCE – ERB, PEČAŤ, ZÁSTAVA
PRÍLOHA Č. 4:	CESTNÁ SIEŤ V ŽILINSKOM OKRESE
PRÍLOHA Č. 5:	OPTIMALIZOVANÁ SIEŤ DIAĽNIC A RÝCHLOCIEST SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRÍLOHA Č. 6:	PREHĽAD ZÁKLADNÝCH CYKLOTRÁS V OBCE STRÁŇAV A JEJ OKOLÍ
PRÍLOHA Č. 7:	PRÁVNE NORMY V OBLASTI ZDRAVOTNÍCTVA
PRÍLOHA Č. 8:	PRÁVNE NORMY OVPLYVŇUJÚCE PREVÁDZKU VZDELÁVACÍCH ZARIADENÍ
PRÍLOHA Č. 9:	PRÁVNE NORMY DETERMINUJÚCE SOCIÁLNU OBLASŤ
PRÍLOHA Č. 10:	PRÁVNE NORMY Z OBLASTI OCHRANY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
PRÍLOHA Č. 11:	PRÁVNE NORMY Z OBLASTI KULTÚRY
PRÍLOHA Č. 12:	TERMÁLNE KÚPALISKO STRÁŇAVY
PRÍLOHA Č. 13:	PODROBNÝ PREHĽAD ROZVOJOVÝCH AKTIVÍT OBCE

ÚVOD

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) obce Stráňavy predstavuje základný strategický dokument v oblasti programového plánovania na obdobie najbližších desiatich rokov, t.j. do roku 2016.

Samotná tvorba predkladaného dokumentu pozostávala z fáz prípravy, tvorby, pripomienkovania a úprav dokumentu. V procese prípravy sme starostlivo zhromažďovali všetky štatistické informácie, ktoré tvoria základ analytickej časti dokumentu, a oslovovali hlavných mienkotvorcov obce Stráňavy so žiadosťou o spoluprácu a prezentáciu dôležitosti dokumentu širokej skupine obyvateľstva.

Následná fáza tvorby dokumentu pozostávala z transformácie získaných podkladov a štylizácie príslušných popisných celkov, tvorených kapitolami, podkapitolami a pod. Súbežne s tvorbou analytickej časti sme medzi miestne obyvateľstvo distribuovali dotazník, prostredníctvom, ktorého sme si overovali vlastné štatistické zdroje a zistenia. Rovnako tak sme skúmali potreby jednotlivých obyvateľov a ich očakávania o ďalšom smerovaní a rozvoji obce.

Fáza pripomienkového konania bola príznačná priamou konfrontáciou potrieb obyvateľstva s rozvojovými zámermi čelných predstaviteľov obce ako i zástupcov hlavných podnikateľských subjektov. Výsledkom tohto procesu bolo vytvorenie východiskovej SWOT analýzy a následnej stratégie budúceho rozvoja obce.

Cieľom predkladaného PHSR je definovanie predstavy budúceho smerovania a rozvoja obce s ktorou sa stotožňuje čo najširšia skupina jej obyvateľov a ktorá vychádza z podrobnej ekonomickej, sociálnej a infraštruktúrnej analýzy, vypracovanej v plnom súlade s regionálnymi, národnými a medzinárodnými konceptmi ďalšieho rozvoja.

Podstatou formulácia cieľov budúceho rozvoja je ich nezávislosť od politickej príslušnosti jednotlivých obecných zástupcov. Z tohto dôvodu sme prikladali vyššiu váhu prioritným potrebám samotného obyvateľstva, ktorého podnety a návrhy sme sumarizovali na základe už spomenutých dotazníkov.

Celkový charakter dokumentu je koncipovaný ako otvorený systém, ktorý je možné dopĺňať a upravovať a to s cieľom dostatočnej reflexie meniacich sa potrieb obyvateľstva ale aj širšieho spoločenstva.

Predpokladáme, že hlavný prínos PHSR obce Stráňavy bude spočívať v koordinácii prioritných rozvojových zámerov, pri realizácii ktorých uvažujeme s využívaním verejných a súkromných finančných zdrojov.

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE ÚZEMIA OBCE

Kataster obce Stráňavy, ktorý je predmetom predkladaného PHSR, zaraďujeme z geografického hľadiska do časti Žilinskej pahorkatiny, na ktorú plynulo nadväzujú západné svahy Lúčanskej Malej Fatry.

Administratívne obec patrí do okresu Žilina, Žilinského samosprávneho kraja a Slovenskej republiky.

Prírodné hranice, ktoré vytyčujú rozlohu obce sú nemenné už po stáročia. Na východnej a južnej strane je to hrebeň Malej Fatry, konkrétne jej Lúčanskej časti. Juhozápadná a západná hranica je tvorená potokom Hýrov a Stráňavským potokom, ktorý neskôr ústi do Váhu. Zvyšok severozápadnej a severnej hranice bola v minulosti tvorená historicky danou cestou, ktorej dnešná podoba je mierne pozmenená.

Susednými obcami sú: Strečno – severovýchodná a východná hranica, Vrútky – východná až juhovýchodná hranica, Martin – južná hranica, Turie – dotkový bod na vrchole Lúčanskej Malej Fatry – Minčol, Višňové – juhozápadná až západná hranica. Severozápadná a severná hranica je tvorená mestskými časťami Žiliny – Trnové, resp. Mojšova Lúčka.

Mapa č. 1 - Vymedzenie katastra obce Stráňavy – širšie súvislosti

Zdroj: www.arcgeo.sk, katastrálna mapa obce.

Kataster obce Stráňavy, ktorého rozloha dosahuje 10 871 757 m², predstavuje urbanistickú vidiecku zónu, osídlenie ktorej je koncentrované do približne jednej

tretiny územia. Dôvodom takého formovania sídel je členitý reliéf a ťažká dostupnosť zvyšnej časti katastra obce.

Podrobné členenie pozemkov ponúka nasledovná tabuľka, ktorá bola zostavená na základe štatistiky aktualizovanej v roku 2004.

Tabuľka č. 1 - Výmera jednotlivých druhov pôd v katastri obce Stráňavy.

Druh pozemku	výmera v m ²
Výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu	3 278 565
- orná pôda	1 605 872
- záhrada	232 572
- trvalé trávnaté porasty	1 440 121
Nepoľnohospodárska pôda	7 593 192
- lesy	4 664 400
- vodná plocha	78 617
- zastavaná plocha	659 843
- ostatná plocha	2 190 332
Celková výmera katastrálneho územia	10 871 757

Zdroj: Štatistický úrad SR.

1.1 HISTÓRIA

História obce Stráňavy siaha hlboko do obdobia Veľkej Moravy kedy bolo územie okolo Strečna a Varína osídlené slovanskými kmeňmi čo dokladujú jednotlivé archeologické vykopávky. Dôkazy svedčia o tom že základná sídelná sieť tu existovala už pred 13. storočím.

Významný sídelný rozvoj obce Stráňavy nastal v období rokov 1321-1382, kedy dominovala na území Slovenska ústredná panovnícka moc. Počas vlády krajinského sudcu Mikuláša Sécího, ktorý spravoval hrad Strečno, došlo k rozširovaniu a zakladaniu nových sídelných osád.

Založenie obce Stráňavy sa datuje do roku 1357, a to na základe žilinského – nemeckého práva, súčasťou ktorého bolo ustanovenie dedičného richtára, ktorým sa stal Peško, syn Mikuláša zo Žiliny.

Na základe predmetných listín z roku 1357 môže presne vymedziť hranice vtedajšieho chotára obce. Boli nimi Hodina hora, potoky Zlatý, Stráňavský, Bystrica a cesta pri Mojšovej Lúčke. Dedina dostala označenie Strane.

Názory viacerých historikov však potvrdzujú, že obec Stráňavy vznikla oveľa skôr. Niektoré dohady určujú dátum vzniku obce už dávno pred 14. storočím, pričom

osídleným územím mala byť oblasť okolo potoka, ktorý sa v roku 1357 označuje ako Stráňavský. Ak sa prikloníme k tejto teórii, tak musíme dodať, že v roku 1357 došlo len k dosídleniu územia, ktoré sa následne riadilo emfyteutickým právom

Hospodárenie obce bolo založené prevažne na poľnohospodárskej produkcii, ktorú dopĺňali drobné remeslá. V listine z roku 1357 sa spomína ševcovstvo, mäsiarstvo, pekárstvo, kováčstvo a mlynárstvo. Počas 15. storočia, ktoré je pre územie severného Slovenska charakteristické koristníckymi vojnami, sa začal postupne udomácnovať dvojpoľný systém hospodárenia. V listinných záznamoch z tých čias sa Stráňavy spomínajú ako Stranyawa.

Počas 16. storočia bolo dedinské hospodárenie celého Slovenska ovplyvňované najmä mimoekonomickými udalosťami, medzi ktoré zaraďujeme protiturecké vojny, neúrody a morové epidémie. V podmienkach obce Stráňavy došlo v tomto období k útlmu obilnej produkcie, ktorá zabezpečovala len plnenie feudálnych dávok a základnú reprodukciu. Opačný trend zaznamenala živočíšna produkcia, nakoľko došlo k pomerne rýchlemu rozvoju chovu oviec a ošípaných.

Počas 17. storočia dochádzalo k prehľbovaniu majetkovej diferenciácie poddaných. Historické pramene poukazujú na existenciu 19 hláv sedliackych rodín a 14 hláv želiarskych rodín. Podželiari - želiari bez domu, ktorí boli odkázaní len na nájomnú prácu, nie sú v listinách uvádzaní, hoci o ich existencii niet pochyb.

Počas 18. storočia došlo k výraznému hospodárskemu i spoločenskému oživeniu obce. Historické listiny dokladajú existenciu usadlostí s dvomi až piatimi hospodármi. Dedičné richtárstvo spoločne užíva 13 rodín, ktoré však nepochádzajú od spoločného predka. V obci žilo celkovo 36 sedliackych rodín. Taktiež došlo k výraznému nárastu želiarskych rodín.

Na základe písomných podkladov z roku 1712 obývalo obec celkovo 57 rodín, čo predstavuje približne 250 až 300 obyvateľov. V druhej polovici 18. storočia prebieha tereziánska reforma, za ktorú sú v obci Stráňavy zodpovední dvaja stoliční koskriptori: Mikuláš Marčovský a Ján Baroš. Koncom 18. storočia žilo v Stráňavách 552 obyvateľov, čím sa obec zaraďovala medzi najpočetnejšie na strečnianskom panstve.

Najvýznamnejšou udalosťou 19. storočia bolo zrušenie poddanstva v roku 1848. Na základe sčítania obyvateľov v roku 1850 sa dozvedáme, že v obci žilo 600 katolíkov a 6 židov.

Počas 20. storočia vstúpilo do povedomia odhodlanie občanov aktívne sa podieľať na protifašistickom odboji. Ktorý trval od vypuknutia SNP až do ukončenia oslobodzovacích bojov. Najťažšie boje sa viedli v údolí Váhu pri Strečne a pri oslobodzovaní Polomy. Na počesť padlých hrdinov stojí na Polome pamätník víťazstva 1. čs. armádneho zboru.

Z novodobej histórie patria medzi najvýznamnejšie míľniky obce:

- obecný vodovod (1960),
- kultúrny dom (1967),
- dom smútku (1973),
- kúpalisko – bazén (1974),
- futbalové ihrisko (1974),
- I. etapa plynofikácie (1976),
- II. etapa plynofikácie (1978),
- školská jedáleň (1979),
- telocvičňa (1982),
- III. etapa plynofikácie (1984),
- kanalizácia I. (1985),
- ČOV (1989),
- kanalizácia II. (1992).

1.2 PRÍRODNÉ PODMIENKY

1.2.1 VYMEDZENIE ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÁ POLOHA

Základné vymedzenie popisovaného územia sme predložili v úvode prvej kapitoly, pričom sme uplatnili geografický i administratívny prístup. Na doplnenie ponúkame podrobnejšiu mapu katastra, ktorá verne zobrazuje hranice, základné reliéfne prvky a sídelnú štruktúru obce.

Mapa č. 2 - Kataster obce Stráňavy.

Zdroj: www.arcgeo.sk, katastrálna mapa obce.

Juhovýchodná hranica katastra je tvorená časťou hrebeňa Malej Fatry, konkrétne od Minčola cez Úplaz, Rázsošnú až po Saračníky, kde prechádza do bočnej vetvy západného výbežku v smere na Polom, Kojšovú a Javor. Následne schádza údolnou časťou takmer kolmo na cestu E 50. Hranica však siaha len po starú cestu do Strečna. Po jej trajektórii sa otáča smerom k Mojšovej Lúčke, od ktorej ju oddeľuje poľná cesta.

Západná hranica je tvorená Stráňavským potomkom, ktorý oddeľuje obec od Trnového (časť Žiliny) a časti Višňového. Zvyšok západnej hranice určuje potok Hýrov, ktorý je hlavným prítokom Stráňavského potoka, a rovnako tak západný zlom Minčola. Obe prirodzené bariéry tvoria hranicu medzi Višňovým a Stráňavami.

1.2.2 GEOLOGICKÁ STAVBA A GEOLOGICKÝ VÝVOJ

Kataster obce Stráňavy je lokalizovaný na pomedzí dvoch základných geologicko-tektonických jednotiek, ktoré sú známe pod označením Malá Fatra a Žilinská kotlina.

Charakteristika Malej Fatry v predmetnej oblasti vychádza z kryštallického jadra a druhohorných obalových sérií, ktoré sú tvorené prevažne vrstvami krížňanskej a chočskej jednotky.

Severná časť katastra obce je zložená z predmezozoických magmatitov, ktoré sú charakteristické rovnomernou všesmerovou zrnitou štruktúrou s homogénnym zložením. Obsahujú vyšší podiel ortoklasu, menší podiel biotitu s prítomnosťou jemne šupinkového muskovitu.

Južnejšia časť katastra je zasa tvorená vystupujúcimi oligoklasovo-biotitickými kremennými a hybridnými granodioritmi. Uvedené granodiority s vložkami migrantov budujú Minčol a jeho okolie. Vlastná obalová jednotka kryštalinika, ktorá je tvorená druhohornými sedimentmi predstavuje malofatranskú sériu.

Z krížňanskej jednotky je v katastri obce Stráňavy zastúpená jej najpodstatnejšia časť – zliechovská séria. Táto časť je tvorená najstaršími – stredotriasovými vápencami, ktoré majú sivú až tmavosivú farbu. Charakteristickým znakom oblasti sú početné prestupy dolomitického vápenca, ktorý je aktuálne ťažený v lokalitách Polom a Hoblík.

Zo zliechovskej série je ešte v katastri Stráňav zastúpený aj komplex sivých slienitých vápencov a slieňov. Tie patria do titónu až aptu a dosahujú hrúbku 300 až 400 metrov. Tvoria ich hlavné titónsko-beriaske vápence, neokomské slienité vápence a sliene.

Významným geologickým celkom, ktorý má zastúpenie v katastri obce je tektonický ostrov chočskej jednotky, ktorú zastupujú stredotriasové a vrcholotriasové dolomity. Tie sú súčasťou nedzovsko-strážovskej série.

Druhá tektonická jednotka, ktorá má na katastri obce zastúpenie je Žilinská kotlina. Charakteristická je iba dvomi geologickými jednotkami paleogénu, ktoré patria do cetrálnokarpatského flyša.

Osobitný význam z geologického hľadiska má územie medzi vrchmi Polom a Hoblík, ktorý predstavuje krasové územie. Preteká ním neveľký potok Hýrov, korý pramení v horninách malofatranského kryštalinika pod Minčolom. Potok vytvára normálnu dolinu, s pomerne širokým údolím. V smere toku postupne prechádza z kryštalických hornín na podložie z nekrasových hornín sedimentálneho obalu. Ďalej v smere toku prechádza na podložie karbonátových hornín.

V oblasti kde potok preteká vápencovým podložíom je viditeľná výrazná zmena doliny. Prítomný je tu totiž krátky, ale veľmi typický krasový kaňon. Na niektorých miestach sa voda potoka prepadáva do podzemia. Konkrétne ide o ponory na Solisku a pod Líščou skalou. Dĺžka celého kaňonu je približne 300 metrov.

1.2.3 PÔDNE POMERY

Pôdne pomery katastra obce sú primárne determinované geologickou stavbu územia a následným procesom formovania sa krajiny. Ďalšími faktormi, ktoré určujú základné pôdne vlastnosti sú: zonálna členitosť, biotické a abiotické činitele a ich dlhodobé pôsobenie.

Proces skultúrňovania pôdneho fondu ľudskou činnosťou je datovaný do obdobia Veľkej Moravy, no prvé písomné podklady hovoria až o období 14. storočia. Postupné klčovanie pôvodného lesa spojené s usadlým spôsob života vytvorilo dostatočné predpoklady rozvinutého poľnohospodárstva a postupného využívania kvalitnejších pôdnych typov, ktoré sú zastúpené v severnej časti obce.

V základnom členení tak rozlišujeme ilimerizované a oglejené pôdy – typické pre lesné spoločenstva malofatranskej časti, ľahké piesočné až štrkovo-piesočné pôdy – situované na pätách vrcholov (ťažba štrku a piesku), hnedozeme – obrábané pôdy severnej časti obce, hnedé pôdy oglejené a kyslé lesné pôdy – umelý smrekový les a napokon hnedé pôdy nasýtené, ktoré sa miešajú s minimálnym zastúpením pôd lužného lesa. Ich lokalizácia je v najnižších častiach obce pri koryte Stráňavského potoka.

1.2.4 HYDROLOGICKÉ POMERY

Hydrologické pomery obce sú determinované geografickou polohou – východná časť Žilinskej kotliny a západné náveterné svahy Malej Fatry. Ročné zrážky sa pohybujú na úrovni 600 až 800 milimetrov v centrálnej časti obce, na náveterných

svahoch je to 1 100 až 1 250 milimetrov ročne, z ktorých približne 32 percent spadne vo forme snehu.

Výrazný rozdiel v zrážkovej činnosti je spôsobený prevažne západne vanúcimi vetrami v celej Žilinskej kotline, ktorý naráža na vrcholy Malej Fatry. Výsledkom čoho je výrazne vyššia zrážková činnosť v podhorských a horských oblastiach ako v údolí.

Miernu zmenu zrážkového režimu bola zaznamenaná aj momentu zavodnenia plochy Vodného Diela Žilina (VDŽ) v 1998, čím došlo k vytvoreniu umelej, rozlohou výraznej, odparovacej plochy. Pozorované zmeny sú viditeľné najmä v letnom a jesennom období. Letné obdobie je charakteristické vyšším počtom búrok, ktoré doznievajú práve na náveterných svahoch Lúčanskej Malej Fatry. Jesenné obdobie sa zasa vyznačuje početnejšími hmlistými dňami, pričom hmla je prítomná len v nižších – severnejších častiach obce. Vzhľadom na relatívne krátke pozorovacie obdobie a ďalšie sprievodné javy v celosvetovej klíme je ťažko jednoznačne konštatovať či nárast letných búrok ako i jesenných hmiel má priamy súvis s VDŽ, celosvetovým otepľovaním a následnou zmenou klímy alebo ide len o sezónne výkyvy.

Systém odvodu obce je zabezpečovaný sieťou miestnych potokov, ktorých sú najvýznamnejšie potok Hýrov a Stráňavský, ktoré ústia do Váhu. Prostredníctvom Váhu je celý kataster obce odvodňovaný do Dunaja a následne do Čierneho mora.

Zobrazenie základnej riečnej siete v širšom okolí predstavuje nasledujúca mapa, ktorá zobrazuje oblasť od Žiliny až po Turany. Na mape je zachytená pôvodná vodná sústava ešte pred vybudovaním Vodného diela.

Mapa č. 3 - Riečna sieť obce Stráňavy a širšieho okolia.

Zdroj: www.arcgeo.sk.

Podrobné zobrazenie miestnych potokov so stálym ako i sezónnym vodným režimom zobrazuje nasledujúca mapa.

Mapa č. 4 - Základná riečna sieť obce Stráňavy.

Zdroj: www.arcgeo.sk.

Vyššie prezentované kartografické zobrazenie znázorňuje potok Hýrov, ktorý pramení pod Minčolom a tvorí prirodzenú hranicu obce so susedným Višňovým. Neskôr sa vlieva do Stráňavského potoka, ktorý zasa tvorí prirodzenú hranicu s Trnovým. Následne preteká cez Mojšovú Lúčku a vlieva sa do Vodného diela pri moste spájajúcom Mojšovú Lúčku s Mojšom. Malé potoky a vodné toky sezónneho charakteru sú taktiež zobrazené, pričom predstavujú odtokovú sieť severovýchodného územia obce.

1.2.5 KLIMATICKÉ POMERY

Klimatické podmienky riešeného územia sú výrazne ovplyvnené polohou a nadmorskou výškou. Vo všeobecnosti zaraďujem územie obce do mierneho kontinentálneho pásma, ktorého základnou charakteristikou je vysoká teplotná rozdielnosť medzi zimnými a letnými mesiacmi spôsobená striedaním ročných období.

Prehľad základných klimatologických údajov, vzťahujúcich sa na územie obce Stráňavy ponúka nasledujúca tabuľka. Namerané hodnoty sa vzťahujú na obývaný stred obce, pričom na jednotlivých vrcholoch Malofatranského pohoria sú hodnoty výrazne odlišné, čo súvisí s výškovou členitosťou a charakterom reliéfu ako i charakterom vzdušných prúdov.

Tabuľka č. 2 - Prehľad základných klimatických ukazovateľov obce Stráňavy.

Sledovaný ukazovateľ	Namerané hodnoty
priemerná januárová teplota	-4 - -6°C
priemerná júlová teplota	16 - 17 °C
počet letných dní v roku	30 - 40
počet mrazových dní v roku	80 - 100
priemerný ročný úhrn zrážok	600 - 800 mm
trvanie obdobia so snehovou pokrývkou	105 - 120 dní
maximum snehovej pokrývky	25 - 50 cm
priemerný relatívny slnečný svit/rok	43 - 45 %
trvanie vykurovacieho obdobia	200 - 220 dní

Zdroj: SHMÚ.

1.2.6 RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠTVO

Rastlinstvo obce a jej blízkeho okolia je charakteristické početným zastúpením ruderalných a synantropných druhov rastlín, medzi ktorými sa nachádzajú i pôvodné rastlinné spoločenstvá lesov, krovín a pasienkov.

Charakter vegetačného krytu plne zodpovedá druhovému zloženiu západokarpatskej kveteny, obvodu vysokých Karpát, okresu Fatra a podokresu Lučanská Fatra.

Pôvodné drevinové kryty tvorené dubovo-hrabovými karpatskými lesmi, s dominanciou hrabu sa dnes v obci vyskytujú len ojedinele. Rovnako tak je to i s vegetáciou lužných lesov, ktorej stopy nachádzame na brehoch Stráňavského potoka v nižších polohách obce.

Drobné rastlinné spoločenstvá lúk a pasienkov sú zachované v hojnejšom počte, no i tie prešli postupnou decimáciou spojenou s rozširovaním poľnohospodárskych činností.

Prehľad chránených rastlinných druhov, ktoré sa v katastri obce vyskytujú ponúka nasledujúca tabuľka. Vychádzame pritom z vymedzenia a klasifikácie uvedenej v zákone č. 211/1958 o ochrane voľne žijúcich rastlín a zákona č. 287/1994 Z. z o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Tabuľka č. 3 - Zdokumentované chránené rastliny s výskytom v obci Stráňavy.

slovenský názov	latinský názov	zobrazenie
Klinček včasný	Dianthus hungaricus	
Šafrán Heuffelov	Crocus heuffelianus	
Poniklec slovenský	Pulsatilla slavica	
Prvosienka holá	Primula auricula	
Muchovník vajcovitý	Amelanchier ovalis	

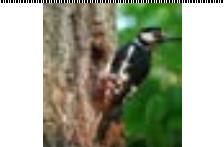

Zdroj: podklady ŠOP SR, internet

Zloženie živočíšstva výrazne ovplyvňuje geologická stavba, pomerná pestrosť vegetačnej zložky, klimatické podmienky a činnosť človeka. Pre samotnú obec sú charakteristické druhy, ktoré sú viazané na ľudské obydľia, záhrady a priľahlé priestory.

Početne sú zastúpené rozličné bezstavovce a drobný hmyz, ktorý využíva pestrosť pôvodnej i umelo pestovanej kveteny obce. Zástupcovia operencov pokrývajú všetky druhy od spevavcov, vodné, sťahovavé vtáctvo, až po dravce. Cicavce sú reprezentované skupinou netopierov, drobnými hlodavcami, dravcami, vysokou i divou zverou.

Prehľad najznámejších druhov chránených živočíchov, ktoré sa vyskytujú v katastri obce Stráňavy, ponúkame v nasledujúcej tabuľke. V tomto prípade vychádzame zo zákona č. 125/1965 o ochrane voľne žijúcich živočíchov ako aj z už spomenutého zákona č. 287/1994 Z. z o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Tabuľka č. 4 - Prehľad chránených druhov živočíchov.

slovenský názov	latinský názov	ilustračné zobrazenie
Jasoň červenooký	Parnassius apollo	
Ropuchy	Bufo	
Salamandra škvrnitá	Salamandra salamandra	
Jašterice	Lacera	
Brhlík obyčajný	Sitta europaea	
Drozdy	Turdus	
Ďatle	Dendrocopos	
Kôrovníky	Certhia	
Pinka	Frigilla	
Plamienka driemavá	Tyto alba	

Sokol myšiar	Flaco tinnunculus	
Sova obyčajná	Strix aluco	
Výr skalný	Bubo bubo	
Stehlíky	Cardeulis	
Sýkorky	Parus	
Žlna	Picus	
Piskor	Sorex	
Medveď hnedý	Ursus arctos	

Zdroj: podklady ŠOP SR, internet

2 ANALÝZA OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

2.1 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Technickou infraštruktúrou rozumieme základné vybavenie územia zariadeniami a rozvodmi zabezpečujúcimi distribúciu elektrickej energie, tepla, plynu, vody, rovnako tak dopravné a komunikačné siete a kanalizáciu.

S cieľom zabezpečiť maximálnu prehľadnosť predkladaného dokumentu sme sa rozhodli venovať osobitnú pozornosť každej zložke technickej infraštruktúry.

Vychádzame pri tom zo skutočnosti, že záujmy jednotlivých skupín obyvateľstva sú výrazne odlišné a nie je možné súbežne ich uspokojovať v plnej miere.

Ak má ťažisko budúceho rozvoja obce spočívať na rozvoji a podpore cestovného ruchu a jednotlivých služieb s ním súvisiacich je potrebné zabezpečiť kvalitnú dopravnú a telekomunikačnú infraštruktúru. Potreby domáceho obyvateľstva sú zasa orientované na uspokojovanie požiadaviek v zásobovaní pitnou vodou s následným optimálnym kanalizačným odtokom a čistením, zabezpečenie bezporuchovosti dodávok plynu el. energie, výkon nízko nákladovej avšak ekologickej likvidácie odpadu s možnosťou separácie a pod. Odlišné potreby má podnikateľský sektor, záujmové združenia i kluby.

Z tohto dôvodu je potrebné vytvoriť logicky nadväzujúci a finančne zvládnuteľný plán, realizáciou ktorého budú postupne uspokojované všetky potreby.

2.1.1 ELEKTRIFIKÁCIA PREDMETNÉHO ÚZEMIA

Popisované územie patrí do horských podhorských oblastí, ktoré má osídlené svoje nižšie položené časti. Osobitosťou obce je ťažba vápenca, ktorá sa vykonáva od roku 1927. Práve potreby ťažobného priemyslu podnietili elektrifikáciu obce, ktorá začala v priebehu roku 1937. Historickým dátumom bol 19. august 1937 kedy bolo skúšobne prevádzkované verejné osvetlenie. Predstavovalo ho 10 stĺpov so 40 W žiarovkami. Dňa 15. októbra bolo verejné osvetlenie uvedené do prevádzky a do konca tohto istého roku bola el. energia zavedená do všetkých murovaných domov.

V súčasnosti je podľa oficiálnych stanovísk a materiálov obecného úradu zabezpečená 100 percentná elektrifikácia obce.

Systém verejného osvetlenia, ktorý bol uvedený do prevádzky v roku 1937 prešiel významnou rekonštrukciou v povojnovom období a svoju základnú funkciu si plní dodnes. V súčasnosti je verejné osvetlenie zabezpečované prostredníctvom 261 statických zdrojov svetla, v podobe stĺpových, alebo závesných lúč, ktoré sú centrálné spínané prostredníctvom impulzných káblov cez rozvody verejného osvetlenia pri jednotlivých trafostaniciach.

Komplexné rozvody elektrickej energie sú riešená prostredníctvom primárnych rozvodov nadradenej sústavy, ktorá je zabezpečovaná 22 kV rozvodnými vzdušnými linkami v smere do záujmového a riešeného územia obce. Z tohto vysokonapäťového (VN) 22 kV vzdušného vedenia sú realizované VN 22 kV vzdušné prípojky, pre zásobovanie elektrickou energiou vonkajších stožiarových trafostaníc obce Stráňavy s prevodom 22 kV/0,4 kV.

Celkovo je v katastri obce lokalizovaných 5 trafostaníc, ktorých rozmiestnenie vyplýva z charakteru hospodárskych subjektov, nachádzajúcich sa v katastri obce. Väčšie hospodárske a podnikateľské subjekty disponujú vlastnými trafostanicami a sú tak v značnej miere nezávislé na dodávkach a poruchovosti obecných trafostaníc a rozvodov.

Predpokladaný rozvoj cestovného ruchu, ktorý sa opiera o realizáciu zámeru vybudovania komplexného rekreačného strediska so zameraním na vodné športy, bude klásť zvýšené energetické nároky na prevádzku čerpacích a ohrevných zariadení potrebných na zvýšenie priemernej teploty termálnej vody. Z tohto dôvodu bude nevyhnutné prehodnotiť kapacitné využitie využívanej trafostanice a pravdepodobne realizovať výstavbu novej.

Sekundárne nízkonapäťové (NN) rozvody sú prevedené systémom napätí 3x 400/230V. Rozvody sú prevedené vonkajšími vzdušným vedeniami NN a to holými vodičmi s prierezom od 3 x 35 + 25 mm² do 3 x 70 + 25 mm² AlFe na betónových a drevených podperných bodoch spolu s rozvodom verejného osvetlenia, ktorý je prevedený vodičom AlFe 25 mm². Niektoré NN rozvody, sú riešené prostredníctvom zemných rozvodov.

2.1.2 ZÁSOBOVANIE TEPLOM

Z dlhodobých priemerných hodnôt zaznamenávanej teploty v obci a jej bezprostrednom okolí vyplýva, ktoré sú prezentované v tabuľke uvedenej v prvej kapitole pod názvom: Prehľad základných klimatických ukazovateľov obce Stráňavy, je zrejmé, že vykurovacie obdobie trvá 200 až 220 dní. Pri zohľadňovaní foriem zásobovania teplom je preto potrebné vychádzať z týchto údajov ako i z hodnotenia tepelných strát príslušných objektov.

Riešenie spôsobu zásobovania obce teplom vychádza z obytnej a rekreačnej funkcie obce. Zachovanie čistoty ovzdušia v celom predmetnom území si pri tvorbe tepla vyžaduje používanie ušľachtilých vykurovacích médií, akými sú zemný plyn a elektrická energia. Z tohto pohľadu sa návrat k vykurovaniu pevnými palivami javí ako krok späť hoci jeho prevádzkovateľovi ušetrí časť finančných prostriedkov.

V prípade nevyhnutného prechodu na tuhé palivo je potrebné zabezpečiť využitie ekologicky čo najvhodnejších foriem, predovšetkým drevnej štiepky a biomasy, ktoré produkujú minimálne množstvo emisií.

Charakter osídlenia obce ako ja tepelné potreby jednotlivých domácností vykazujú nízku koncentráciu potreby tepla, čo eliminuje potrebu budovania centrálnych zdrojov tepla a následných tepelných rozvodov.

2.1.3 ZÁSOBOVANIE PITNOU VODOU

Zásobovanie územia pitnou vodou je riešené prostredníctvom verejného vodovodu, ktorý bol vybudovaný v rámci akcie „Z“ v roku 1960. Predmetná stavba predstavovala základné vetvenie a prípojky do vtedy existujúcich domov. Vlastný vodný zdroj však kapacitne prestal postačovať a tak v roku 1974 došlo dobudovaniu vodovodnej prípojky, ktorou došlo k prepojeniu s vodným zdrojom Stráňany, ktorý zásobuje Žilinu.

Od tohto momentu sú dokumentované práce spojené s predlžovaním jednotlivých vodovodných vetiev a to v závislosti od rozširovania obytných zón. Výdatnosť a kapacita vodného zdroja je postačujúca nie len pre obec Stráňavy ale aj ostané domácnosti napojené na vodovodnú sieť mesta Žiliny.

Správa a prevádzka vodovodnej siete v obci je zabezpečovaná Severoslovenskou vodárenskou spoločnosťou, a.s. so sídlom v Žiline.

2.1.4 ODVÁDZANIE A ZNEŠKODŇOVANIE SPLAŠKOVÝCH ODPADOVÝCH VÔD

Systém odvádzania a zneškodňovania odpadových vôd v rámci popisovaného územia hodnotíme ako výrazne pozitívny nakoľko zabezpečuje 100 percentnú kanalizáciu územia.

Proces budovania kanalizácie v obci prebiehal v troch etapách. Prvá z nich bola končená v roku 1985, kedy bol skolaudovaný kanalizačný zberač v celkovej dĺžka 2 550 m., riešil odvedenie splaškových vôd vo východnej časti obce. Druhá etapa je reprezentovaná výstavbou čističky odpadových vôd (ČOV), ktorá prebehala v rokoch 1986 až 1989. Predmetná ČOV pozostáva z kombiblokov uložených v podzemí. Konkrétne ide o jednu aktivačnú a dve dosadzovacie nádrže, jednu recirkulačnú jímku, pred ČOV česle a ďalších 10 objektov.

Tretia fáza výstavby obecnej kanalizácie bola ukončená v roku 1992 a predstavovala dobudovanie 3 601 m. kanalizačného zberača a 442 m. výtláčného potrubia. Rovnako tak bola vybudovaná prečerpávacía stanica splaškov vrátane elektrickej prípojky.

V roku 2001 bolo z celkového počtu 478 obývaných domov a bytov pripojených na verejnú kanalizáciu 424 domov resp. bytov, čo predstavovalo 88,7 percenta. Ostatné domácnosti riešili problematiku splaškového odpadu vlastným septikom alebo žumpou.

Súčasným prevádzkovateľom kanalizačnej siete ako i ČOV je Severoslovenská vodárenská spoločnosť a.s. so sídlom v Žiline.

2.1.5 ZÁSOBOVANIE PLYNOM

Pri hodnotení miery plynofikácie v obci stráňavy vychádzame zo 100 percentného pokrytia trvalo obývaných domov a bytov. Iná situácia je pri rekreačných zariadeniach lokalizovaných v severnej časti katastra, ktoré sú pre prírodné bariéry a veľkú vzdialenosť vyradené z plynovodnej siete obce.

Proces plynofikácia našej obce bol riešený procesom trojfázovej výstavby uskutočňovanej v rámci akcie „Z“. Prvá etapa bola spustená v roku 1975. Kolaudácia vykonaných prác prebehla o rok neskôr, t.j. v roku 1976, kedy bola sieť aj úspešne spustená do prevádzky.

Ešte v tom istom roku začala výstavba druhej etapy plynofikácie, ktorá bola dokončená v roku 1978. Po takmer šesť ročnej prestávke pokračovala tretia etapa, ktorá bola ukončená a skolaudovaná v novembri 1984.

Celkovo tak došlo k vybudovaniu dvoch regulačných staníc, vysokotlakovej prípojky v dĺžke 460 m a nízkotlakových rozvodov v celkovej dĺžke 9 840 m.

V súčasnosti je možnosť ďalšieho rozširovania plynofikačnej siete v závislosti od rozvoja bytovej výstavby v obci.

Vybudovaná rozvodná a distribučná plynovodná sieť v Stráňavách má dostatočné kapacitné rezervy, ktoré je možné využívať pre potreby rodinnej, priemyselnej i rekreačnej výstavby. Budúci rozvoj plynovodnej siete by mal byť zakomponovaný už do pripravovaného územného plánu, pričom musí zohľadňovať:

- prenosovú kapacitu nadradenej plynárenskej sústavy,
- stanovenie voľných prenosových kapacít plynovodov a regulačných staníc,
- efektívne využitie súčasnej plynárenskej siete,
- rozšírenie existujúcej siete v súlade so zámermi plynárenského podniku.

2.1.6 TELEKOMUNIKÁCIE

Obec Stráňavy zaraďujeme z hľadiska telekomunikačného pokrytia do primárnej oblasti Žilina. Prvý telefón bol v obci zavedený v roku 1942, prostredníctvom liniek vzdušného vedenia. Šlo o jednu z prvých telefónnych služobní v Žilinskom okrese. V roku 1949 bola otvorená prvá telefónna hovorná, ktorá bola lokalizovaná v hostinci u Jantov.

Prvotné telefónne vedenie bolo realizované vzdušným stožiarovým vedením, no v súčasnosti je už čiastočne nahradené zemným vedením, ktoré využíva systémové rozvody oblastných optických káblov (OOK) a diaľkových optických káblov (DOK).

Vlastníctvo a správa telekomunikačných rozvodov prislúcha spoločnosti T-Com, a.s., Bratislava.

Rozvoj mobilnej telekomunikačnej siete na predmetnom území zabezpečujú v súčasnosti dvaja operátori. Sú to Orange a T-mobile. Tieto spoločnosti majú po celom území Slovenska rozmiestnené svoje základňové, prenosové a centrálné stanice podľa vlastných navrhnutých koncepcií rozvoja, za pomoci ktorých zabezpečujú pre svojich užívateľov pokrytie signálom GSM v pásme 900 a 1800 MHz.

Vývoj pokrytia územia obce signálom jednotlivých mobilných operátorov s následným poskytovaním telekomunikačných služieb v priebehu rokov 2000 až 2005 dokumentuje nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 5 - Prehľad pôsobnosti jednotlivých mobilných operátorov v obci Stráňavy v období rokov 2000 až 2005.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stráňavy	Orange, T-mobile	Orange, T-mobile	Orange, T-mobile	Orange, T-mobile	Orange, T-mobile	Orange, T-mobile

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

2.2 DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Vymedzenie dopravnej infraštruktúry vychádza zo základnej definície, ktorá ju predstavuje ako súbor líniových a uzlových prvkov nutných k pohybu dopravných prostriedkov vrátane zaistenia bezpečnosti tohto pohybu a taktiež k udržiavaniu dopravných prostriedkov a zariadení v prevádzkyschopnom stave.

Prenesením vyššie uvedenej definície do priestoru popisovaného územia získavame konkrétny súbor pozostávajúci zo všetkých dopravných ciest, stavieb a zariadení jednotlivých odborov dopravy, ktoré sú na danom území fyzicky lokalizované.

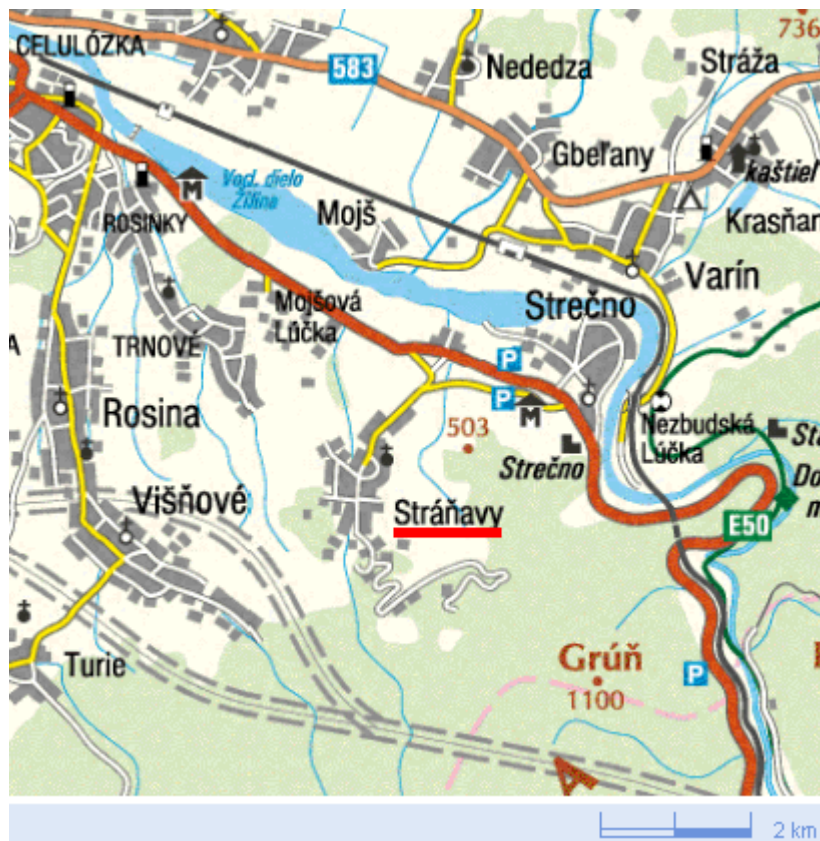
Pre naše potreby budeme pod dopravnou infraštruktúrou rozumieť sieť všetkých pozemných komunikácií a zariadení, ktoré sú využívané jednotlivými dopravcami.

Vo väzbe na širší región uvažujeme aj o železničných a letiskových termináloch, ktoré sa nemusia vyskytovať priamo v katastri obce, avšak svojim dosahom predstavujú výrazné dopravné uzly.

2.2.1 CESTNÁ DOPRAVA

Cestná os obce Stráňavy je orientovaná v základnom smere sever – juhozápad - juh, pričom vyústenie na komunikáciu vyššej triedy, v tomto prípade cestu E 50, je zabezpečované tromi lúčmi v oblasti od Strečna po Mojšovú Lúčku, tak ako to dokumentuje nasledovná mapa.

Mapa č. 5 - Základná cestná sieť obce Stráňavy

Zdroj: <http://mapy.atlas.sk/>.

Základná cestná os obce je tvorená cestou tretej triedy s označením 018249, od ktorej sa na východ vetví cesta rovnakej triedy s označením 018248 a spája ju so susednou obcou – Strečnom. Prehľad celej cestnej siete v celom Žilinskom okrese, podľa evidencie Slovenskej správy ciest ponúkame prostredníctvom prílohy č. 4, ktorá zobrazuje diaľnice, cesty I., II. a III. triedy.

Prehľad optimalizovanej siete diaľnic a rýchlostných ciest v rámci celého Slovenska, podľa zdrojov Slovenskej správy ciest, ponúka príloha č. 5.

Dĺžka celej cestnej siete obce dosahuje takmer 11 km, z čoho 2,3 km pripadá na cesty tretej triedy. Ostatná cestná sieť je tvorená prístupovými a obslužnými komunikáciami nižšej triedy.

V nasledujúcej tabuľke ponúkame prehľad o počte kilometrov jednotlivých druhov ciest zastúpených v oboch obciach popisovaného územia.

Tabuľka č. 6 - Prehľad dĺžky komunikácií v km podľa tried v obci Stráňavy v období rokov 2000 až 2005.

		2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stráňavy	cesty II. triedy	0	0	0	0	0	0
	cesty III. triedy	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3
	prijazdové a obslužné cesty	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

Pri celkovom hodnotení cestnej dostupnosti obce vychádzame z reálneho stavu a parametrov vozoviek zaradených do príslušných tried. Hlavným problémom obce v oblasti dopravnej infraštruktúry je plnenie parametrov šírky a nosnosti, čo však vyplýva z historického budovania komunikácií a procesu osídľovania.

Nakoľko je v katastri obce vykonávaná ťažba kameňa, pričom jeho preprava je z časti zabezpečovaná nákladnou automobilovou dopravou, dochádza k zvýšenému zaťažovaniu cestného telesa a jeho následnej deformácii resp. rozkladu.

Stav príjazdových a obslužných komunikácií, ktoré ležia mimo hlavnej dopravnej osi sú v pomerne dobrom stave, avšak v časovom horizonte platnosti tohto dokumentu je potrebné počítať s rekonštrukciou a úpravou aj týchto telies.

Ďalší faktor, ktorý výrazne ovplyvňuje stav cestných komunikácií, predstavuje intenzita dopravy, ktorá vykazuje výrazne rastúci trend. Podrobnejšia prognóza stupňa motorizácie ponúka nasledujúca tabuľka, ktorá bola zostavená na základe podkladov Štatistického úradu SR.

Tabuľka č. 7 - Prognóza motorizácie Slovenska.

časový horizont	skutočný / predpokladaný počet motorových vozidiel na 1000 obyvateľov
2005	261
2015	32
2025	428
2035	488

Zdroj: Štatistický úrad SR.

Komplexné hodnotenie ako i dotazníkový prieskum, prostredníctvom ktorého miestne obyvateľstvo vyjadrovalo svoj subjektívny názor na kvalitu a stav cestnej siete, definuje úroveň len ako priemernú resp. nateraz postačujúcu. Čo znamená, že

v blízkej budúcnosti, bude nevyhnutné vykonať aspoň konzervačné ak nie rekonštrukčné práce.

Kalkulácia nákladov príslušných stavebných úprav vychádza z nasledujúcej tabuľky, ktorá zohľadňuje podklady Slovenskej správy ciest a najdôležitejších stavených spoločností, ktoré vykonávajú rekonštrukciu cestných telies.

Tabuľka č. 8 - Predpokladané náklady na rekonštrukciu miestnych komunikácií

Klasifikácia cesty		Cena opravy
Cesta	I. triedy	2 000 Sk/m ²
	II. triedy	1 750 Sk/m ²
	III. triedy	1 500 Sk/m ²
Chodník		1 000 Sk/m ²
Výmena živичnej krytovej dosky o hrúbke 5 cm		500 Sk/m ²

Zdroj: Slovenská správa ciest, <http://www.dialnice.info/>, stavebné spoločnosti.

Osobitne dôležitou súčasťou cestnej siete sú zariadenia statickej dopravy, ktorých význam rastie s rastúcou motorizáciou obyvateľstva ako i rozširovaním rekreačných a oddychových služieb v obci. Z tohto dôvodu je potrebné zabezpečiť dostatočné parkovacie kapacity v blízkosti zariadení občianskej vybavenosti a stredísk cestovného ruchu, v blízkosti ktorých dochádza k pravidelnej kumulácii vyššieho počtu turistov resp. návštevníkov. V prípade našej obce ide predovšetkým o okrajovú oblasť obce, v ktorej je lokalizované termálne kúpalisko, a ktoré každoročne láka tisícky návštevníkov. Rovnako ak je potrebné zabezpečiť nie len dostatok ale i kvalitu parkovacích miest v blízkosti cintorína a kostola, obecného úradu, jednotlivých obchodov, športovísk a ostatných zariadení slúžiacich obyvateľstvu.

Individuálne potreby parkovania vlastníkov a užívateľov automobilov je potrebné riešiť v súlade so zákonom o premávke na pozemných komunikáciách, tak aby nedochádzalo k obmedzovaniu priechodnosti komunikácií. Parkovanie pri objektoch individuálnej bytovej výstavby je nevyhnutné riešiť na pozemkoch vlastníkov predmetných nehnuteľností a to v súlade s platnou legislatívou SR.

2.2.2 PRÍMESTSKÁ A AUTOBUSOVÁ DOPRAVA

Dopravná dostupnosť obce, prostredníctvom autobusovej dopravy, je zabezpečovaná prímestskou dopravou, ktorú prevádzkuje Slovenská autobusová doprava Žilina, a.s.

Autobusové spojenie zabezpečujú linky č.:

511402 Žilina – Strečno cez Stráňavy,

511405 Žilina – Stráňavy, Stráňavy – Žilina,

511406 Žilina – Stráňavy – Strečno, Strečno – Stráňavy – Žilina.

Jednotlivé autobusové linky umožňujú obyvateľom obce spojenie s okolím v dvoch základných režimoch. Prvý predstavuje prepravu počas pracovných dní, kedy

je miestnym obyvateľom umožnené cestovať 20 krát v smere do Žiliny a 20 krát späť do Stráňav. Počas sviatkov a dní pracovného pokoja je počet liniek znížený na deväť a to v oboch smeroch.

V pracovných dňoch opúšťa prvý autobus Stráňavy o 4:50 hod. a smeruje do okresného mesta Žilina. Posledný autobus odchádza z obce o 20:50 hod.

Pre opačný smer platí nasledovný harmonogram. Prvý autobus odchádza zo Žiliny o 5:15 hod. a posledný o 22:30 hod.

Počas sviatkov a dní pracovného pokoja odchádza prvý autobus do Žiliny o 5:00 hod. a posledný o 20:50 hod. Zo Žiliny odchádza prvý autobus o 5:30 hod. a posledný o 22:30 hod.

Dopravná dostupnosť do Strečna umožňuje obyvateľom Stráňav prestup na spoje do Martina, odkiaľ rovnako tak ako zo Žiliny sú zabezpečené spoje po celom Slovensku i zahraničí.

2.2.3 CYKLISTICKÁ DOPRAVA

Základné podmienky rozvoja cyklistickej dopravy sú formované viacerými faktormi, ktoré pôsobia vo vzájomnej súčinnosti. Ak odhliadneme od ekonomických faktorov, ktoré vedú značnú časť nižšej vrstvy obyvateľstva k prehodnoteniu svojho spôsobu prepravy, tak nám ako objektívna podmienka zostáva stav a rozsah komunikačnej siete, frekvencia premávky, členitosť prostredia a úroveň životného prostredia.

V podmienkach našej obce, kde existujú len cesty tretej triedy, obslužné a príjazdové komunikácie a kde frekvencia premávky je na relatívne veľmi nízkej úrovni sú podmienky pre cyklistickú dopravu priam ideálne. Pre starších a fyzicky slabších spoluobčanov môže byť prekážkou členitosť cestnej siete, ktorá vykazuje známky stúpania v smere od severu na juh.

Na základe komplexného hodnotenia si dovoľujeme tvrdiť, že obec má ideálne podmienky na rozvoj cyklistickej dopravy pričom môže byť aktívne zahrnutá do siete existujúcich cykloturistických trás v okolí, ktoré znázorňuje nasledovná mapa. Charakter mapy je ilustratívny, nakoľko zobrazuje len hlavné značené cykloturistické trasy.

Mapa č. 6 - Základné cykloturistické trasy v okolí obce Stráňavy

Program: Cyklotrasy SK, Verzia 2.07.

Podrobnejšie zobrazenia ako i popis využívaných i potenciálnych cykloturistických trás ponúka osobitá príloha č. 6.

2.2.4 PEŠIA DOPRAVA

Okruh pešej dostupnosti je vymedzeným samotným katastrom obce a jeho bezprostredného okolie. Z tohto dôvodu je potrebné zaradiť do návrhu územného plánu obce vybudovanie peších komunikácií súbežných s cestnými, ktoré by boli oddelené od vozovky na všetkých miestach kde je to priestorovo možné, no hlavne na centrálnej dopravnej osi obci.

Pri stavbe a realizácii jednotlivých peších komunikácií, rovnako tak i pri úprave vstupov pred zariadení občianskej vybavenosti odporúčame realizovať dláždenie do štrkového lôžka s odvodom dažďových vôd do podlažia. Výhodou takéhoto spôsobu výstavby je okrem už spomenutého odvodu vody aj rýchla oprava v prípade výkonu zemných prác.

2.2.5 ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

V katastri obce Stráňavy sa žiadna železničná trať ani stanica nenachádza. Najbližšia stanica väčšieho významu sa nachádza v meste Žilina, ktoré leží na hlavnom ťahu Bratislava – Košice resp. Košice – Bratislava.

Vlakové spojenia, ktoré sú zabezpečované prostredníctvom tejto stanice, umožňujú spojenie v rámci celej siete Železníc Slovenskej republiky ako aj okolitých štátov a krajín.

2.2.6 LETECKÁ DOPRAVA

V katastri obce Stráňavy nie je vybudované žiadne letisko a v blízkej budúcnosti nie je ani plánované. Hlavným dôvodom tohto stavu je reliéfny a sídelný charakter územia ako i ekonomická náročnosť prevádzky takéhoto zariadenia.

Vzhľadom na skutočnosť, že letecká doprava predstavuje výrazné dopravné uzly so širokou spádovou oblasťou, považujeme za potrebné popísať najbližšie letisko medzinárodného významu – Letisko Žilina, ktoré zabezpečuje vnútroštátnu i medzinárodnú osobnú a nákladnú prepravu podľa predpisov medzinárodného združenia leteckých prepravcov - IATA.

Prehľad základných technických parametrov Letiska Žilina ponúka nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 9 - Technické parametre letiska Žilina

Poloha letiska	49 14 00 N 018 36 49 E 12 km juhozápadne od centra mesta Žilina	
ICAO skratka letiska	LZZI	
IATA kód letiska	ILZ	
Nadmorská výška	311 m (1 020 ft)	
Prevádzková doba	Po – Pia: 07:00 – 19:00 miestneho času	
	Na vyžiadanie vopred aj mimo tohto času	
Povolený druh prevádzky	IFR/VFR, deň/noc	
Požiarna kategória letiska	CAT 3 na vyžiadanie vopred CAT 4	
Vzletové a pristávacie dráhy	VPD 06/24	Betón / asfalt
		1 150 x 30 m
Počet stojísk na vybavovacej ploche	1	
Kapacita terminálu	150 cestujúcich / hod	

Zdroj: Letisko Žilina, 2006

Existencia blízkeho medzinárodného letiska predstavuje pre obec významné pozitívum pri realizácii rozvojových zámerov v oblasti cestovného ruchu ako i ďalších rozvojových zámerov, ktoré počítajú s účasťou zahraničného investora.

2.3 ZDRAVOTNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

V procese prebiehajúcej reforme zdravotníctva definujeme zdravotnú infraštruktúru ako sieť všetkých štátnych a neštátnych zariadení, ktoré poskytujú zdravotnú starostlivosť v zmysle príslušných zákonov, sieť záchranej zdravotnej služby ako i sieť zdravotných poisťovní, ktoré vykonávajú svoju činnosť v zmysle príslušných zákonov.

Prehľad právnych noriem, ktoré sa vzťahujú na pôsobnosť zdravotníckych zariadení ponúka príloha č. 7.

Subjekty zdravotnej infraštruktúry, ktoré sú lokalizované v katastri obce Stráňavy, majú charakter dočasne pôsobiacich ambulantných ordinácií, ktoré zabezpečujú len minimálnu zdravotnú starostlivosť.

Praktický a zubný lekári ordinujú v obci raz do týždňa, pričom využívajú vybavené všeobecné a stomatologické ambulancie. Špeciálna zdravotná situácia ako i služby lekárne sú dostupné v blízkom okresnom meste Žilina, ktoré je vzdialené približne 7 km.

Napriek vyššie uvedeným skutočnostiam, môžeme úroveň zdravotníckych služieb poskytovaných v obci klasifikovať ako postačujúcu. Jediný vážnejší problém predstavuje zásah záchranej služby, ktorá sa do odľahlejších častí obce nestihne dostať v zákonom navrhovanej lehote 12 min. Navyše členitý reliéf a svahy Lúčanskej časti Malej Fatry zaraďujú časť obce do horského prostredia, v ktorom je prípadné lekárske ošetrenie poskytované horskou záchrannou službou. Z tohto dôvodu je potrebné zvažovať pripoistenie za pohyb vo vysokohorskom prostredí.

2.4 VZDELÁVANIE A ŠPORT

Vzdelávanie predstavuje procesuálnu stránku vzdelania, pričom vzdelanie chápeme ako súhrn znalostí, vedomostí, poznávacích spôsobilostí a schopností, ktoré nadobudol jednotlivец na základe školského vzdelania, učenia, rozumovej výchovy, životných a pracovných skúseností a zámerného vlastného sebavzdelávania.

Vzdelávanie a prístup k nemu je zakotvený v Ústave SR a v ostatných príslušných zákonoch, ktorých prehľad je uvedený v prílohe č. 8.

Popisované územie obce Stráňavy predstavuje sídelne územie vidieckeho typu, ktoré z pohľadu inštitucionálneho zabezpečenia vzdelávania a služieb školskej výchovy disponuje len zariadenia predškolskej a základnej školskej dochádzky.

2.4.1 PREDŠKOLSKÁ A ZÁKLADNÁ ŠKOLSKÁ VÝCHOVA

Predškolská a základná školská výchova spadá do kompetencie regionálneho školstva, čo znamená, že miestny samosprávny orgán, v našom prípade obecný úrad Stráňavy, nesie plnú zodpovednosť za stav a činnosť spomenutých zariadení.

Predškolské zariadenia definujeme ako zariadenia, ktorých poslaním je dopĺňať rodinnú výchovu o výchovno-vzdelávaciu činnosť zameranú na všestranný rozvoj osobnosti dieťaťa, jeho sociálno-emocionálny, fyzický a intelektuálny rozvoj v súlade s individuálnymi a vekovými osobitosťami.

Podrobný prehľad o vývoji počtu materských škôl, tried ktorými disponujú a počte škôlkarov, ktorí ich navštevujú ponúka nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 10 - Prehľad predškolských zariadení a počtu škôlkarov v obci Stráňavy za obdobie rokov 2001 až 2005.

	počet zariadení	počet tried	počet žiakov
2001	1	2	52
2002	1	2	51
2003	1	2	50
2004	1	2	50
2005	1	2	50

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

Uvedený prehľad nám dokumentuje stagnujúci resp. minimálne klesajúci trend v počte detí v predškolskom veku, ktoré sú zapísané do materskej školy. Mierne zníženie počtu bolo zaznamenané v rokoch 2002 a 2003, kedy došlo oproti predchádzajúcemu roku k poklesu vždy o jedného škôlkara, čo v relatívnom vyjadrení predstavuje pokles približne dve percentá.

Počas celého sledovaného obdobia bol zaznamenaný pokles o 3,85 percenta, čo nepredstavuje výraznú hrozbu pre budúcnosť, nakoľko ide len o dve osoby v predškolskom veku.

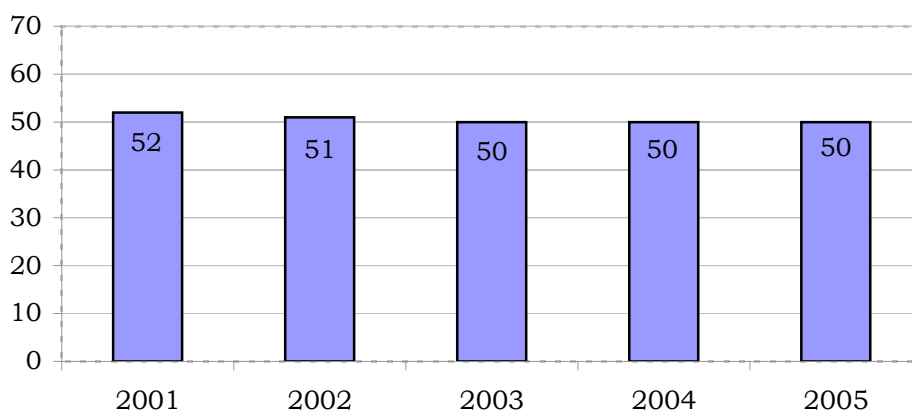
Vekové ohraničenie, ktoré limituje prijatie detí do predškolského zariadenia vychádza vo všeobecnosti z dosiahnutia tretieho roku života ako nástupného veku a prechodu na pravidelnú školskú dochádzku ako momentu opustenia predškolského zariadenia.

Vzhľadom na skutočnosť, že predškolská dochádzka nie je povinná, nie každé dieťa v definovanom veku navštevuje uvedené zariadenia a to buď z ekonomických, sociálnych alebo iných dôvodov. Navyše mnohé predškolské zariadenia prijímajú deti

mladšie ako tri roky a to z dôvodu efektívneho fungovania a maximálneho naplnenia kapacity.

Grafické znázornenie vývoja počtu detí, navštevujúcich predškolské zariadenia za sledované obdobie v obci Stráňavy ponúkame prostredníctvom nasledujúceho grafu.

Graf č. 1 - Vývoj počtu škôlkarov v obci Stráňavy počas obdobia rokov 2001 až 2005

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

Prezentované grafické znázornenie nám dostatočne vizualizuje trend stagnácie v období posledných troch rokov, resp. trend minimálneho poklesu, ktorý sme zaznamenali v období rokov 2001 a 2002.

Inštitucionálna nadväznosť vzdelávacej štruktúry ďalej pokračuje základnými školami, ktoré tvoria prvú povinnú úroveň vzdelávania, prostredníctvom ktorej sa začína formovať prístup žiaka k učeniu a samotnému procesu vzdelávania. Povinnosť absolvovať tento stupeň vzdelávania určuje zákon, ktorý neumožňuje výnimky.

V prípade objektívnych dôvodov je možné absolvovať povinnú základnú školskú dochádzku na špecializovaných základných školách, ktoré sa však na predmetnom území štúdie nenachádzajú.

Prehľad o vývoji počtu základných škôl, tried ktorými disponujú a počte žiakov, ktorí ich navštevujú dokumentuje nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 11 - Prehľad základných školských zariadení, počtu tried a žiakov v obci Stráňavy za obdobie rokov 2001 až 2005

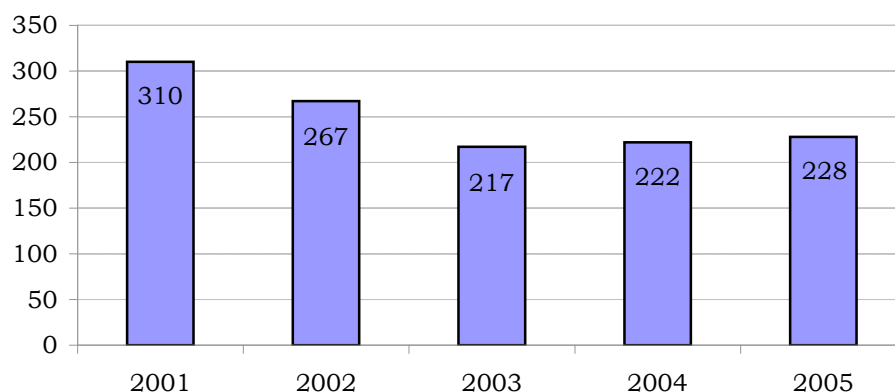
Rok	počet zariadení	počet tried	počet žiakov
2001	1	14	310
2002	1	12	267
2003	1	10	217
2004	1	10	222
2005	1	10	228

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

Sumárny prehľad za obdobie rokov 2001 až 2005, ktorý nám ponúka uvedená tabuľka, dokumentuje kolísavý charakter vývoja, ktorý je príznačný fázou poklesu počas rokov 2001 až 2003 a následným rastom v rokoch 2004 a 2005. Porovnaním celkového počtu za roky 2001 a 2005, dostávame pokles o 82 žiakov, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje približne 26 percentný pokles. Ak porovnáme hraničné hodnoty s kritickým rokom 2003 tak dostávame prvotný pokles o 93 žiakov a následný nárast o 11 žiakov.

Vizuálne spracovanie vývoja počtu žiakov v obci Stráňavy za obdobie posledných päť rokov dokumentuje nasledovný graf.

Graf č. 2 - Vývoj počtu žiakov základnej školy v obci Stráňavy počas obdobia rokov 2001 až 2005

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

Uvedené zobrazenie dokonale dokumentuje postupný pokles a následný nárast v počte žiakov základnej školy v obci, čo vytvára pre budúce obdobie optimistické vyhliadky.

Ak zohľadníme počet škôlkarov tak môžeme uvažovať o pesimistickom variante – stagnácii počtu žiakov základnej školy. Ak uvažujeme o skutočnosti, že nie každé dieťa navštevuje predškolskú výchovu, resp. skutočnosť, že do školy dochádzajú deti z okolitých obcí, tak môžeme rátať s pokračujúcim rastúcim trendom v počte žiakov príslušnej vzdelávacej inštitúcie.

2.4.2 MIMOŠKOLSKÉ ZARIADENIA

Mimoškolské zariadenia predstavujú súbor inštitúcií a zariadení, podstatou ktorých je poskytovanie rôznorodých výchovných služieb na vyplnenie mimoškolského voľného času. Pod výchovu mimo vyučovania pri tom rozumieme špecifický komplex výchovno-vzdelávacích činností so žiakmi v čase mimo vyučovania, ktorý si kladie za cieľ prehĺbovať a systematicky rozvíjať jednotlivé stránky osobnosti žiaka, na ktoré sa škola zamerala v procese školského vyučovania.

Dôležitým faktorom výchovy mimo vyučovania je jej kontinuálnosť, ktorá podporuje rozvoj tých stránok osobnosti detí, ktoré majú rozhodujúci význam pre výchovu k samostatnosti, vlastnej sebarealizácii, osvojenie si správnych návykov z hľadiska účelného využívania voľného času, a to nielen počas školskej dochádzky, ale aj v priebehu ďalšieho života.

Medzi zariadenia a inštitúcie, ktoré zabezpečujú mimoškolskú výchovu, zaraďujeme:

- záujmové mimoškolské zariadenia pre mládež,
- kultúrne mimoškolské zariadenia,
- športové mimoškolské zariadenia,
- školské strediská záujmovej činnosti.

Vzhľadom na charakter predkladaného dokumentu sa v nasledujúcej časti obmedzíme iba na školské strediská záujmovej činnosti. Vynecháme tak kultúrne a športové mimoškolské zariadenia, čo odôvodňujeme prítomnosťou samostatných častí dokumentu, v ktorých sa týmto oblastiam venujeme podrobnejšie.

Záujmové mimoškolské zariadenia pre deti a mládež, ktoré sú reprezentované základnými umeleckými školami, centrami voľného času a náboženskými mládežníckymi strediskami vynechávame z dôvodu ich neprítomnosti v našej obci.

Školské strediská záujmovej činnosti

Množstvo rôznych záujmov, ktoré sa líšia u každého dieťaťa, by malo viesť k snahe školy vytvárať adekvátne množstvo krúžkov, ktorými bude podporené efektívne využívanie voľného času detí. Každá škola, by preto mala dbať o to, aby sa každé dieťa mohlo zapojiť do činností mimo vyučovania podľa svojich záujmov a schopností.

Medzi najnavštevovanejšie krúžky v obci patria krúžky venované práci s počítačom, krúžky ktorých cieľom je výučba cudzích jazykov a množstvo ďalších, prevažne športových krúžkov.

2.4.3 CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE

Celoživotné vzdelávanie chápeme ako systémový prístup, ktorý je zameraný na získavanie štandardných vedomostí a zručností, ktoré potrebujú všetci, bez ohľadu na vek. Jeho individuálne zabezpečenie vychádza z podriadenosti cieľom pokroku a rastu v pracovnom živote. Jeho vplyv nadobúda čoraz významnejšie postavenie a to najmä v kontexte so vzdelávaním po skončení povinného vzdelávania. Proces zabezpečovania, riadenia a financovania takéhoto systému vzdelávania preberajú na seba samotní učiaci sa jednotlivci.

Celoživotné vzdelávanie je v obci realizované predovšetkým za pomoci Národného úradu práce, ktorý zabezpečuje rekvalifikačné kurzy. Možnosti, ktoré vyplývajú z foriem spolufinancovania vzdelávacích a transformačných programov podporovaných z Európskeho sociálneho fondu sú stále nedostatočne resp. úplne nevyužívané.

Orientácia celoživotného vzdelávania vychádza predovšetkým z profesionálneho zamerania jednotlivých obyvateľov a požiadaviek na nich kladených. Z tohto dôvodu môžeme povedať, že vo vidieckom prostredí sú programy celoživotného vzdelávania zamerané predovšetkým na pracovníkov v školstve, štátnej práve a samospráve.

2.4.4 ŠPORT

Šport predstavuje určitú formu správania sa podstatou ktorej je rozvíjanie telesných a duševných schopností. Je to spoločenská a kultúrna aktivita založená na dobrovoľnom rozhodnutí, ktorá okrem iného podporuje kontakty medzi rôznymi krajinami a ich obyvateľmi.

V obci Stráňavy je športová činnosť zabezpečovaná prostredníctvom kolektívnych a individuálnych športových činností, ktoré sú organizované na rôznej úrovni. Pre potreby predkladaného dokumentu je postačujúce venovať sa kolektívnym a inštitucionalizovaným športom, ktoré využívajú či už materiálne alebo finančné prostriedky obce.

Najstarším športovým klubom je TJ-OŠK Stráňavy, ktorý bol založený v roku 1947. V súčasnosti združuje hráčov futbalu - žiakov, dorastencov a mužov v celkovom počte 110 osôb. Druhým najstarším športovým klubom je oddiel šachistov, ktorý vznikol v roku 1970 a dnes je v ňom aktívnych 20 stálych členov. V roku 1982 bol založený lyžiarsky oddiel, ku ktorému sa hlási 25 členov. Druhým najmladším športovým oddielom je klub turistov, ktorý združuje približne 60 miestnych obyvateľov. Posledným športovým klubom je združenie žien, ktoré sa venujú aerobiku.

Priemerná početnosť tohto klubu sa od jeho vzniku v roku 2001 stále pohybuje okolo 30-tich členiek.

Ostatné, hoci aj kolektívne, športy, ktoré sa v obci vykonávajú sú bez zaradenia sa do klubovej príslušnosti a z tohto dôvodu neexistuje presná evidencia ich členskej a materiálnej základne. Vo všeobecnosti však majú umožnené využívať rôzne športové a špecializované ihriská, tak ako ostatné športové združenia a kluby, podporované zo strany obce.

Zoznam jednotlivých športovísk ponúkame prostredníctvom nasledujúcej tabuľky.

Tabuľka č. 12 - Zoznam športovísk a ihrísk v obci Stráňavy

názov, resp. druh športoviska	dátum vzniku športoviska	zameranie hlavných aktivít
volejbalové ihrisko	1946	volejbal, nohejbal, tenis
futbalový štadión	1974	súťažné zápasy príslušných futbalových lig
telocvičňa pri ZŠ	1982	kolektívne a individuálne športy

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

2.5 SOCIÁLNA SFÉRA

V rámci predkladaného PHSR pod sociálnou sférou rozumieme všetky aktivity spojené s poskytovaním sociálneho poradenstva, ochrany, služieb a poskytovania dávok, vrátane zariadení a inštitúcií, ktoré ich zabezpečujú.

Základným právnym predpisom, ktorý upravuje právne vzťahy pri poskytovaní sociálnej pomoci je zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je cieľom sociálnej pomoci zmena alebo prekonanie hmotnej a sociálnej núdze s cieľom zabezpečiť základné životné podmienky občana v prirodzenom prostredí.

Stav hmotnej a sociálnej núdze je riešený prostredníctvom nasledovných aktivít:

- sociálne poradenstvo,
- sociálnoprávna ochrana,
- sociálne služby,
- dávka sociálnej pomoci,
- sociálne služby a peňažné príspevky na kompenzáciu.

Podrobný prehľad právnych noriem v sociálnej oblasti ponúka príloha č. 9.

Prehľad počtu užívateľov sociálnych služieb ako i výšky každoročne vynaložených finančných prostriedkov na tieto účely ponúka nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 13 - Prehľad poskytnutých sociálnych služieb v obci Stráňavy za obdobie rokov 2000 až 2005.

Rok	Počet užívateľov						Suma vynaložených prostriedkov v Sk
	Opatrovateľská služba	Spoločné stravovanie	Prepravná služba	Starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb	Sociálna pôžička	Užívateľov sociálnych služieb spolu	
2000	—	1	1	—	—	—	—
2001	—	1	1	—	2	—	21 800,-
2002	—	1	1	—	3	—	23 000,-
2003	1	1	1	—	3	—	25 000,-
2004	1	1	1	—	2	—	26 000,-
2005	1	1	1	—	3	—	32 000,-

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

Výsledky prezentované tabuľkou nám ukazujú, že sociálny program zabezpečovaný miestnou samosprávou bol v širšej miere realizovaný až od roku 2003, kedy boli tieto kompetencie presunuté na obec v rámci decentralizácie štátnej správy, konkrétne zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky (tzv. malý kompetenčný zákon).

2.6 BÝVANIE

Prehľadné spracovanie aktuálneho stavu v oblasti domového a bytového fondu v obci Stráňavy ponúka nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 14 - Súčasný stav domového a bytového fondu v obci Stráňavy

	Počet		
	Rodinné domy	Bytové domy	Spolu
Domov spolu	432	8	440
Neobývaných domov	28	0	28
Bytov spolu	483	54	537
Neobývaných	28	2	30

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

Vyššie zobrazené výsledky nám ukazujú rezervy obývateľnosti väčšinou pri rodinných domov, kde z celkového počtu 432 domov je 28 neobývaných čo predstavuje 6,48 percentuálnu nevyužiteľnosť. Situácia pri bytových domoch je odlišná, nakoľko všetkých osem bytoviek je využívaných.

Dôvody, pre ktoré sú niektoré rodinné domy ako i byty neobývané, môžeme rozdeliť na dve základné skupiny. Prvá je reprezentovaná nevyriešenými majetkovo-právnymi vzťahmi viacerých vlastníkov, druhá skupina má zasa úzky súvis so stavom a vzhľadom jednotlivých nehnuteľností, ktoré si vyžadujú nemalé finančné prostriedky na opravu a renováciu, resp. sú ne základe odborného hodnotenia označené ako nevhodné na bývanie.

Vzhľadom na skutočnosť, že dynamika výstavby nových domov a bytov nedosahuje vysokú úroveň ponúkame komparatívne porovnanie s rokom 2001, v ktorom prebehlo sčítanie domov, bytov a osôb.

Tabuľka č. 15 - Stav domového a bytového fondu v obci Stráňavy v roku 2001

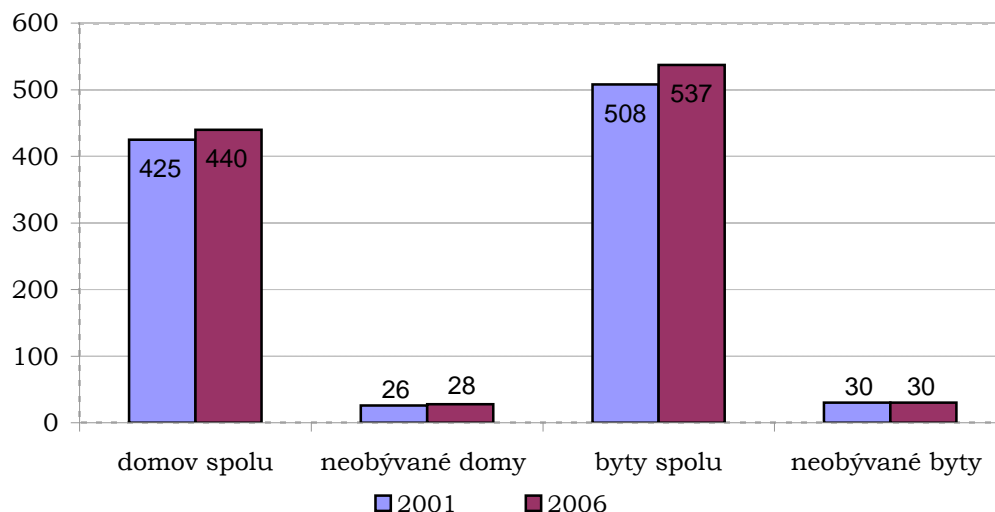
	Počet		
	Rodinné domy	Bytové domy	Spolu
Domov spolu	417	8	425
Neobývaných domov	26	0	26
Bytov spolu	454	54	508
Neobývaných	26	4	30

Zdroj: SODB 2001, OcÚ Stráňavy.

Porovnaním aktuálneho stavu s výsledkami z roku 2001 zistujeme, že počas tohto obdobia došlo len k výstavbe rodinných domov, ktorých absolútny počet sa zvýšil o 15, čo v relatívnom vyjadrení predstavuje takmer 3,6 percentný nárast. Situácia v počte bytových domov zostala nezmenená. Dôvodom, pre ktorý počas posledných piatich rokov pribudlo len pätnásť domov, bolo chýbajúce vymedzenie nových stavebných pozemkov s absentujúcimi inžinierskymi sieťami. K výraznej zmene dôjde v priebehu roka 2007, na ktorý je plánovaný začiatok výstavby nových nájomných bytov. Rovnako tak dôjde k postupnej príprave inžinierskych sietí pre cca 60 rodinných domov.

Grafické znázornenie zmeny v porovnaní rokov 2001 a 2005 ponúka nasledovný graf.

Graf č. 3 - Vývoj domového a bytového fondu v obci Stráňavy.

Zdroj: SODB 2001, OcÚ Stráňavy.

Dôležitou úlohou v oblasti bývania, ktorú je nevyhnutné zabezpečiť, je rozvoj všetkých zložiek v plnom súlade s verejnými a súkromnými aktivitami, finančnými, územnými a ľudskými zdrojmi.

Nevyhnutným predpokladom úspešnosti je zohľadnenie podkladov zo schválených Programov rozvoja bývania, vydaných Smerníc na poskytovanie dotácií na obstaranie nájomných bytov, na odstraňovanie systémových porúch bytových domov a ďalších schválených predpisov platných v oblasti podpory a rozvoja bývania.

Strategickým cieľom bytovej výstavby musí byť dosiahnutie bežných európskych štandardov, čím sa upraví postavenie mladých rodín, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov v oblasti bývania na európsky štandard.

3 OBYVATEĽSTVO

Obyvateľstvo, čiže súhrn všetkých ľudí, ktorí majú k popisovanému územiu priamy vzťah, predstavuje neustále meniacu sa veličinu a to v dôsledku prirodzeného a migračného pohybu.

Prostredníctvom štatistických meraní a vyhodnocovaní sme schopní určiť priemerný počet obyvateľov, ktorý vyjadrujeme prostredníctvom ročného stredného stavu obyvateľstva, meraného k 1. júlu príslušného roka.

Vzhľadom na skutočnosť, že obecné hospodárenie ako i plánovanie uvažuje vždy o celoročných hodnotách, resp. o hodnotách k 31. 12. príslušného roka, rozhodli sme sa i my vykazovať počty obyvateľstva podľa skutočného koncoročného stavu, t.j. podľa matričnej a štatistickej evidencie k 31. 12. príslušného roka.

3.1 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

Demografický vývoj obce Stráňavy hodnotíme na základe hlavných znakov ako mierne pozitívny. Vychádzame pri tom zo skutočného vývoja počtu obyvateľov, ako i prognóz ich budúceho rastu. Podrobnejším sledovaním zmien v štruktúre obyvateľstva, a to najmä na základe veku, sa však vynára problém rastúceho zastúpenia produktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva, ktorý je sprevádzaný poklesom predproduktívneho obyvateľstva.

3.1.1 POČET OBYVATEĽOV

Zisťovanie počtu obyvateľov, ktorí majú trvalý pobyt na území obce Stráňavy, vychádza z dvoch základných zdrojov. Prvým je pravidelne doplňaný a upravovaný štatistický záznam obecného úradu, druhý predstavuje evidenciu počtu a zloženia obyvateľov, ktorú vykonáva Štatistický úrad SR.

Nakoľko počet obyvateľov predstavuje dynamickú veličinu, ktorá sumarizuje všetkých ľudí na určitom území k určitému okamžiku, je dôležité sledovať jej vývoj v čase.

Podrobný prehľad vývoja počtu obyvateľov za obdobie posledných deviatich rokov, predstavuje nasledujúca tabuľka, ktorá navyše porovnáva populačný vývoj na základe príslušnosti k pohlaviu.

Tabuľka č. 16 - Skutočný stav počtu obyvateľov Stráňav k 31.12. príslušného roka.

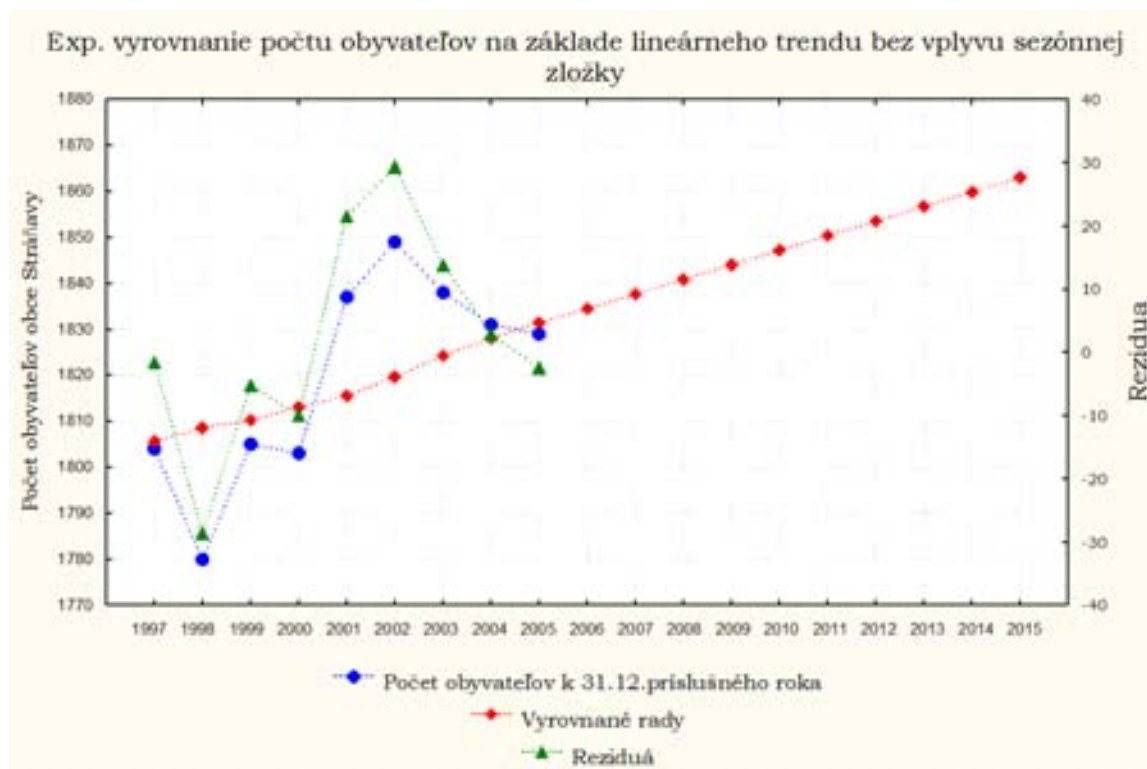
Stráňavy	Roky								
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
muži	873	861	868	865	891	902	896	897	899
ženy	931	919	937	938	946	947	942	934	930
spolu	1 804	1 780	1 805	1 803	1 837	1 849	1 838	1 831	1 829

Zdroj: Štatistický úrad SR

Prezentované hodnoty vykazujú kolísavý charakter, ktorý je však z časového hľadiska charakteristický rastovým trendom. Porovnaním absolútnych hodnôt medzi rokmi 1997 a 2005 dostávame nárast počtu obyvateľov obce Stráňavy o 25 osôb.

Podrobné grafické znázornenie vývoja počtu obyvateľov ako i prognózu budúceho vývoja ponúka nasledovný graf.

Graf č. 4 - Zobrazenie skutočného a vyrovnaného počtu obyvateľov obce Stráňavy s prognózou do roku 2015.

Zdroj: Dáta za roky 1997-2005 – Štatistický úrad SR, prognóza a spracovanie - STATISTICA verzia 7.

Očakávané hodnoty budúceho počtu obyvateľov vychádzajú z prepočtov na základe metódy exponenciálneho vyrovňovania s použitím lineárneho trendu. Vplyv sezónnej zložky nebol zohľadňovaný nakoľko ho nie je možné vyjadriť. Skutočný stav sa môže od prognózy odlišovať v plusových i minusových hodnotách, nakoľko sme pri výpočte uvažovali s odchylkou alfa $\alpha=0,05$. Napriek to mu predpokladáme, že celkový

počet obyvateľstva bude rásť. Domnieva sa, že ku koncu roku 2015 bude v obci Stráňavy 1863 obyvateľov, čo v porovnaní s rokom 2005 predstavuje nárast o 34 obyvateľov.

Postupný lineárny rast obyvateľstva prezentuje nasledujúca tabuľka, ktorá priraduje predchádzajúcemu grafu príslušné predpokladané hodnoty.

Tabuľka č. 17 - Predpokladaný počet obyvateľov obce Stráňavy.

Stráňavy	Roky									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
počet obyvateľov	1834	1837	1841	1844	1847	1850	1854	1857	1860	1863

Zdroj: Optimalizačné prepočty programu STATISTICA verzia 7. Prepočet založený na exponenciálnom vyrovňovaní s lineárnym trendom a absenčujúcou sezónnou zložkou.

Prezentované hodnoty budúceho počtu obyvateľov obce Stráňavy vykazujú medziročný rast na úrovni troch až štyroch občanov. Pripomíname, že ide o vyrovnané optimalizované hodnoty, od ktorých sa skutočný stav môže líšiť.

3.1.2 HUSTOTA OBYVATEĽSTVA

Hustota obyvateľstva predstavuje najčastejšie používaný ukazovateľ, ktorý definuje rozmiestnenie obyvateľstva v priestore, resp. vyjadruje priestorovú kvalitu života občana.

Výpočet tohto ukazovateľa vychádza z priameho pomeru medzi počtom obyvateľov a plochy územia, na ktorej žijú. V prípade obce Stráňavy, ktorej rozloha katastrálneho územia je nemenná a jediným faktorom, ktorý môže ovplyvniť hustotu, počet obyvateľov.

Nakoľko medziročná zmena počtu obyvateľov, v absolútnom vyjadrení, predstavuje minimálne hodnoty uvažujeme len o hustote obyvateľstva k 31. 12. 2005, ktorá je prezentovaná v nasledujúcej tabuľke.

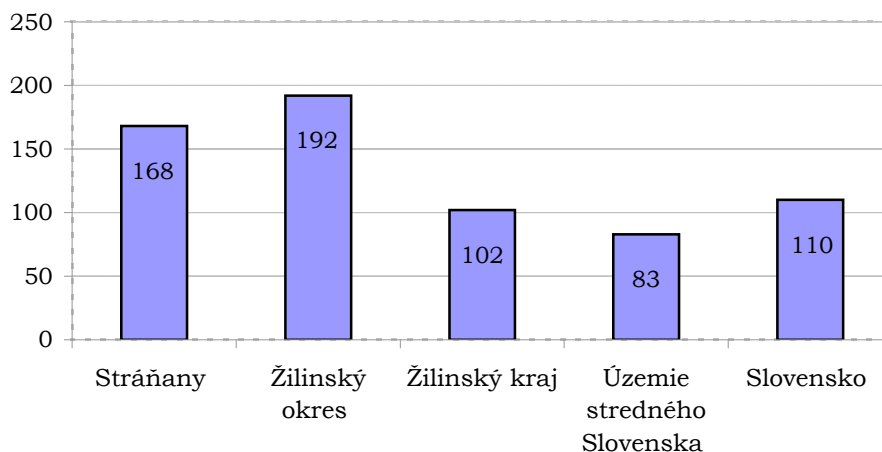
Tabuľka č. 18 - Hustota obyvateľstva obce Stráňavy.

Hustota obyvateľstva	Stráňavy
Rozloha územia	10,871
Počet obyvateľov k 31. 12. 2005	1 829
Hustota ľudnatosti (obyv./ km²)	168,25

Zdroj: OcÚ Stráňavy, Štatistický úrad SR,

Nasledujúce grafické zobrazenie porovnáva hustotu obyvateľstva obce Stráňavy so žilinským okresom, krajom, územím stredného Slovenska a celého Slovenska. Prezentované hodnoty sa vzťahujú k 31. 12. 2005.

Graf č. 5 - Porovnanie hustoty obyvateľstva v rámci Slovenska.

Zdroj: Štatistický úrad SR.

Pri porovnávaní hustoty obyvateľstva obce Stráňavy zisťujeme, že sa pohybuje na úrovni 87,5 % hustoty osídlenia Žilinského okresu. Pri porovnávaní s väčším územím však vykazuje nepriaznivejšie hodnoty, čo dokumentuje najmä porovnanie s územím stredného Slovenska, v prípade ktorého má obec Stráňavy vyššiu hustotu osídlenia, a to až o 202,4 percenta.

3.2 PRÍRASTOK (ÚBYTOK) OBYVATEĽSTVA

Prírastok resp. úbytok obyvateľstva nám vyjadruje želanú alebo neželanú zmenu kategórie, ktorou je počet obyvateľov. Znamená to, že ide o odvodenú veličinu, ktorú určujeme na základe zmeny celkového počtu obyvateľstva.

Pri podrobnom skúmaní rozlišujeme medzi prirodzenou a migračnou mierou prírastku, čo má opodstatnenie pri určovaní priorít populačnej a rozvojovej politiky.

3.2.1 PRIRODZENÝ PRÍRASTOK (ÚBYTOK) OBYVATEĽSTVA

Prirodzený prírastok obyvateľstva nám dokumentuje reprodukčnú schopnosť obyvateľstva, nakoľko vyjadruje rozdiel medzi živonarodenými a zomrelými občanmi.

Podrobný prehľad absolútnych medziročných prírastkov resp. poklesov obyvateľstva žijúceho na území obce Stráňavy, za obdobie rokov 1997 až 2005, prezentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 19 - Medziročné prírastky počtu osôb v obci Stráňavy.

Stráňavy	Roky								
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
počet obyvateľov	14	-4	6	3	10	3	5	-4	1

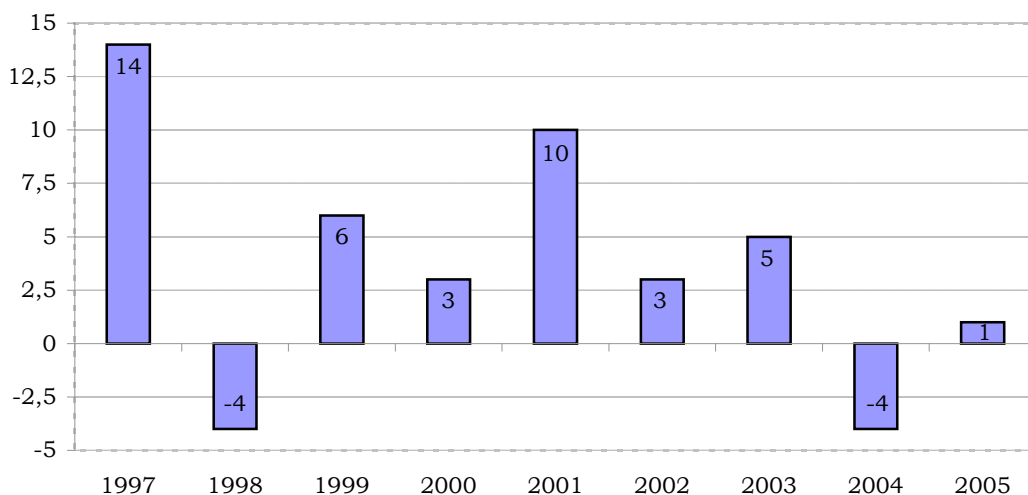
Zdroj: Štatistický úrad SR.

Prezentované hodnoty nám dokumentujú prirodzené prírastky počas celého sledovaného obdobia okrem rokov 1998 a 2004. Celkový sumár nám vyjadruje nárast o 34 osôb v dôsledku prirodzenej reprodukcie obyvateľstva.

Najväčšie medziročné prírastky boli v rokoch 1997 a 2001, ktoré však percentuálne predstavujú len 0,76 resp. 0,54 percentné rasty v porovnaní s celkovým počtom sledovaného obyvateľstva.

Grafické znázornenie prirodzeného prírastku obyvateľstva v obci Stráňavy dokumentuje nasledovný graf.

Graf č. 6 - Prirodzený prírastok obyvateľstva v obci Stráňavy za roky 1997 až 2005

Zdroj: Štatistický úrad SR.

3.2.2 MIGRÁCIA OBYVATEĽSTVA

Pod migráciou obyvateľstva rozumieme taký pohyb osôb, v rámci ktorého dôjde k zmene trvalého pobytu vo vnútri krajiny. V prípade, že občan opustí svoju domovskú krajinu a zvolí si trvalé bydlisko v inej krajine hovoríme o emigrácii, v opačnom prípade o imigrácii. Oba systémy cezhraničnej migrácie obyvateľstva sú súčasťou migračnej štatistiky, ktorú zohľadňujeme i v predkladanom PHSR.

Pri skúmaní migrácie z historického hľadiska rozlišujeme dve základné etapy. Prvá bola predstavovaná migráciou obyvateľov z vidieckych sídel do miest, kde mali výhodnejšie pracovné podmienky a následne aj vyššiu kvalitu života. V poslednom období je však zaznamenávaný opačný trend, ktorý predstavuje druhú etapu, a to sťahovanie sa mestského obyvateľstva na vidiek, ktoré ponúka priaznivejšie enviromentálne prostredie.

Podrobný prehľad migrácie obyvateľstva v obci Stráňavy ponúka nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 20 - Prehľad migrácie obyvateľstva v obci Stráňavy za roky 1997 až 2005

	Roky								
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
migrácia obyvateľstva	21	-20	19	-5	-2	9	-16	-3	-3

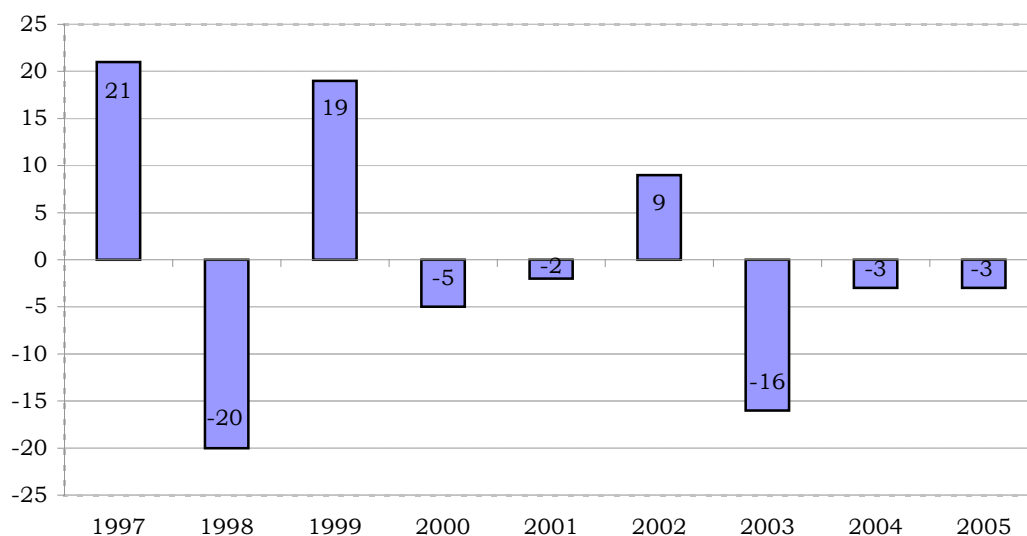
Zdroj: Štatistický úrad SR.

Vyššie prezentované údaje nám dokumentujú minimálny trend vysídľovania obce, čo je v rozpore so všeobecným trendom v migrácii obyvateľstva. Dôvodom je najmä migrácie v dôsledku sobáša, kde značná časť migrujúcich občanov prechádza do susedných obcí, prevažne Strečna.

Pri súhrnnom skúmaní počtu prisťahovaných a vysťahovaných občanov za obdobie posledných deviatich rokov zisťujeme, že ich počet je úplne vyrovnaný.

Grafické znázornenie migračného prírastku resp. úbytku v obci Stráňavy dokumentuje nasledovný graf.

Graf č. 7 - Migračný prírastok obyvateľstva v obci Stráňavy za roky 1997 až 2005.

Zdroj: Štatistický úrad SR.

Zrátaním prirodzeného a migračného prírastku obyvateľstva v obci Stráňavy dostávame celkový prírastok, resp. úbytok obyvateľstva, na základe ktorého dokážeme presnejšie odhadovať budúci populačný vývoj a s tým spojené potreby obyvateľstva.

Prehľad o celkovom prírastu resp. úbytku obyvateľov obce Stráňavy nám ponúka nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 21 - Prehľad prírastku resp. úbytku obyvateľov v obci Stráňavy v období rokov 1997 až 2005.

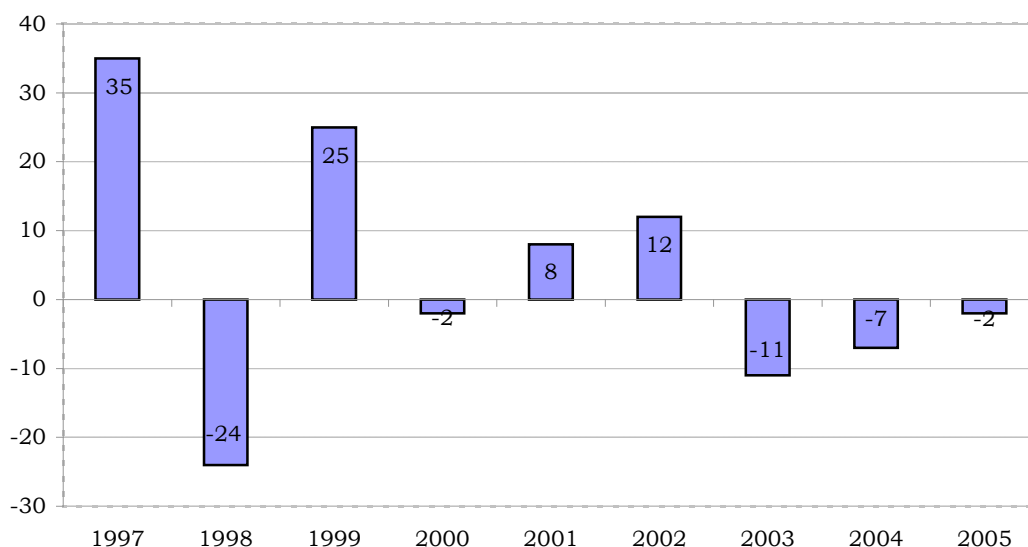
	Roky								
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
prírastok/ úbytok obyvateľstva	35	-24	25	-2	8	12	-11	-7	-2

Zdroj: Štatistický úrad SR.

Počas sledovaného obdobia sme zaznamenali najvyšší nárast v roku 1997, kedy sa populácie obce Stráňavy rozšírila o 35 občanov. Naproti tomu bol najvyšší pokles zaznamenaný o rok neskôr, t.j. v roku 1998, kedy počet obyvateľov Stráňav klesol o 24. Počas celého sledovaného obdobia došlo v obci Stráňavy k nárastu počtu obyvateľov o 34 osôb, čo je však výsledkom prirodzeného prírastku nakoľko migračný bol nulový.

Grafické zobrazenie celkového prírastku resp. úbytku obyvateľov v obci Stráňavy ponúka nasledovný graf.

Graf č. 8 - Celkový prírastok obyvateľstva v obci Stráňavy za roky 1997 až 2005.

Zdroj: Štatistický úrad SR.

3.3 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

Medzi najdôležitejšie kritéria, podľa ktorých vykonávame hodnotenie demografického potenciálu popisovaného územia patrí veková štruktúra. Na jej základe sme schopní odhadnúť či predmetné územie zaznamená v budúcnosti výraznejší progres, stagnáciu alebo degradáciu.

Z tohto dôvodu je preto potrebné podrobne sledovať ako sa vyvíja, či už v absolútnom alebo percentuálnom pomere, vzťah medzi predproduktívnou, produktívnou a poproduktívnou skupinou obyvateľov obce. Podľa podkladov, ktorými disponuje Štatistický úrad SR, považujeme za obyvateľa v predproduktívnom veku, každého, kto má menej ako 15 rokov veku života. Do skupiny produktívnych obyvateľov zaraďujeme mužov vo veku od 15 do 59 rokov veku života a ženy od 15 do 54 rokov veku života. Skupina poproduktívneho obyvateľstva je tvorená obyvateľmi mužského pohlavia staršieho ako 60 rokov a ženami staršími ako 55 rokov.

Podrobný prehľad počtu obyvateľov v predproduktívnom, produktívnom a poproduktívnom veku ponúkajú dve nasledujúce tabuľky, z ktorých prvá predstavuje absolútne vyjadrenie a druhá relatívne pomery.

Tabuľka č. 22 - Vývoj základnej vekovej štruktúry obyvateľstva obce Stráňavy počas rokov 1997 až 2005 – absolútne porovnanie.

	Roky								
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
predproduktívne obyvateľstvo	357	344	345	344	348	338	314	320	305
produktívne obyvateľstvo	1131	1124	1142	1141	1164	1186	1199	1187	1194
poproduktívne obyvateľstvo	316	312	318	318	325	325	325	324	330

Zdroj: Štatistický úrad SR.

Tabuľka č. 23 - Vývoj základnej vekovej štruktúry obyvateľstva obce Stráňavy počas rokov 1997 až 2005 – relatívne porovnanie.

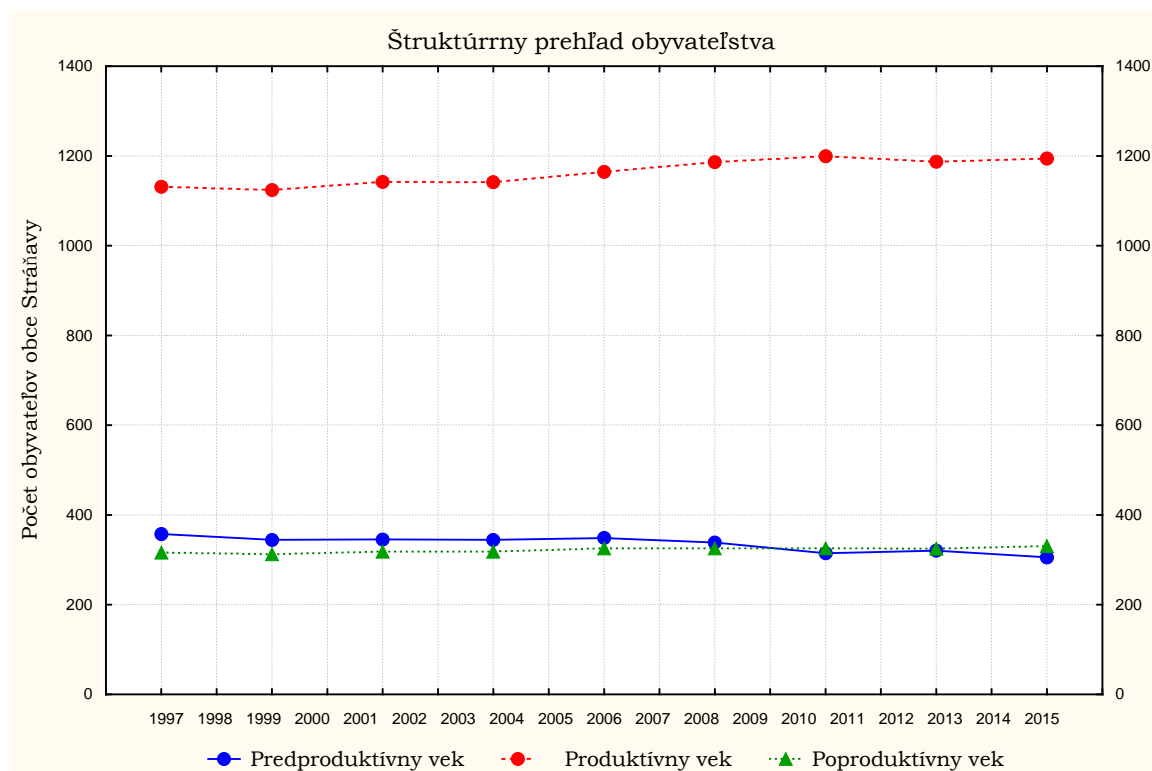
Percentuálne zastúpenie	Roky								
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
predproduktívneho obyvateľstva	19,79	19,32	19,11	19,08	18,94	18,28	17,08	17,48	16,68
produktívneho obyvateľstva	62,69	63,15	63,27	63,28	63,36	64,14	65,24	64,82	65,28
poproduktívneho obyvateľstva	17,52	17,53	17,62	17,64	17,70	17,58	17,68	17,70	18,04

Zdroj: Štatistický úrad SR.

Vyššie prezentované údaje nám dokumentujú nepriaznivý vývoj najmä v skupine predproduktívneho obyvateľstva, kde za sledované obdobie došlo k poklesu o 3,11 percent, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje pokles o 52 detí. Opačná situácia bola zaznamenaná v skupine produktívneho a poproduktívneho obyvateľstva, kde došlo k nárastu o 2,59 resp. 0,53 percent. V absolútnom vyjadrení to znamená, že do skupiny produktívneho obyvateľstva pribudlo 63 občanov, čo je dôsledkom postupného dospievania silnej populačnej skupiny z konca osemdesiatych rokov. Nárast obyvateľov v poproduktívnom veku je spojený s postupným predlžovaním dĺžky života a povojnovou populačnou explóziou v celej Európe.

Grafické znázornenie základnej vekovej štruktúry obyvateľstva prezentuje nasledovný graf, ktorého súčasťou je i prognóza vývoja do roku 2015.

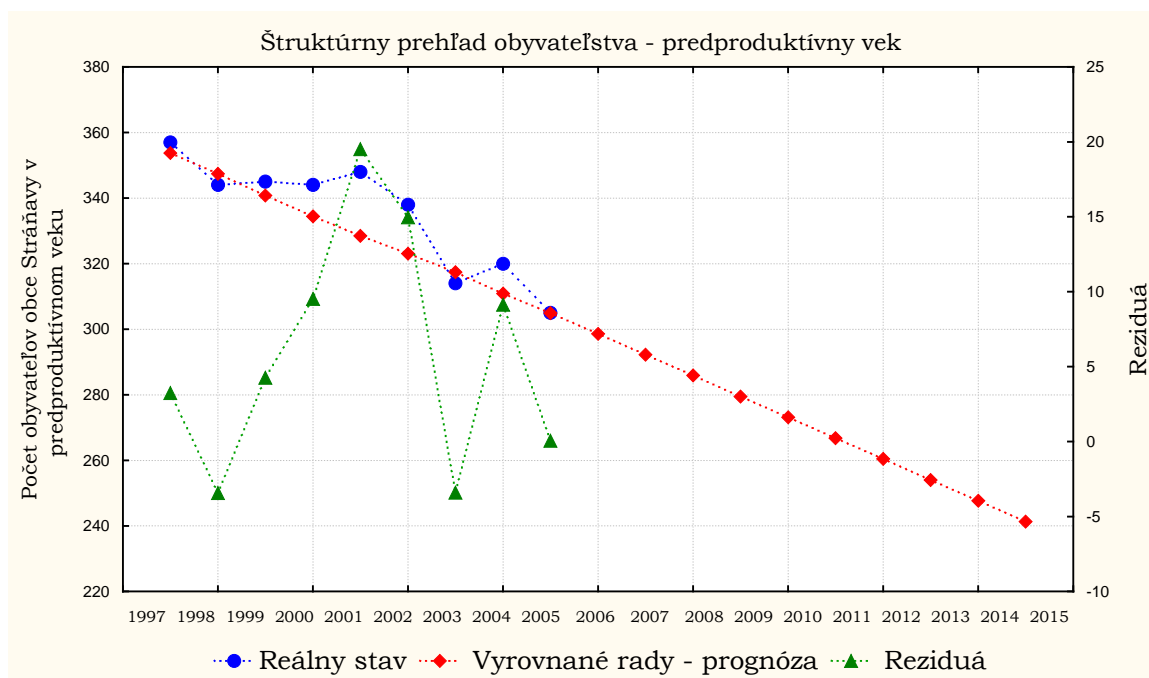
Graf č. 9 - Základné veková štruktúra obyvateľstva obce Stráňavy doplnená o prognózu vývoja do roka 2015.

Zdroj: Dáta za roky 1997-2005 – Štatistický úrad SR, prognóza a spracovanie - STATISTICA verzia 7.

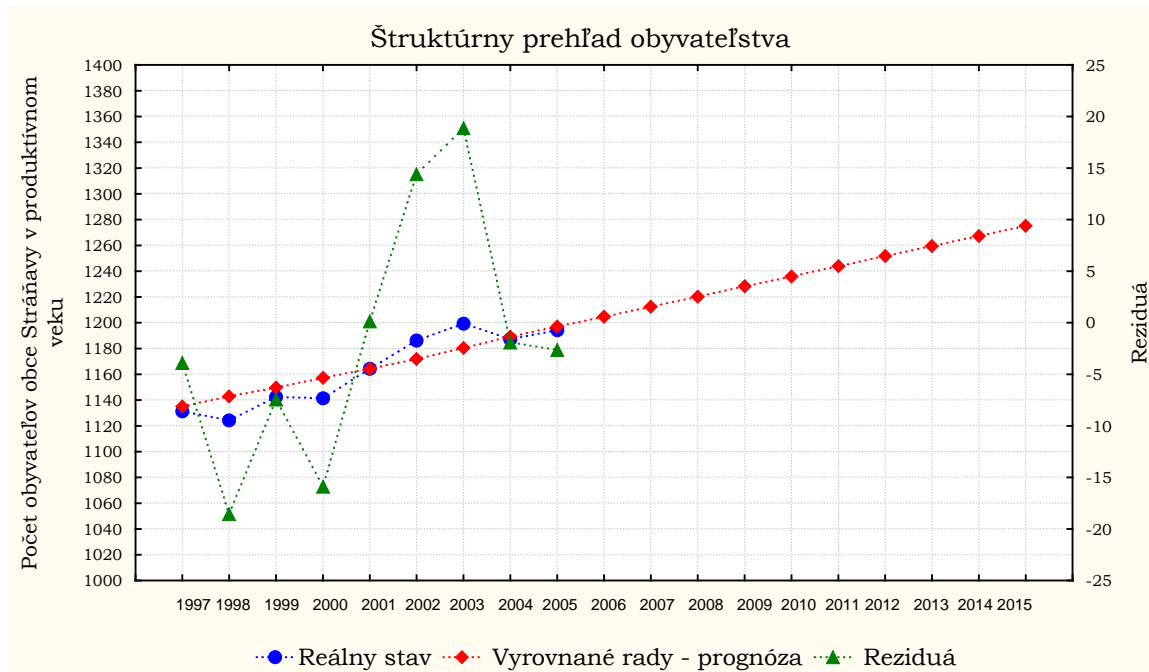
Podrobnejšie znázornenie jednotlivých skupín obyvateľstva ponúka nasledovná trojica grafov, ktorá vychádza z údajov prezentovaných vo vyššie uvedených tabuľkách. Súčasťou všetkých grafov je prognóza najbližšieho vývoja, ktorá vychádza z exponenciálneho vyrovnávania na základe lineárneho trendu a abstrahovania od vplyvu sezónnej zložky. Prípustná chyba s ktorou uvažujeme na je na úrovni $\alpha=0,05$.

Graf č. 10 - Prognóza vývoja obyvateľstva obce Stráňavy v predproduktívnom veku.

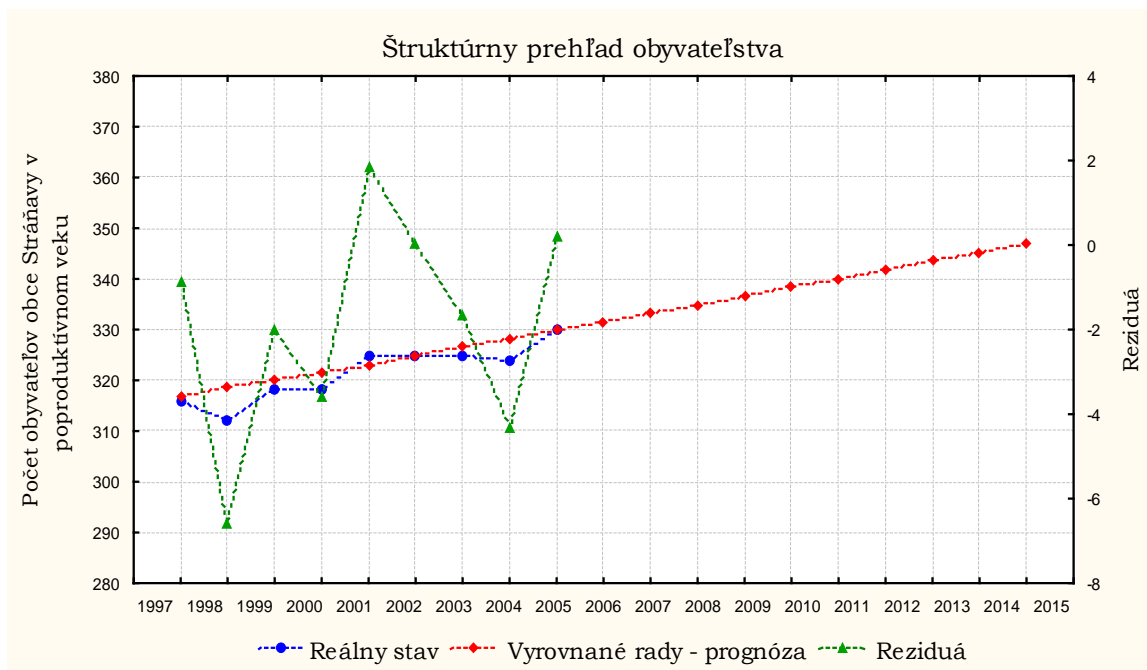
Zdroj: Dáta za roky 1997-2005 – Štatistický úrad SR, prognóza a spracovanie - STATISTICA verzia 7.

Graf č. 11 - Prognóza vývoja obyvateľstva obce Stráňavy v produktívnom veku.

Zdroj: Dáta za roky 1997-2005 – Štatistický úrad SR, prognóza a spracovanie - STATISTICA verzia 7.

Graf č. 12 - Prognóza vývoja obyvateľstva obce Stráňavy v poproduktívnom veku.

Zdroj: Dáta za roky 1997-2005 – Štatistický úrad SR, prognóza a spracovanie - STATISTICA verzia 7.

Na základe vyššie prezentovaných prognóz sa domnievame, že v roku 2015 bude v obci Stráňavy z celkového počtu 1863 obyvateľov len 241 v predproduktívnom veku, 1275 obyvateľov v produktívnom a až 347 v poproduktívnom veku. V relatívnom vyjadrení to znamená, že súčasný pomer:

predproduktívny vek	·	produktívny vek	·	poproduktívny vek
16,68 %		65,28 %		18,04 %

sa zmení na pomer:

predproduktívny vek	·	produktívny vek	·	poproduktívny vek
12,93 %		68,44 %		18,63 %

Navyše musíme pripomenúť že výraznejší nárast pomeru obyvateľov v produktívnom veku je spôsobený aj predlžujúcim sa vekom odchodu do dôchodku, čím sa mení aj jeho samotné vekové vymedzenie.

Obzvlášť kriticky vyznieva vývoj zástupcov v predproduktívnom veku, u ktorých predpokladáme v roku 2015 pokles o 3,75 percenta v porovnaní s rokom 2005.

3.4 NÁRODNOSTNÁ A NÁBOŽENSKÁ ŠTRUKTÚRA

Národnostné ako i náboženské zloženie obyvateľov obce Stráňavy je možné sledovať len na základe údajov z posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov, ktoré prebehlo v roku 2001.

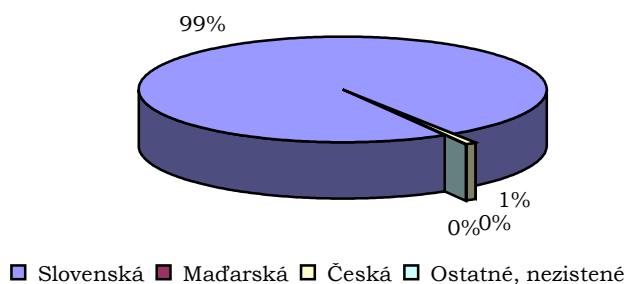
Výsledky z tohto sčítania ponúkame v nasledujúcich dvojiciach tabuliek a grafov, z ktorých sa prvá dvojica venuje národnostnému a druhá náboženskému zloženiu obyvateľstva Stráňav. Pričom prostredníctvom tabuliek ponúkame absolútne vyjadrenie a prostredníctvom grafov zasa relatívne vyjadrenie.

Tabuľka č. 24 - Prehľad počtu obyvateľov obce Stráňavy podľa národnosti, ku ktorej sa hlásia.

národnosť	počet obyvateľov
Slovenská	1821
Maďarská	2
Rómska	0
Rusínska	0
Ukrajinská	0
Česká	13
Nemecká	0
Poľská	0
Chorvátska	0
Srbská	0
Ruská	0
Židovská	0
Ostatné, nezistené	1
Spolu	1837

Zdroj: SODB 2001.

Graf č. 13 - Štruktúra obyvateľov obce Stráňavy podľa národnosti na základe výsledkov zo SODB 2001.

Zdroj: SODB 2001.

Vyššie uvedené údaje nám dokumentujú dominantné postavenie slovenskej národnosti, ktorá je dopĺňaná minoritnými zástupcami českej a maďarskej národnosti.

Podrobné percentuálne vyjadrenie nám dokumentuje, že 99,13 percent obyvateľov obce Stráňavy sa hlási k slovenskej národnosti, 0,11 percenta k maďarskej, 0,71 percenta sa hlási k českej národnosti. Skupina občanov s podielom 0,05 percenta na celkovo počte populácie Stráňav má nezistenú národnostnú príslušnosť, nakoľko ju v predmetnom sčítaní neuviedli.

Tabuľka č. 25 - Prehľad počtu obyvateľov obce Stráňavy podľa náboženstva, ku ktorému sa hlásia.

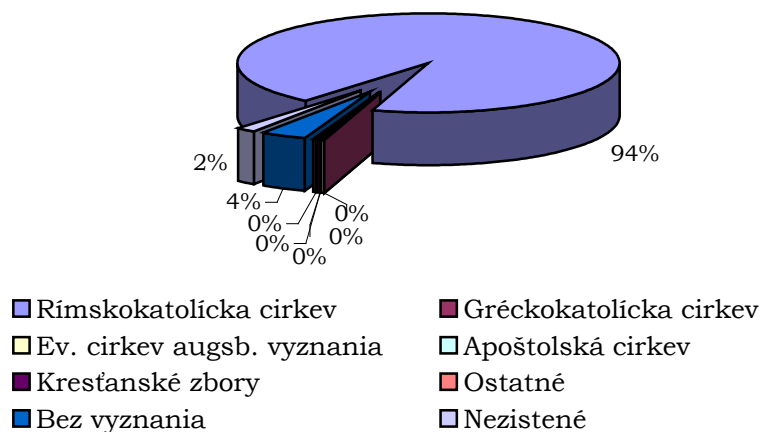
náboženská príslušnosť	počet obyvateľov
Rímskokatolícka cirkev	1 718
Gréckokatolícka cirkev	2
Pravoslávna cirkev	0
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	4
Reformovaná kresťanská cirkev	0
Evanjelická cirkev metodistická	0
Apoštolská cirkev	1
Starokatolícka cirkev	0
Bratská jednota baptistov	0
Cirkev československá husitská	0
Cirkev adventistov siedmeho dňa	0
Cirkev bratská	0
Kresťanské zbory	5
Židovské náboženské obce	0
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0
Ostatné	3
Bez vyznania	73
Nezistené	31
Spolu	1 837

Zdroj: SODB 2001

Na základe prezentovaných výsledkov SODB 2001 môžeme povedať, že viac ako 93,5 percenta obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi, čím vytvárajú majoritu v obci. Ostatné náboženstvá dosahujú samostatne menej ako jedno percento. Takmer štyri percentá obyvateľov je bez vyznania.

Vizuálne znázornenie uvedených výsledkov prezentuje nasledovný graf.

Graf č. 14 - Štruktúra obyvateľov obce Stráňavy podľa vierovyznania na základe výsledkov zo SOSB 2001.

Zdroj: SODB 2001.

3.5 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA A ZAMESTNANOSŤ

Vzdelanostnú štruktúru obyvateľov obce Stráňavy skúmame na základe údajov zo SODB 2001, prostredníctvom ktorých prezentujeme celkové zhodnotenie najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania u vtedajšieho obyvateľstva obce.

Základná štruktúra vzdelanie obyvateľstva, ktorá vychádza z klasifikácie podľa rozdelenia do desiatich vzdelanostných úrovní je uvedená v nasledujúcej tabuľke.

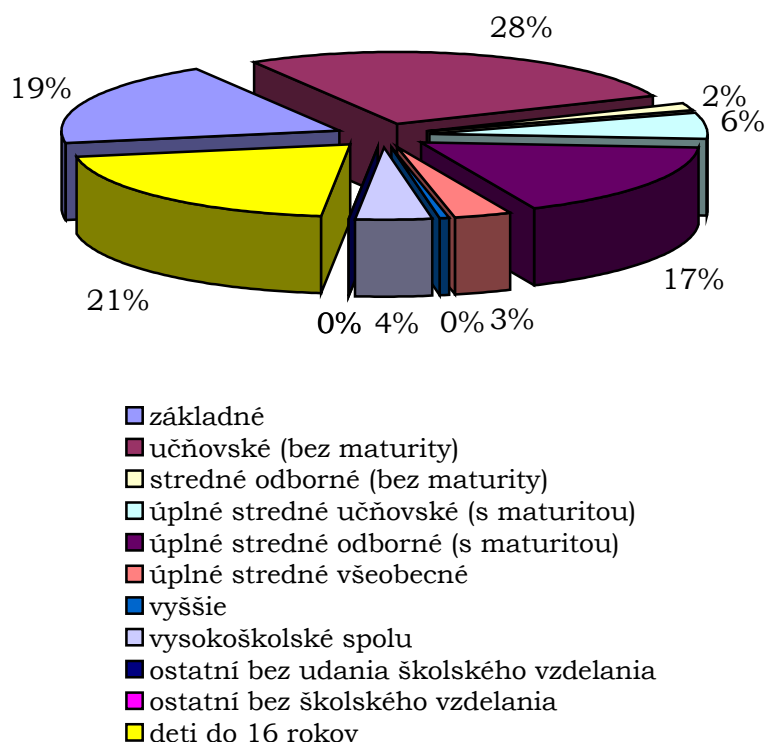
Tabuľka č. 26 - Prehľad obyvateľov obce Stráňavy podľa najvyššie dosiahnutého stupňa vzdelania.

najvyššie dosiahnuté vzdelanie	absolútny počet	relatívny počet
základné	354	19,27%
učňovské (bez maturity)	497	27,05%
stredné odborné (bez maturity)	32	1,74%
úplné stredné učňovské (s maturitou)	107	5,82%
úplné stredné odborné (s maturitou)	318	17,31%
úplné stredné všeobecné	62	3,38%
vyššie	9	0,49%
vysokoškolské spolu	78	4,25%
ostatní bez udania školského vzdelania	0	0,00 %
ostatní bez školského vzdelania	1	0,05%
deti do 16 rokov	379	20,63%
spolu	1 837	100,00%

Zdroj: SODB 2001.

Vizuálne spracovanie vyššie uvedených skutočností ponúka nasledujúci graf, pri tvorbe ktorého sme využili relatívne hodnoty vzdelanostných skupín obyvateľstva obce Stráňavy.

Graf č. 15 - Štruktúra obyvateľov obce Stráňavy podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania na základe výsledkov zo SOSB 2001.

Zdroj: SODB 2001.

Podrobné členenie vysokoškolsky vzdelaných občanov podľa stupňa vysokoškolského vzdelania i podľa oboru predstavujú dve nasledujúce tabuľky.

Tabuľka č. 27 - Prehľad vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov obce Stráňavy podľa ukončeného stupňa vysokoškolského vzdelania.

stupeň vysokoškolského vzdelania	počet obyvateľov
vysokoškolské bakalárske	1
vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	77
vysokoškolské doktorandské	0
spolu	78

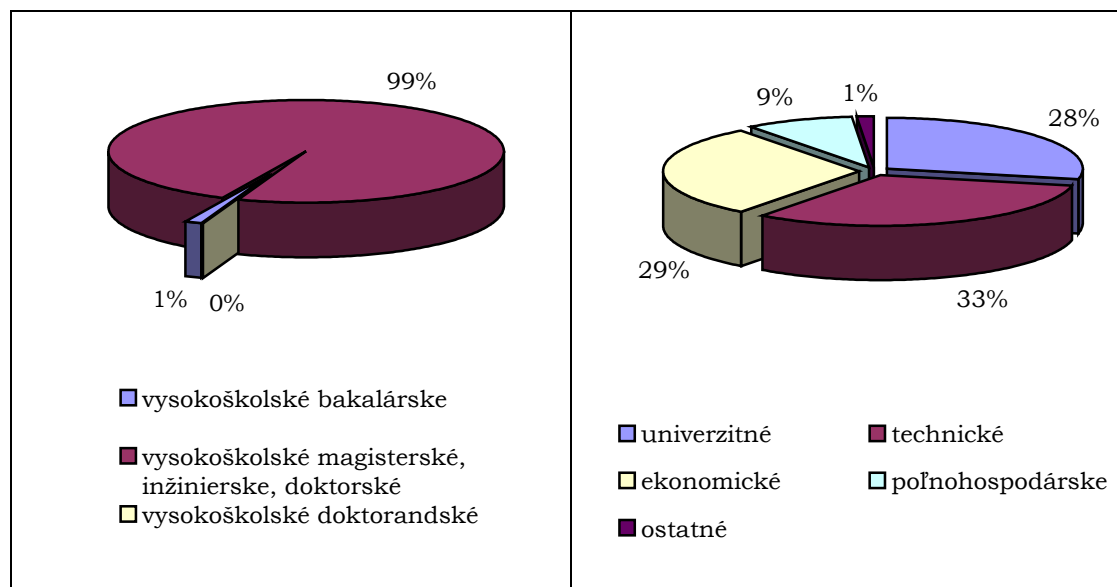
Zdroj: SODB 2001.

Tabuľka č. 28 - Prehľad vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov obce Stráňavy podľa zamerania štúdia.

zameranie vysokoškolské štúdia	počet obyvateľov
univerzitné	22
technické	25
ekonomické	23
poľnohospodárske	7
ostatné	1
spolu	78

Zdroj: SODB 2001.

Graf č. 16 - Štruktúra vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov obce Stráňavy podľa ukončeného stupňa vzdelania a zamerania vysokoškolského štúdia.

Zdroj: SODB 2001.

Z hľadiska dlhodobého uplatnenia sa na trhu práce je celková štruktúra vzdelanostnej úrovne obyvateľov obce Stráňavy za rok 2001 nepriaznivá, nakoľko vykazuje relatívne nízke percento občanov, ktorí dosiahli aspoň stredoškolské vzdelanie ukončené maturitou. Konkrétne ide o 32,67 percenta obyvateľstva.

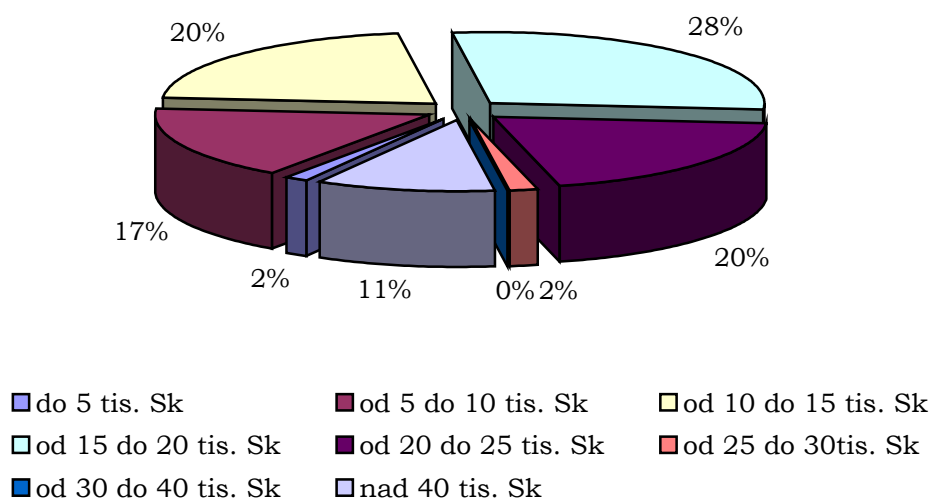
Podrobné skúmania vzťahu dosiahnutého vzdelania a nezamestnanosti je uvedené v kapitole 5. Hospodárstvo obce, podkapitola 5.2 Analýza trhu práce.

3.6 ANALÝZA ŽIVOTNEJ ÚROVNE OBYVATELSTVA

Nižšie prezentované hodnotenie životnej úrovne obyvateľov vychádza z posudzovania výšky a štruktúry peňažných príjmov a výdavkov domácností. Vo všeobecnosti platí, že výška príjmov určuje mieru uspokojovania potrieb domácností ako aj jej spotrebiteľské správanie sa. Navyše od jej výšky disponibilných príjmov jednotlivca resp. domácnosti dokážeme stanoviť prognózy hospodárskeho rastu celej spoločnosti.

Prehľad peňažných príjmov domácností, ktorý vychádza z dotazníkového prieskumu, vykonaného osobitne pre potreby spracovania tohto PHSR, ponúkame prostredníctvom nasledujúceho grafu. Dopĺňame, že dotazníkového prieskumu sa zúčastnili všetky osoby staršie ako 15 rokov.

Graf č. 17 - Štruktúra domácností obce Stráňavy podľa výšky priemerných čistých mesačných príjmov.

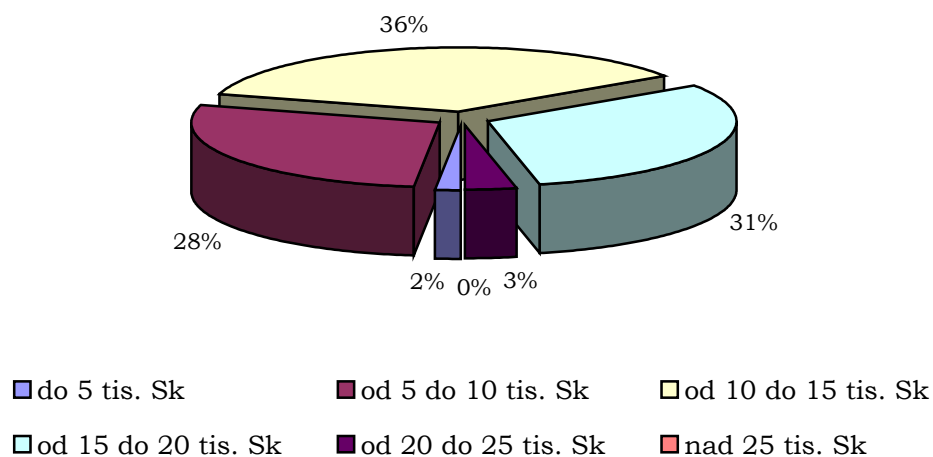

Zdroj: Dotazníkový prieskum obyvateľov obce 2006.

Identickým spôsobom sme sledovali i výšku priemerných mesačných výdavkov domácností. Prieskumom sme zistili, že mesačné výdavky vo výške 25 a viac tis. Sk nie sú v žiadnej domácnosti, resp. žiadna domácnosť sa k nim nepriznáva, a tak sme ich zlúčili do jednej kategórie.

Grafické spracovanie výšky výdavkov domácností ponúka nasledujúci graf.

Graf č. 18 - Štruktúra domácností obce Stráňavy podľa výšky priemerných mesačných výdavkov.

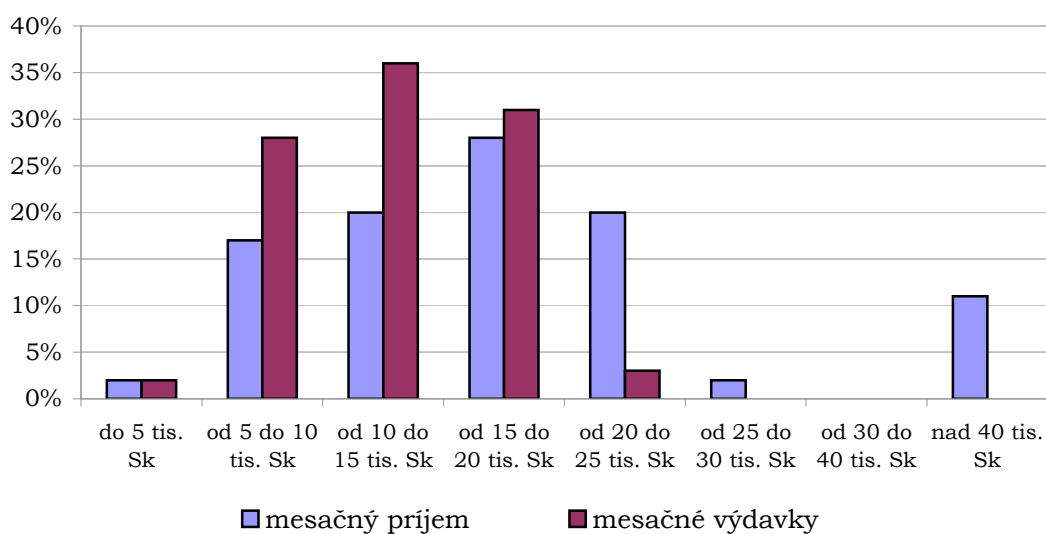

Zdroj: Dotazníkový prieskum obyvateľov obce 2006.

Porovnanie priemerných mesačných príjmov a výdavkov domácností ponúka nasledovné grafické spracovanie, prostredníctvom ktorého dokumentujeme celkové vyrovnané resp. prebytkové hospodárenie domácností.

Všeobecný charakter hospodárenia domácností však nevylučuje, že neexistuje dlhové hospodárenie určitých typov domácností.

Graf č. 19 - Porovnanie priemerných príjmov a výdavkov domácností.

Zdroj: Dotazníkový prieskum obyvateľov obce 2006.

Opodstatnenosť tvrdenia vyrovnaného resp. prebytkového hospodárenia stráňavských domácností potvrdzuje i nasledujúca tabuľka, ktorá prostredníctvom kumulatívov relatívnych dielov domácností členených podľa výšky priemerných mesačných príjmov a výdavkov preukazuje prevahu príjmov, a to v príjmových kategóriách od 10 tis. Sk vyššie.

Tabuľka č. 29 - Kumulatívne porovnanie priemerných mesačných príjmov a výdavkov relatívneho podielu domácností v obci Stráňavy.

objem finančných prostriedkov	mesačný príjem	mesačné výdavky	kumulatív relatívneho podielu domácnosti na strane príjmov	kumulatív relatívneho podielu domácnosti na strane výdavkov
do 5 tis. Sk	2 %	2 %	100 %	100 %
od 5 do 10 tis. Sk	17 %	28 %	98 %	98 %
od 10 do 15 tis. Sk	20 %	36 %	81 %	70 %
od 15 do 20 tis. Sk	28 %	31 %	61 %	34 %
od 20 do 25 tis. Sk	20 %	3 %	33 %	3 %
od 25 do 30tis. Sk	2 %	0 %	13 %	0 %
od 30 do 40 tis. Sk	0 %	0 %	11 %	0 %
nad 40 tis. Sk	11 %	0 %	11 %	0 %
spolu	100 %	100 %	—	—

Zdroj: Dotazníkový prieskum obyvateľov obce 2006.

Prezentované výsledky nám ukazujú, že viac ako 80 percent domácností dokáže zo svojich čistých mesačných príjmov tvoriť úspory. Čo môžeme hodnotiť ako pozitívum.

Pri podrobnom skúmaní však zisťujeme, že približne 40 percent domácností nedosahuje čistý finančný príjem na úrovni priemernej mzdy jednotlivca v národnom hospodárstve, ktorá k druhému štvrtroku 2006 predstavovala sumu 18 324 Sk brutto a 14 291 Sk netto (Štatistický úrad SR). Táto skutočnosť zviditeľňuje nepriaznivý ekonomický vývoj vidieckych domácností, ktoré sú nútené nahradzovať finančné príjmy nefinančnými v podobe vlastnej potravinovej alebo úžitkovej produkcie.

Na základe týchto výsledkov hodnotíme životnú úroveň obyvateľov Stráňav ako podpriemernú, čo môže mať dopad i na rozvoj miestnych podnikateľských aktivít.

Pri hodnotení životnej úrovne a jej historických súvislostí je potrebné vychádzať z porovnateľných, ideálne rovnakých, východiskových báz. Nakoľko každoročne zaznamenávame rast inflácie, dôsledkom ktorej je zvyšovanie cien spotrebných statkov ako aj rast miezd, je najvhodnejšou mernou jednotkou, prostredníctvom ktorej je možné porovnať historické ceny a preniesť do súčasnosti, odpracovaný čas.

V nasledujúcej tabuľke ponúkame prehľad cien vybraných komodít za roky 1989 a 2005, ktoré sú, na základe historicky zdokumentovaných priemerných miezd dosahovaných v národnom hospodárstve, prerátané na pracovný čas.

Tabuľka č. 30 - Prehľad cien vybraných komodít spotrebného koša domácnosti a ich historické porovnanie.

položka z nákupného koša	1989		2005	
	cena za jednotku v Sk	odpracovaný čas	cena za jednotku v Sk	odpracovaný čas
chlieb svetlý 1 kg	4,40	14 min.	28,20	15 min.
čerstvé maslo 125 g	5,00	16 min.	22,90	13 min.
syr Eidam tehla 1 kg	23,00	75 min.	166,40	92 min.
olej 1l	25,40	82 min.	46,90	26 min.
mlieko polotučé 1l	2,00	6 min.	19,60	11 min.
trvanlivá saláma 1 kg	60,00	3 h 15 min.	240,70	2 h a 11 min.
kurča 1 kg	30,00	97 min.	74,00	41 min.
rum tuzemský 0,5 l	100,00	5 h 24 min.	97,60	54 min.
el. energia 170kWh/mesiac	178,5	9,5 h	860,60	8 h
plyn 250 m3/mesiac	300,00	16 h	3 346,60	31 h
chladnička 260 l	3 530,00	22,5 dňa	12 656,00	14,5 dňa
farebný televízor	13 000,00	83 dní	8 144,00	9 dní
auto Škoda Fabia 1,2	84 600,00	27 mesiacov	354 988,00	20,5 mesiacov
pánsky oblek	997,00	54 h.	4 897,00	45 h
pánske strihanie vlasov	7,00	23 min.	55,70	31 min.
vstupenka do kina	10,00	32 min.	65,40	36 min.

Zdroj: Štatistický úrad SR.

Zhodnotením štatistických podkladov a ich porovnaním s výškou príjmov domácností zisťujeme, že najnižšie príjmové skupiny majú vážne problémy v oblasti sociálneho postavenia a zabezpečovania si základných potrieb. Po zrátaní výdavkov na plyn, el. energiu, povinné koncesionárske poplatky sa dostávame na úroveň blízku 5 tis. Sk, čo sú celkové príjmy 2 percent domácnosti v obci Stráňavy. Výdavky spojené so zabezpečením si základných potravín a ošatenia tak musia byť hrazené z iných zdrojov, prevažne z úspor, resp. dochádza k obmedzovaniu spotreby energií a vody čo výrazne znižuje kvalitu života jednotlivca.

Ďalšou možnosťou je zmena filozofie hospodárenia domácnosti, ktorá spočíva v prechode z vyrovnaného na dlhové hospodárenie. Väčšina nákupov statkov dlhodobej spotreby je realizovaná prostredníctvom pôžičkového alebo lízingového predaja, čím sa vytvára povinnosť platieb do budúcnosti a značne sa obmedzuje výška budúcich disponibilných zdrojov.

3.7 ÚROVEŇ BÝVANIA A VYBAVENOSTI DOMÁCNOSTÍ

Pri hodnotení úrovne bývania a vybavenosti jednotlivých domácností vychádzame zo SODB 2001, nakoľko od tohto dátumu nebolo realizované žiadne celoplošné sčítanie, ktoré by poskytovalo relevantné informácie.

Aktuálny stav dokážeme zistiť len pri vybraných položkách, ktorými sú počet domov a bytov a ich obývateľnosť. Podrobné informácie o vybavení domácností zostávajú pre nás nedostupné, nakoľko ich drvivá väčšina obyvateľstva obce nebola ochotná zverejniť.

Porovnanie počtu domov a bytov za rok 2001 a súčasnosť ponúka nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 31 - Stav domového a bytového fondu v obci Stráňavy.

	rodinné domy spolu	neobývané domy	byty spolu	neobývané byty
súčasný stav				
výsledky SODB 2001	454	26	54	4

Zdroj: SODB 2001, Štatistika OcÚ Stráňavy.

Podrobnejšie spracovanie problematiky domového a bytového fondu sme predložili v časti 2.6 Bývanie. V nasledujúcej časti sa tak budeme venovať len príčinám neobývanosti domov a bytov ako aj ich základnému vybaveniu.

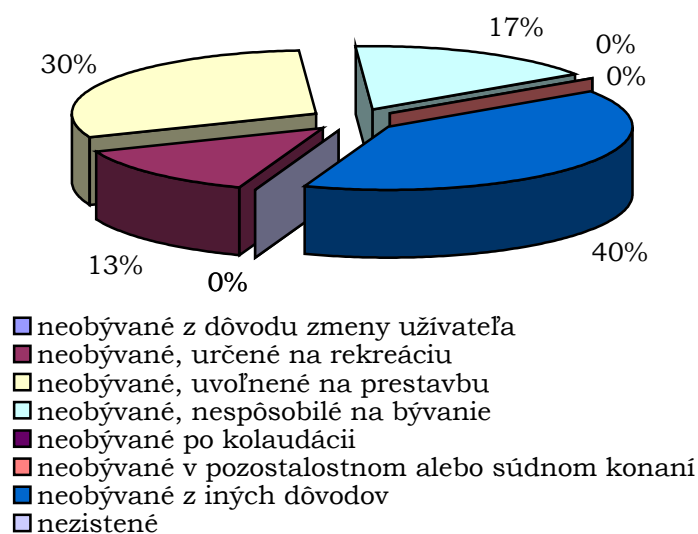
Prehľad neobývaných domov a bytov v obci Stráňavy v roku 2001 podľa príčiny ponúka nasledovná tabuľka, ktorá poskytuje absolútne vyjadrenie, a za ňou nasledujúci graf, ktorý zasa ponúka relatívne vyjadrenie.

Tabuľka č. 32 - Neobývané domy a byty podľa dôvodu neobývania – absolútne vyjadrenie.

dôvod neobývania	počet neobývaných domov a bytov
neobývané z dôvodu zmeny užívateľa	0
neobývané, určené na rekreáciu	4
neobývané, uvoľnené na prestavbu	9
neobývané, nespôsobilé na bývanie	5
neobývané po kolaudácii	0
neobývané v pozostalostnom alebo súdnom konaní	0
neobývané z iných dôvodov	12
nezistené	0
spolu	30

Zdroj. SODB 2001.

Graf č. 20 - Neobývané domy a byty podľa dôvodu neobývania – relatívne vyjadrenie.

Zdroj. SODB 2001.

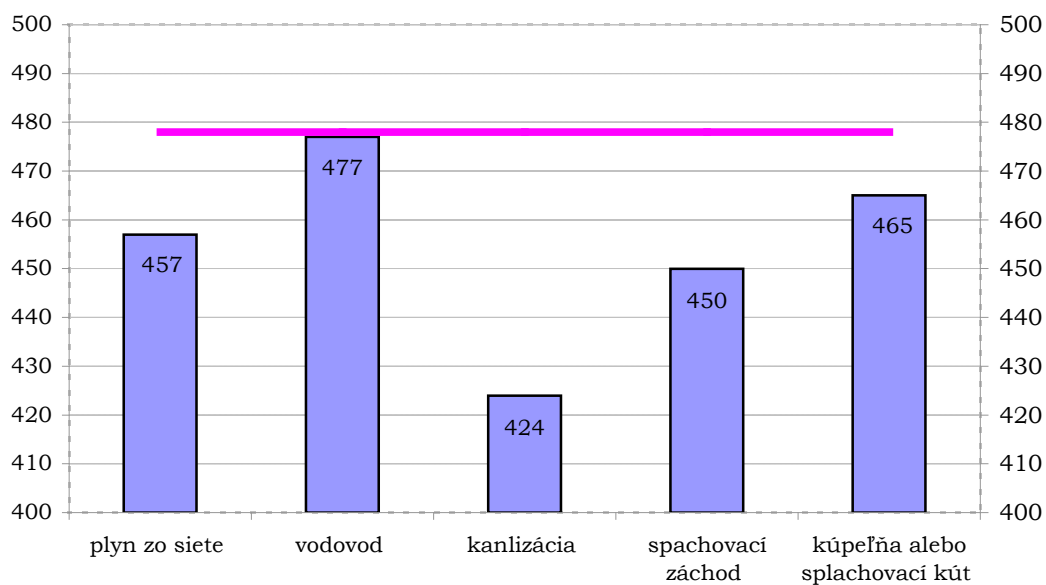
Prehľad základnej vybavenosti trvalo obývaných domov a bytov ponúka séria nasledujúcich tabuliek.

Tabuľka č. 33 - Vybavenie trvalo obývaných domov a bytov v obci Stráňavy – základné siete.

Obývaných domov a bytov spolu		478
z toho:		
	s plynom zo siete	457
	s vodovodom	
	v byte	477
	mimo bytu	0
	bez vodovodu	1
	nezistené	0
	s kanalizáciou	
	prípojka na kanalizačnú sieť	424
	septik (žumpa)	53
	so splachovacím záchodom	450
	s kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	465

Zdroj. SODB 2001.

Graf č. 21 - Zobrazenie skutočného a ideálneho stavu vybavenia obývaných domov a bytov v obci stráňavy základnými sieťami.

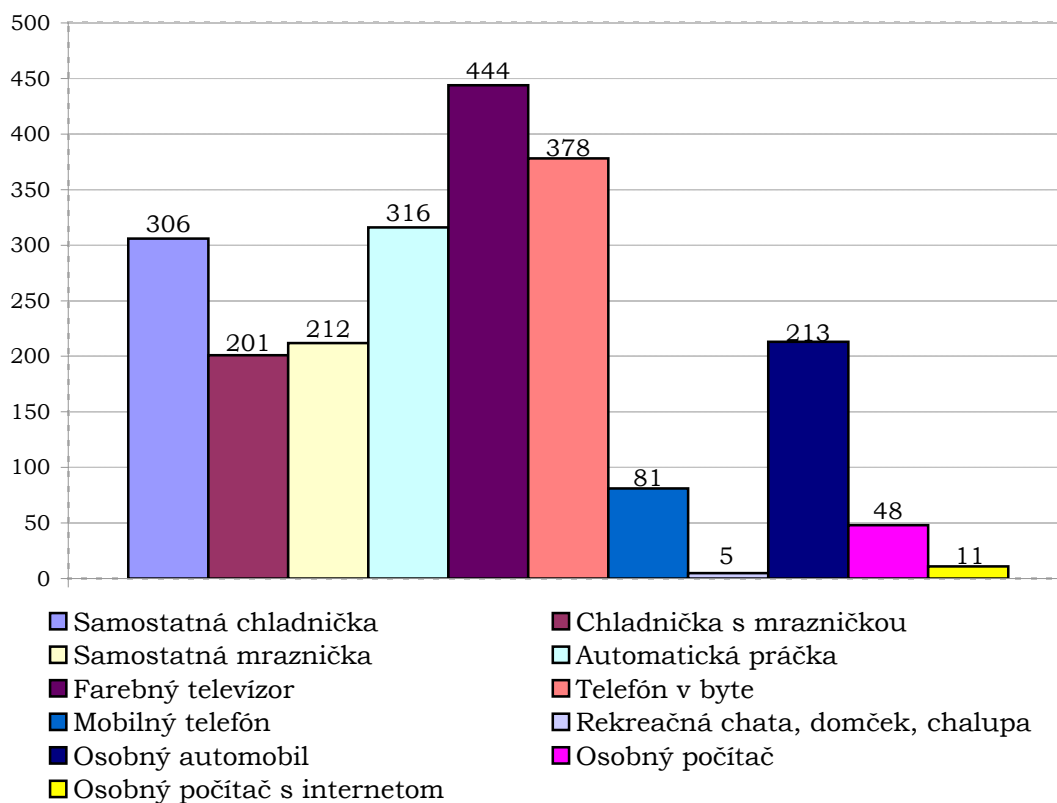
Zdroj. SODB 2001.

Tabuľka č. 34 - Vybavenie trvalo obývaných domov a bytov v obci Stráňavy – elektrosпотреbiče a luxusné statky.

Vybavenie	počet
Samostatná chladnička	306
Chladnička s mrazničkou	201
Samostatná mraznička	212
Automatická práčka	316
Farebný televízor	444
Telefón v byte	378
Mobilný telefón	81
Rekreačná chata, domček, chalupa	5
Osobný automobil	213
Osobný počítač	48
Osobný počítač s internetom	11

Zdroj. SODB 2001.

Graf č. 22 - Vybavenie trvalo obývaných domov a bytov v obci Stráňavy – elektrosпотреbiče a luxusné statky.

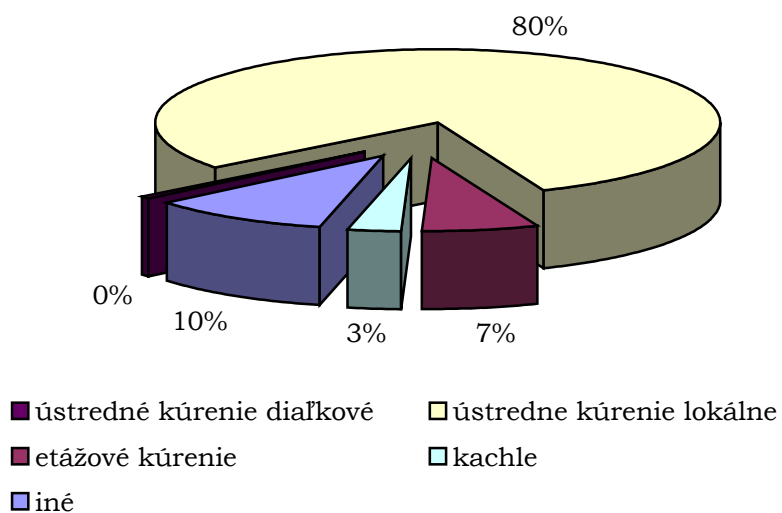
Zdroj. SODB 2001.

Tabuľka č. 35 - Systém vykurovania trvale obývaných domov a bytov v obci Stráňavy.

Druh resp. forma vykurovania		počet
Ústredné kúrenie diaľkové		2
Ústredné kúrenie lokálne		
	na pevné palivo	3
	na plyn	376
	elektrické	1
Etážové kúrenie		
	na pevné palivo	0
	na plyn	32
	ostatné	0
Kachle		
	na pevné palivo	14
	elektrické	0
	plynové	1
	ostatné	0
Iné		49
Spolu		478

Zdroj. SODB 2001.

Graf č. 23 - Štruktúra vykurovacích zariadení trvale obývaných domov a bytov v obci Stráňavy

Zdroj. SODB 2001.

4 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Na základe terminologického slovníka definujeme životné prostredie ako časť geosféry, v ktorej je v danom momente späť život a výrobná činnosť ľudskej spoločnosti. Rovnako tak je jednou z určujúcich zložiek kvality života celej spoločnosti ako i jednotlivca.

Práve z tohto dôvodu sme sa rozhodli, v predkladanom dokumente, ktorý si kladie cieľ zosúladiť potreby čo najširšieho spektra obyvateľov obce a na ich základe vytvoriť rámcovú koncepciu budúceho rozvoja, venovať tejto problematike osobitný priestor.

Nakoľko interakcia každého jednotlivca s vonkajším okolím vychádza z odlišných hodnotových postojov, čím sa vytvára vysoké riziko značnej devastácie prostredia, bol vytvorený konsenzus, ktorý vo všeobecnosti upravuje:

- odber látok z ekosystému,
- vnášanie látok a energií do ekosystému,
- iné činnosti, ktoré menia režim ekosystému.

Podrobný zoznam všetkých právnych noriem upravujúcich problematiku životného prostredia ponúka príloha č. 10.

4.1 OCHRANA VÔD

Základnou právnou normou okrem Ústavy, ktorá rieši všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov v krajine a rovnako tak práva a povinnosti fyzických a právnických osôb k vodám, je zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách.

Táto právna norma podrobne rozoberá oblasti:

rozdelenie vôd,

- zisťovanie výskytu a hodnotenie stavu povrchových a podzemných vôd,
- vody určené na odbery vôd pre pitnú vodu,
- vody vhodné na kúpanie,
- vody určené na závlahy,
- vody vhodné pre život rýb a reprodukciu pôvodných druhov rýb.

Taktiež sa v osobitnej časti venuje vodnému plánovaniu, nakladaniu s vodami, ochrane vodných pomerov a vodárenských zdrojov, vodným tokom, správe vodných tokov, vodným stavbám, pôsobnosti orgánom štátnej vodnej správy. Nevyníma ani oblasť zodpovednosti za porušenie povinností a samozrejme spoplatňovanie za užívanie vôd.

Oblasti ochrany vôd sa venuje piata časť zákona, ktorá ukladá povinnosť každému, kto môže svojou činnosťou ovplyvniť stav povrchových a podzemných vôd, vynaložiť potrebné úsilie na ich uchovanie a ochranu.

Osobitný dôraz sa kladie na poľnohospodárske a lesné činnosti, ktoré musia smerovať nie len k zachovávaniu podmienok na výskyt vôd, ale musia aj vhodným spôsobom napomáhať k zlepšovaniu vodných pomerov v oblasti.

Na základe hydrologickej charakteristiky popisovaného územia považujeme za hlavné oblasti, ktoré si vyžadujú osobitnú ochranu vodný zdroj Rybníky, v bezprostrednom okolí ktorého je vytvorené ochranné pásmo I. stupňa. Samotný zdroj je lokalizovaný v juhozápadnej, zalesnenej časti katastra obce, ktorá sa nachádza v dostatočnej vzdialenosti od sídelnej zástavby. Jediným potenciálnym zdrojom znečistenia je lesná činnosť, ktorá je v danej lokalite minimalizovaná.

Ďalšími ochrannými pásmami sú samotné vodné toky, ktoré sú zobrazené na mape č. 3 resp. č. 4. v časti 1.2.4 Hydrologické pomery, a rovnako tak oblasť termálneho kúpaliska Stráňavy, ktoré si vyžaduje osobitný systém monitorovania pre svoju vysokú návštevnosť počas letných mesiacov.

Zachovanie kvality a stavu vôd v obývaných častiach katastra obce zabezpečuje funkčná kanalizácia, ktorá má 100 % pokrytie a vedie do ČOV, ktorá je v správe obce Stráňavy.

Ochrane vôd prikladajú kompetentní zástupcovia obce Stráňavy značný význam, o čom svedčí i rozpracovaná verzia nového konceptu územného plánu, v ktorom sa uvažuje s novými postupmi v plánovaní a efektívnom hospodárení s vodou, pričom je zabezpečené rešpektovanie zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a ďalších nadväzných zákonov, zohľadňuje sa realizácia vodoochranných a pôdoochranných opatrení a pripravujú sa opatrenia na podporu ochrany korýt miestnych potokov, vrátane sprievodnej brehovej vegetácie.

4.2 OCHRANA OVZDUŠIA

Ochranou ovzdušia, ako svojim hlavným predmetom sa zaoberá zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia a zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečistenie ovzdušia v znení neskorších právnych predpisov. Uvedené zákony upravujú práva a povinnosti všetkých právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok a rovnako tak upravujú spôsob obmedzovania následkov znečisťovania ovzdušia

Zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia definuje znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti právnických a fyzických osôb ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, orgány ochrany ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia.

Pre potreby predkladaného PHSR je najdôležitejšie vymedzenie orgánov ochrany ovzdušia medzi, ktoré sa zaraďuje i obec. Jej základnými úlohami v oblasti ochrany ovzdušia je:

- spolupodieľanie sa na vypracovaní programu a integrovaného programu na zlepšenie kvality ovzdušia a dosiahnutia dobrej kvality ovzdušia v danom čase,
- kontroluje dodržiavanie povinností prevádzkovateľov malých zdrojov,
- vydáva súhlas na vykonávanie činností uvedených v zozname, ktorý ministerstvo uverejňuje vo vestníku,
- vydáva súhlas na povoľovanie stavieb malých zdrojov vrátane ich zmien a na ich užívanie,
- vydáva súhlas na zmeny používaných palív a surovín, na zmeny technologických zariadení malých zdrojov a na zmeny ich využívania a na ich prevádzku po vykonaných zmenách,
- ukladá prevádzkovateľom malých zdrojov opatrenia na nápravu,
- ukladá prevádzkovateľom malých zdrojov pokuty,
- môže nariadiť obmedzenie alebo zastavenie prevádzky malého zdroja,
- môže ustanoviť všeobecne záväzným nariadením zóny s obmedzením prevádzky mobilných zdrojov,
- určuje rozsah a požiadavky vedenia a prevádzky malých zdrojov,
- určuje podmienky prevádzkovania malých zdrojov.

Rovnako tak je na území nášho štátu, a teda aj na území obce Stráňavy, platný Kjótsky protokol, ktorý vstúpil do platnosti 14. februára 2005. Uvedený dokument nás zaväzuje k znížovaniu produkcie oxidu uhličitého a ostatných skleníkových plynov a emisií.

Charakter ekonomických subjektov pôsobiacich na katastrálnom území obce Stráňavy nevytvára predpoklady k výraznej tvorbe emisií. Najväčším znečisťovateľom sa tak stáva ťažobná spoločnosť - DOLVAP, s.r.o. Varín, ktorá sa zameriava na ťažbu dolomitického vápenca.

Ostatné statické zdroje lokálneho znečisťovania ovzdušia predstavujú miestne komunikácie. Medzi mobilné zdroje zasa patria všetky dopravné prostriedky, ktoré na svoj pohon používajú vznetové motory.

Dôležitou úlohou pri zachovávaní čistoty ovzdušia zohráva dodržiavanie zákona o spôsobe zneškodňovania a uskladňovania jednotlivých druhov odpadov. Práve na vidieku dochádza k častému spaľovaniu odpadu, čím sa miestne obyvateľstvo snaží znížovať priame náklady na jeho odvoz a uskladnenie.

4.3 OCHRANA PÔDY

Pôdu vnímame ako živý a neustále sa vyvíjajúci prírodno-historický útvar, ktorý vznikol vplyvom pôsobenia a na styku atmosféry, biosféry, hydrosféry a litosféry. V odporúčaní Rady Európy R(92)8 „o ochrane pôdy“ je pôda definovaná ako integrálna súčasť ekosystémov Zeme, situovaná medzi povrchom Zeme a podložíom. Profil pôdy je rozdelený do vrstiev (horizontov) so špecifickými fyzikálnymi, chemickými a biologickými vlastnosťami.

Už spomenuté odporúčanie Rady Európy R(92)8 „o ochrane pôdy“ definuje nasledovné funkcie pôdy:

- produkcia biomasy ako základnej podmienky života človeka a iných organizmov na Zemi,
- filtrácia, neutralizácia (pufrácia) a premena látok v prírode ako súčasť funkčných a regulačných mechanizmov prírody,
- udržiavanie ekologického a genetického potenciálu živých organizmov v prírode (biodiverzita druhov),
- priestorová základňa pre ekonomické aktivity človeka (lesníctvo, poľnohospodárstvo, priemysel, doprava, stavebníctvo, turistika, a iné) a sociálne istoty obyvateľstva (zamestnanosť, výživa, príjmy),
- zásoba a zdroj surovín (voda, íl, piesok, horniny, minerály),
- kultúrne dedičstvo štátov a Zeme vrátane ukrytých paleontologických a archeologických artefaktov.

Nasledujúca tabuľka nám prezentuje percentuálne zastúpenie jednotlivých druhov pozemkov.

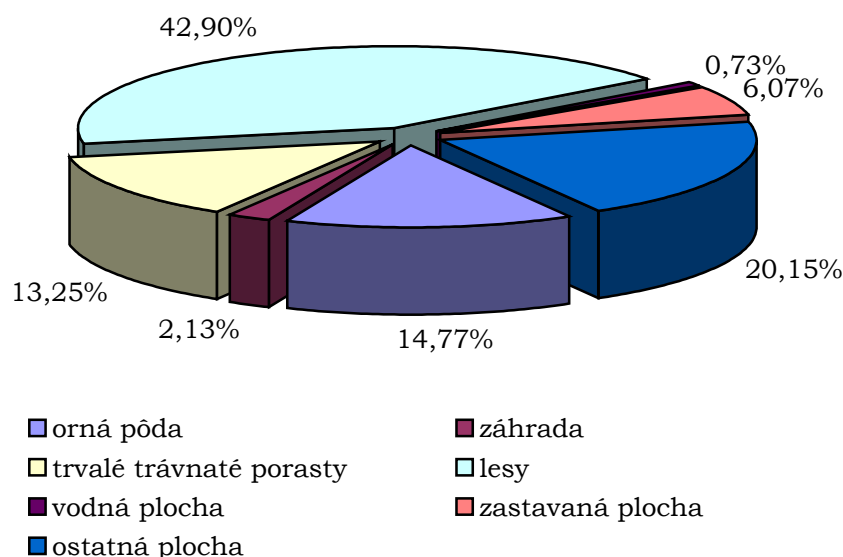
Tabuľka č. 36 - Zastúpenie jednotlivých druhov pozemkov v katastri obce Stráňavy.

Druh pozemku	percentuálny pomer na celkovej výmere
Výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu	30,15
- orná pôda	14,77
- záhrada	2,13
- trvalé trávnaté porasty	13,25
Nepoľnohospodárska pôda	69,85
- lesy	42,90
- vodná plocha	0,73
- zastavaná plocha	6,07
- ostatná plocha	20,15

Zdroj: Štatistický úrad SR.

Vizuálne zobrazenie pomerového rozdelenia jednotlivých druhov pôdy ponúka nasledujúci graf.

Graf č. 24 - Štruktúra pôdneho fondu obce Stráňavy v roku 2004.

Zdroj: Štatistický úrad SR.

Na základe vyššie uvedenej štruktúry má význam podrobnejšie sa venovať poľnohospodárskej a lesnej pôde, ktoré súhrnne predstavujú viac ako 70 percent.

Ochranu a využívanie poľnohospodárskej pôdy upravuje zákon č. 220/2004 Z. z. a vykonávacia vyhláška MP SR z 23. 08. 2004, ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z. Problematiku lesnej pôdy upravuje zákonom č. 326/2005 Z. z. o lesoch a vykonávacou vyhláškou č. 453/2006 o hospodárskej úprave a ochrane lesa.

4.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Životné prostredie predstavuje popri ekonomickej a sociálnej sfére jeden z hlavných nosníkov trvalo udržateľného rozvoja, na ktorý sa odvoláva Ústava SR, a to konkrétne v článku č. 55. Hlavnou hrozbou jeho udržania v želateľnej podobe sú odpady, ktoré na základe zákona o odpadoch č. 223/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov definujeme ako veci, ktorých sa chce ich majiteľ zbaviť, alebo sú to tiež hnutelné veci, ktorých odstránenie (zneškodnenie) je potrebné z hľadiska starostlivosti o zdravé životné podmienky a ochrany životného prostredia.

Uvedená definícia však nedostatočne vyjadruje súbor odpadov, pretože odpadmi sú nielen veci, ale aj nežiaduce vedľajšie hmotné a nehmotné produkty pri výrobe,

opotrebované predmety a zvyšky po spotrebovaných statkoch, ktoré vznikajú vo všetkých fázach reprodukčného procesu a ktoré v danom období nenachádzajú ďalšie využitie.

Okrem vyššie spomenutej právnej normy sa problematikou odpadov zaoberajú:

Zákon č. 327/1996 Z.z. o poplatkoch za uloženie odpadov,

Vyhláška MŽP SR č. 234/2001 Z.z. o zaradení odpadov do Zeleného zoznamu odpadov, Žltého zoznamu odpadov a Červeného zoznamu odpadov a o vzoroch dokladov požadovaných pri preprave,

Vyhláška MŽP SR č. 273/2001 Z.z. o autorizácii, o vydávaní odborných posudkov vo veciach odpadov, o ustanovovaní osôb oprávnených na vydávanie odborných posudkov a o overovaní odbornej spôsobilosti týchto osôb,

Vyhláška MŽP SR č. 283/2001 Z.z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch,

Vyhláška MŽP SR č. 284/2001 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov,

Vyhláška MŽP SR č. 516/2001 Z.z. o sadzbách pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu,

Oznámenie MŽP SR č. 75/2002 Z.z. o vydaní výnosu č. 1/2002 z 12. februára 2002, ktorým sa ustanovujú jednotné metódy analytickej kontroly odpadov,

Smernica MŽP SR zo 17.12.2001 č. 3/2001-6.3. o špecifikácii výrobkov, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu.

Zákon č. 529/2002 Z. z. o obaloch,

Vyhláška MŽP SR č. 732/2002 Z. z. o zozname zálohovaných obalov, ktoré nie sú opakovane použiteľné, a o výške zálohy za ne a o výške zálohy za zálohované opakovane použiteľné obaly,

Vyhláška MŽP SR č. 5/2003 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o obaloch.

V obci Stráňavy je problematika odpadového hospodárstva riadená na základe programu odpadového hospodárstva Žilinského okresu. Konkrétne hodnoty vyprodukovaného a zneškodneného odpadu prezentujú nasledovná tabuľka, ktorá dokumentuje vývoj za obdobie posledných piatich rokov.

Tabuľka č. 37 - Objem vyprodukovaného odpadu v tonách v obci Stráňavy za roky 2001 až 2005

	1 200	2 200	3 200	4 200	5 200
komunálny odpad	88,	84,	88,	95	210
separovaný odpad	—	—	—	—	50

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

Porovnaním hraničných hodnôt sledovaného obdobia dostávame výrazný nárast absolútneho množstva komunálneho odpadu, ktorý je dôsledkom zmeneného režimu zvozu a následného zneškodňovania komunálneho odpadu. Zber separovaného

odpadu v našej obci je riešený prostredníctvom aktivít miestnej základnej školy, ktorá pravidelne realizuje zber papiera a PET fľaši s úzkou spoluprácou s obecným úradom, ktorý zabezpečuje informovanom miestneho obyvateľstva o termínoch cyklických zberov. Predložené štatistiky nezohľadňujú individuálne aktivity a výsledky miestnych občanov, ktorí či už zo zisťných alebo ochranárskych pohnútok, realizujú zberové aktivity.

Uvedené hodnoty ponúkajú čiastočne skreslený obraz o vývoji v produkcii odpadu, pretože nezohľadňujú meniaci sa počet producentov. Z tohto dôvodu ponúkame prostredníctvom nasledujúcej tabuľky prehľad o vyprodukovanom množstve komunálneho ako i separovaného odpadu v prepočte na jedného obyvateľa.

Tabuľka č. 38 - Objem vyprodukovaného odpadu v kilogramoch, prepočítaných na obyvateľa obce Stráňavy, za roky 2001 až 2005

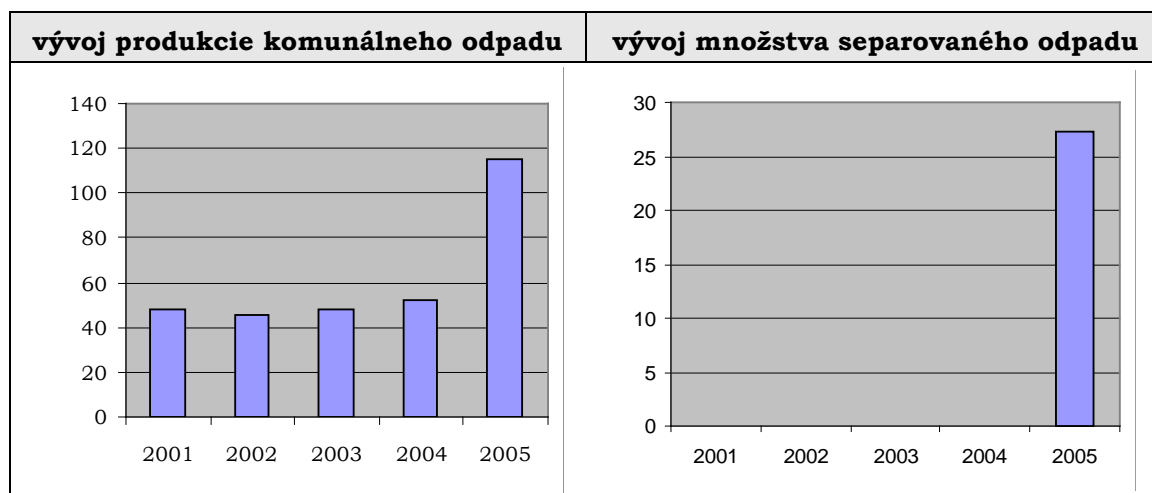
	2001	2002	2003	2004	2005
komunálny odpad	48,013	45,538	47,987	51,884	114,817
separovaný odpad	—	—	—	—	27,337

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

Prepočítané hodnoty komunálneho odpadu na jednu osobu nám dokumentujú výrazne podpriemerné hodnoty v rokoch 2001 až 2004, ktoré nezodpovedali reálnym hodnotám. Priblíženie sa k priemeru sme zaznamenali až počas roka 2005, kedy došlo už k spomínanej zmene zvozu odpadu.

Grafické znázornenie vývoja množstva komunálneho a separovaného odpadu na jedného obyvateľa ponúkame prostredníctvom nasledovnej dvojice grafov.

Graf č. 25 - Vývoj množstva odpadu v prepočte na jedného obyvateľa v obci Stráňavy za obdobie rokov 2001 až 2005 v kg.

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

4.5 STAROSTLIVOSŤ O ÚZEMIE A STRATEGICKÉ ZÁMERY OCHRANY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Na základe podkladov Štátnej ochrany prírody SR (ŠOP SR) sa v katastrálnom území obce Stráňavy nenachádza žiadne chránené územie. V Žilinskom okrese sa chránené územia nachádzajú len v katastrálnych územiach nasledovných obcí: Belá, Čičmany, Dolná Tižina, Fačkov, Hričovské Podhradie, Krasňany, Lutiše, Nezbudská Lúčka, Paština – Závada, Poluvsie nad Rajčankou, Porúbka, Rajecká Lesná, Strečno, Terchová, Turie, Varín a Žilina. Uvedený stav bol platný k 30.09.2006.

Grafický prehľad rozloženia jednotlivých chránených území v rámci celého Slovenska ako i okresu Žilina ponúka séria dvoch nasledujúcich máp.

Mapa č. 7 - Prehľad chránených územní Slovenska.

Zdroj: ŠOP SR, <http://chu.enviroportal.sk>.

Mapa č. 8 - Prehľad chránených územní okresu Žilina.

Zdroj: ŠOP SR, <http://chu.enviroportal.sk>.

Skutočnosť, že na riešenom území sa nenachádza žiadne chránené územie ešte neznamená, že pri komplexnej rozvojovej činnosti obce nie je nutné dodržiavať prísne pravidlá definované zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Predmetný zákon definuje ochranu prírody a krajiny ako obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znížiť jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov. Rovnako tak pod ochranou prírody rozumieme aj starostlivosť o jednotlivé ekosystémy.

Do skupiny plánov je preto potrebné zaradiť tvorbu celého systému náučných a poznávacích chodníkov, ktoré turistom a návštevníkom priblížia osobitosti tak intravilánu ako i extravilánu obce. Náučne chodníky taktiež povedú k rastu ekologického povedomia, čím bude zabezpečená výraznejšia ochrana existujúcich rastlinných i živočíšnych druhov, ktoré majú svoj domov v katastri obce a ktoré boli prezentované v prvej kapitole tohto dokumentu.

4.6 VZDELÁVANIE A VÝCHOVA K ZACHOVANIU TRVALO-UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA V REGIÓNE

Aktivity vzdelávania a výchovy, ktoré smerujú k uplatňovaniu princípu trvalo-udržateľného rozvoja, nie je možné vykonávať izolovane len prostredníctvom siete štandardizovaných vzdelávacích inštitúcií, ale je potrebné vytvoriť osvetový systém, ktorý bude šíriť potrebné informácie všetkým vekovým a sociálnym skupinám obyvateľstva v obci.

Domnievame sa, že osobitý druh prezentácie dopadov neuváženeho správania by malo byť orientované na skupinu staršieho obyvateľstva, ktoré nedoceňuje charakter obmedzenosti zdrojov a je orientované viac menej na svoje bezprostredné okolie. Vychádzame pritom zo skutočnosti, že dieťa nie je formované len výchovou v škole a záujmových združeniach či krúžkoch, ale rozhodujúci vplyv na správanie dieťaťa majú jeho rodičia a príbuzní, s ktorými je v každodennom kontakte.

Dôležitú úlohu vo výchove zameranej na trvalo-udržateľný rozvoj zohrávajú miestne záujmové kluby a organizácie, z ktorých najlepšie výsledky dosahuje Klub turistov a ochrancov prírody Stráňavy.

V budúcnosti bude potrebné rozšíriť spoluprácu s miestnym dobrovoľným zborom požiarnej ochrany, ktorí každoročne zasahujú pri požiaroch spojených s vypaľovaním trávy. Rovnako tak je potrebné zintenzívniť spoluprácu s mimovládnyimi a ekologickými organizáciami a združeniami, ktoré priamym príkladom ukazujú občanom ako sa právať a chovať k prírode, čím sa eliminujú nepriaznivé dopady na bezprostredné a širšie okolie človeka.

Neposlednou aktivitou je nadviazanie úzkej spolupráce s neďalekou školou ochrany prírody, ktorá sídli vo Varíne, čím bude priamo posilnené enviromentálna výchova na základnej či materskej škole v obci.

5 HOSPODÁRSTVO OBCE

Hospodárstvo predstavuje tú časť spoločenského života, ktorá rieši otázku uspokojovanie rozličných potrieb jednotlivcov ako i celých skupín. Inými slovami hospodárstvo predstavuje spôsob organizovania ekonomického života spoločnosti, ktorá uskutočňuje výrobu, rozdeľovanie, výmenu a spotrebu statkov a služieb.

Vo svojej podstate ponúka odpovede na tri základné otázky – čo, ako a pre koho vyrábať.

Na úrovni obce vnímame hospodárstvo v dvoch odlišných rovinách. Prvá je totožná s vyššie uvedeným definovaním hospodárstva. Druhá je stotožňovaná s hospodárením obce ako inštitúcie, ktorú reprezentuje obecný úrad.

Z tohto dôvodu je problematika hospodárenie obce vymedzená ako samostatný celok aktuálnej kapitoly.

5.1 ANALÝZA HOSPODÁRSTVA

Základné členenie a následná klasifikácia hospodárstva v podmienkach Slovenska vychádza z odvetvovej klasifikácie ekonomických činností (OKEČ), ktorá je porovnateľná so všetkými členskými krajinami EÚ.

Zaradenie jednotlivých ekonomických subjektov z obce Stráňavy do kategórií podľa OKEČ ponúka nasledujúca tabuľka.

Upozorňujeme však na skutočnosť, že jednotlivé ekonomické skupiny uvádzajú široké spektrum vykonávaných aktivít, čo vedie k ich zaradeniu do viacerých kategórií. Z tohto dôvodu nie je možné vyjadriť objektívny sumár všetkých ekonomických subjektov v rámci tabuľky.

Tabuľka č. 39 - Prehľad ekonomických subjektov pôsobiacich v obci Stráňavy podľa OKEČ.

kategória	názov OKEČ-u	počet ekonomických subjektov
A	poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesné hospodárstvo	4
B	rybolov, chov rýb	0
C	ťažba nerastných surovín	1
D	priemyselná výroba	57
E	výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	0
F	stavebníctvo	71
G	veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	114
H	hotely a reštaurácie	38
I	doprava, skladovanie a spoje	31
J	peňažníctvo a poisťovníctvo	5
K	nehnutelnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	83
L	verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	1
M	školské	7
N	zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	0
O	ostatné verejné, sociálne a osobné služby	23
P	súkromné domácnosti s domácim personálom	0
Q	exterritoriálne organizácie a združenia	0

Zdroj: Register organizácií SR, aktualizácia jún 2006, Inštitút informatiky a štatistiky.

Ďalšie členenia, ktoré sú prípustné pri analýze ekonomických subjektov, vychádzajú z geografického a sektorového členenia.

Pri geografickom členení má pre nás opodstatnenie zaoberať sa úrovňou municipality, pri sektorov štruktúrou primárneho, sekundárneho a terciárneho sektora, tak ako sú vymedzené väčšinou ekonomických expertov a odborníkov. Abstrahujeme teda od kvartérneho a vyšších sektorov, ktoré v obci Stráňavy nemajú zastúpenie.

V nasledujúcej časti ponúkame podrobné analýzy, ktoré vychádzajú z kombinácie územného a sektorového členenia.

5.1.1 ANALÝZA PRIMÁRNEHO SEKTORA

Ekonomické subjekty, ktoré spadajú do kategórie primárneho sektora sú charakteristické relatívne nízkym pracovným tempom, pomalým rastom produktivity

práce, vysokou investičnou náročnosťou a nízkou ziskovosťou, ktorá odrádza mnohých potenciálnych záujemcov o vstup do odvetvia.

Výstupy primárneho sektora predstavujú hmotné statky, ktoré sú následne využívané v sekundárnom resp. terciárnom sektore.

Pri hodnotení počtu a stavu ekonomických subjektov, pôsobiach na území obce Stráňavy, ktoré spĺňajú kritéria zaradenia sa do primárneho sektora sme dospeli k záveru, že ich celkový počet je v porovnaní s okolitými obcami výrazne nižší.

Konkrétne ide o štyri spoločnosti, ktoré vykonávajú poľnohospodársku činnosť a jednu ťažobnú spoločnosť. Znamená to že poľnohospodárstvo a lesníctvo zastupujú štyri subjekty a jeden subjekt spadá do oblasti ťažobného priemyslu. Oblasť rybolovu a rybného hospodárstva nemá ani jedného zástupcu.

Na základe právnej formy dominujú tri spoločnosti s ručením obmedzeným, ktoré dopĺňa jedno združenie – obecný urbariát a jedna fyzická osoba – samostatne hospodáriaci roľník.

5.1.2 ANALÝZA SEKUNDÁRSNEHO SEKTORA

Ekonomické subjekty sekundárneho sektora predstavujú spracovatelia primárnej produkcie a stavebné spoločnosti. Ide o subjekty ktoré sú v plnej miere závislé od poľnohospodárskej, lesníckej alebo ťažobnej produkcie.

Charakteristickým znakom celého sektora je rýchla aplikácia vedecko-technického pokroku, rast produktivity práce, rýchla obmena sortimentov výrobkov ako i vysoká investičná náročnosť.

Podrobný prehľad počtu ekonomických subjektov, zaradených do jednotlivých skupín, prezentujeme v nasledujúcej tabuľke. Štruktúra a rozdelenie subjektov vychádza z podkladov, ktoré predkladajú subjekty Štatistickému úradu SR. Opätovne upozorňujeme na možnosť zaradenia subjektu do viacerých skupín, a to na základe predmetu činnosti, čím sa vylučuje stanovenie objektívneho sumárneho počtu subjektov.

Tabuľka č. 40 - Prehľad ekonomických subjektov sekundárneho sektora pôsobiacich v obci Stráňavy.

výrobná činnosť		počet subjektov
PRIEMYSELNÁ VÝROBA	výroba potravín a nápojov	4
	výroba tabakových výrobkov	0
	výroba textílií	2
	výroba odevov; úprava a farbenie kožušín	3
	vyčiňovanie a úprava kože; výroba brašnárskeho a sedlárskeho tovaru a obuvi	2
	spracúvanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem výroby nábytku; výroba výrobkov zo slamy, prútia a podobných materiálov	8
	výroba celulózy, papiera a výrobkov z papiera	0
	vydavateľstvo, tlač a reprodukcia nahraných nosičov záznamu	4
	výroba koksu, rafinovaných ropných produktov a jadrových palív	0
	výroba chemikálií a chemických výrobkov	0
	výroba výrobkov z gumy a plastov	1
	výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	8
	výroba kovov	1
	výroba kovových konštrukcií a kovových výrobkov okrem výroby strojov a zariadení	30
	výroba strojov a zariadení	7
	výroba kancelárskych strojov a počítačov	1
	výroba elektrických strojov a prístrojov	1
	výroba rádiových, televíznych a komunikačných zariadení a prístrojov	0
	výroba zdravotníckych, presných a optických prístrojov, hodín a hodínok	0
	výroba motorových vozidiel, prívesov a návesov	0
	výroba ostatných dopravných zariadení	1
	výroba nábytku	1
	recyklovanie	1
STAVEBNÍCTVO		71

Zdroj: Register organizácií SR, aktualizácia jún 2006, Inštitút informatiky a štatistiky.

Prezentované výsledky nám dokumentujú absolútnu prevahu stavebníckej činnosti, ktorej sa venuje 71 subjektov. Ďalej nasleduje výroba kovových konštrukcií a kovových výrobkov okrem výroby strojov a zariadení v celkovom počte 30 subjektov. Drevospracujúcemu priemyslu ako i produkcii minerálne výrobkov sa venuje po 8 subjektov. Ostatné odvetvia priemyslu majú minimálne zastúpenie.

5.1.3 ANALÝZA TERCIÁRNEHO SEKTORA

Skupinu ekonomických subjektov, ktoré zaraďujeme do terciárneho sektora predstavujú producenti spotrebných a obslužných služieb. To znamená, že terciárny sektor je nevýrobný.

Jeho charakteristickým znakom je schopnosťou rýchlej aplikácie vedecko-technického pokroku, v porovnaní s ostatnými sektormi je najmenej náročný na investície a dosahuje vysokú mieru rastu produktivity práce.

Prehľad počtu jednotlivých ekonomických subjektov terciárneho sektora, zotriedených podľa pododvetví ponúka nasledujúca tabuľka, ktorá je zostavená na základe štatistických výkazov a hlásení samotných subjektov.

Opäť platí skutočnosť, že zaradenie do príslušného pododvetvia vychádza z predmetu činnosti, zapísaného v obchodnom, živnostenskom alebo inom registri, ktorí si definujú samotné ekonomické subjekty. Z tohto dôvodu nie je možné vykonať celkový súčet, nakoľko jeden subjekt môže byť zaradený do viacerých pododvetví.

Tabuľka č. 41 - Prehľad ekonomických subjektov sekundárneho sektora pôsobiach v obci Stráňava.

výrobná činnosť	počet subjektov
výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	0
veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	114
hotely a reštaurácie	38
doprava, skladovanie a spoje	31
peňažníctvo a poisťovníctvo	5
nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	83
verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	1
školské	7
zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	0
ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	23

Zdroj: Register organizácií SR, aktualizácia jún 2006, Inštitút informatiky a štatistiky.

Vyššie uvedená tabuľka prezentuje dominantné postavenie služieb veľkoobchodu a maloobchodu, opráv motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru. Tieto služby zabezpečuje až 114 subjektov. Druhou najpočetnejšou skupinou služieb je prenájom nehnuteľností a obchodné služby, čomu sa venuje 83 subjektov. Zaujímavou skupinou služieb je podľa počtu ich poskytovateľov hotelierstvo a pohostinstvo, dopravné a skladovacie služby a napokon ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby.

5.2 ANALÝZA TRHU PRÁCE

Trh práce predstavuje trh, na ktorom sa obchoduje s prácou ako jedným z výrobných faktorov. Platia na ňom rovnaké zákonitosti ako na iných trhoch, avšak s jednou odlišnosťou - dopyt po práci je odvodený.

Pre potreby predpokladaného PHSR je relevantné sa venovať problematike zamestnanosti, resp. nezamestnanosti, historickému vývoju týchto ukazovateľov, očakávaným prognózam vývoja a programom, ktoré môžu tento vývoj ovplyvniť.

Prvotná analýza trhu práce obce Stráňavy vychádza z hodnotenie stavu a historického vývoja nezamestnanosti. Z tohto dôvodu je potrebné si vopred zadať pojem nezamestnaná osoba, resp. nezamestnaný.

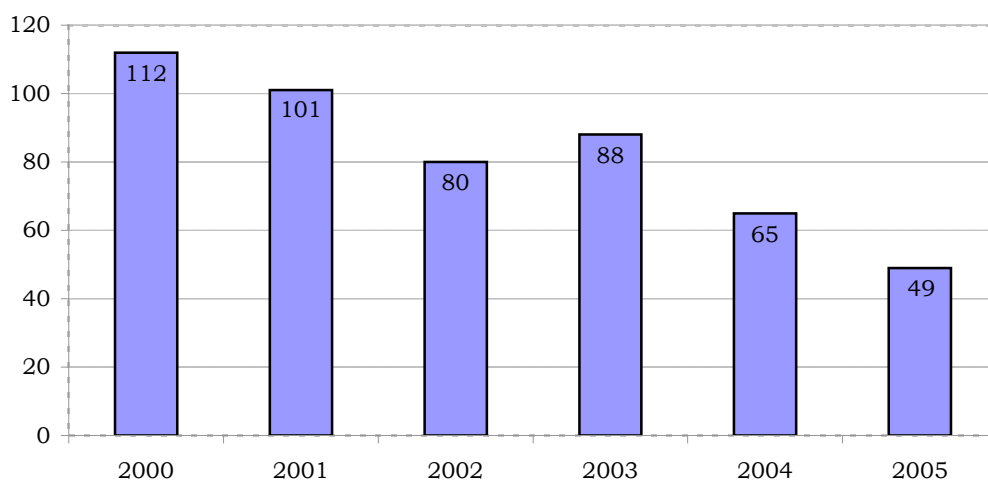
Nezamestnaným je osoba, ktorá je vyradená z možnosti pracovať v platenom zamestnaní.

Vo všeobecnosti sú definované tri podmienky nezamestnanosti:

- osoba je schopná práce (vek, zdravotný stav, osobná situácia),
- osoba má záujem pracovať (eliminácia osôb s alternatívnou životnou stratégiou),
- osoba je aj napriek snahe nájsť si zamestnanie v daný okamih bez práce. (Pod snahou myslíme pravidelnú návštevu úradu práce a pod.).

Historický vývoj nezamestnanosti, za obdobie posledných piatich rokov v obci, Stráňavy dokumentuje nasledovný graf.

Graf č. 26 - Celkový prehľad počtu evidovaných nezamestnaných v obci Stráňavy za roky 2000 až 2005.

Zdroj: ÚPSVaR Žilina.

Sledované hodnoty evidovaných nezamestnaných vykazujú každoročný pokles, ktorý je narušený len vývojom v roku 2003, kedy došlo k medziročnému nárastu o osem nezamestnaných čo v relatívnom vyjadrení predstavuje 10 percentný nárast.

Ak porovnáme pokles za celé sledované obdobie v absolútnom vyjadrení, tak zisťujeme, že došlo k poklesu o 63 evidovaných nezamestnaných, čo v relatívnom vyjadrení predstavuje 56,25 percenta.

Vypovedacia hodnota absolútneho počtu evidovaných nezamestnaných je mierne skresľovaná meniacim sa počtom obyvateľstva. Z tohto dôvodu má pre nás vyššiu vypovedaciu hodnotu percentuálne vyjadrenie počtu evidovaných nezamestnaných na počte obyvateľov v produktívnom veku, ktoré ponúkame prostredníctvom nasledujúcej tabuľky.

Tabuľka č. 42 - Vývoj základnej vekovej štruktúry obyvateľstva obce Stráňavy počas rokov 1997 až 2005 – absolútne porovnanie.

	Roky					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
počet nezamestnaných	112	101	80	88	65	49
produktívne obyvateľstvo	1141	1164	1186	1199	1187	1194
% podiel nezamestnaných na produktívnom obyvateľstve	9,82	8,68	6,75	7,34	5,48	4,10

Zdroj: OcÚ Stráňavy, Štatistický úrad SR.

Realizovaný prepočet nezamestnaných na celkový počet obyvateľov obce v produktívnom veku mám dokumentuje významný pokles, ktorý pri porovnaní hraničných rokov 2000 a 2005 vykazuje pokles o 5.72 percenta.

Opätovne je dokumentovaný nárast nezamestnaných v roku 2003, kedy relatívne medziročné porovnanie predstavuje nárast o 0,59 percenta. V roku 2004 bol však zaznamenaný pokles o 1,86 percenta, čím sa dosiahol priaznivejší stav ako v roku 2002.

Uvedená miera nezamestnanosti v predchádzajúcej tabuľke sa nezhoduje úplne s mierou nezamestnanosti publikovanou príslušným úradom práce, nakoľko vychádza z odlišnej metodiky.

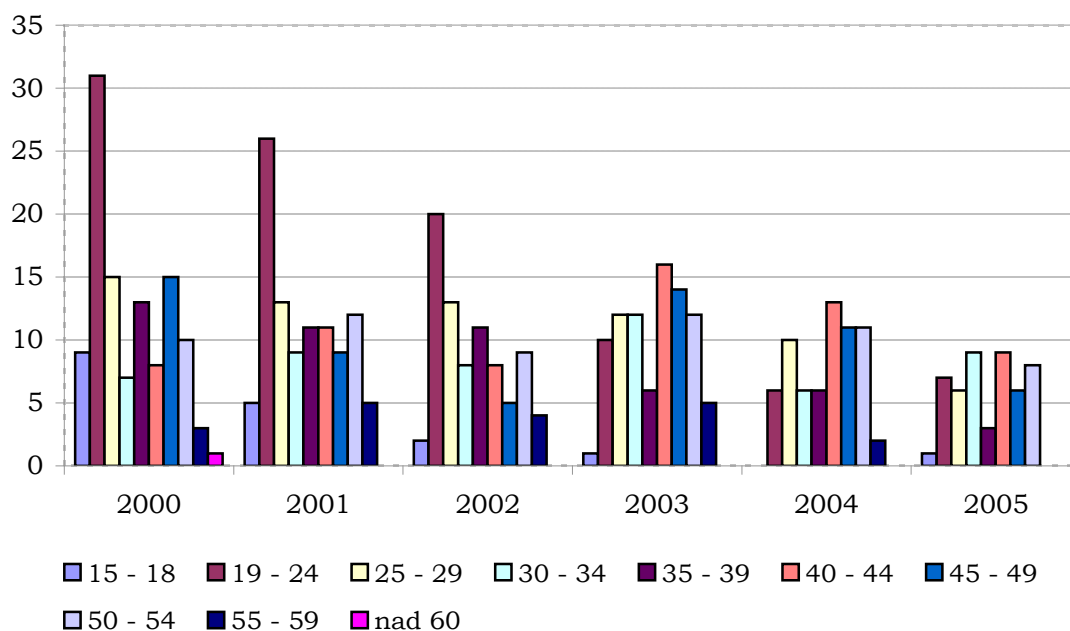
Ďalšie všeobecne uplatňované kritériá zamerané na sledovanie evidovaných nezamestnaných sú: dosiahnutý vek, dosiahnuté vzdelanie a doba evidencie. Všetkým týmto kritériám sa podrobne venujeme v nasledujúcej časti PHSR. Využívame pritom tabuľkové a grafické spracovanie.

Tabuľka č. 43 - Prehľad evidovaných nezamestnaných v obci Stráňavy podľa dosiahnutého veku.

vek	2000	2001	2002	2003	2004	2005
15 – 18	9	5	2	1	0	1
19 – 24	31	26	20	10	6	7
25 – 29	15	13	13	12	10	6
30 – 34	7	9	8	12	6	9
35 – 39	13	11	11	6	6	3
40 – 44	8	11	8	16	13	9
45 – 49	15	9	5	14	11	6
50 – 54	10	12	9	12	11	8
55 – 59	3	5	4	5	2	0
nad 60	1	0	0	0	0	0
spolu	112	101	80	88	65	49

Zdroj: ÚPSVaR Žilina.

Graf č. 27 - Prehľad evidovaných nezamestnaných v obci Stráňavy podľa dosiahnutého veku.

Zdroj: ÚPSVaR Žilina.

Prezentované výsledky počtu evidovaných nezamestnaných podľa veku hodnotíme ako výrazne pozitívne nakoľko došlo k výraznému zníženiu počtu vo vekovej skupine 19 až 24 ročných, skupinu absolventov, ktorej chýbajú akékoľvek pracovné návyky a hrozí u nej riziko absolútnej straty záujmu o prácu. Podrobnou

analýzou sme vylúčili možnosť ich prechodu do kategórie starších uchádzačov o prácu, nakoľko došlo k absolútnemu zníženiu aj v tejto vekovej skupine.

V súčasnosti patria v obci Stráňavy k najohrozenejším skupinám obyvateľstva občania vo veku 30 až 34 a 40až 44 rokov, ktorý vykazujú najvyššiu početnosť medzi evidovanými nezamestnanými. Za nimi nasledujú obyvatelia vo veku 50 až 54, ktorí vo všeobecnosti patria ohrozenej skupine pracujúcich.

Vzťah medzi dosiahnutým vzdelaním a nezamestnanosťou je dokumentovaný prostredníctvom série nasledujúcich tabuliek, prostredníctvom ktorých porovnávame vzdelanostnú štruktúru evidovaných nezamestnaných na úrovni obce, okresu, kraja a celej republiky.

Tabuľka č. 44 - Prvá zo série tabuliek prezentuje absolútne hodnoty evidovaných nezamestnaných podľa dosiahnutého vzdelania

31.12.	Územie	Spolu	Ved. vzd.	VŠ	Vyššie vzd.	ÚSO	ÚSV	ÚS	SO	Vyuč.	ZŠ	bez vzd.
2005	Žilinský okres	5066	1	266	21	980	157	560	59	2160	859	3
	Žilinský kraj	34013	10	1072	183	5446	1096	3415	693	13757	8225	116
	Slovensko	333834	108	9819	1630	48257	10222	26985	2342	115495	104101	14875
2004	Žilinský okres	6454	1	286	38	1259	206	745	82	2753	1080	4
	Žilinský kraj	40153	11	1135	232	6545	1282	3975	1023	16525	9296	129
	Slovensko	383155	82	11087	1802	57211	11979	31353	3628	138287	113029	14697
2003	Žilinský okres	8287	0	390	38	1544	267	961	36	3533	1505	13
	Žilinský kraj	48731	6	1507	244	7463	1352	5057	1251	20379	11278	194
	Slovensko	452224	82	13559	1747	65473	13394	38857	4608	166445	131329	16730
2002	Žilinský okres	9474	0	434	45	1676	350	1035	66	4029	1818	21
	Žilinský kraj	55261	8	1608	279	8820	1754	5747	1427	22206	13173	239
	Slovensko	504077	89	13961	2003	74829	17314	43642	6413	179472	148658	17696
2001	Žilinský okres	11051	0	482	30	1956	422	1160	122	4908	1954	17
	Žilinský kraj	60512	4	1651	232	9494	1984	5933	1847	25010	14115	242
	Slovensko	533652	83	14004	1744	81397	19349	45340	11178	191291	152875	16391
2000	Žilinský okres	12351	0	490	41	2323	584	1349	313	5256	1974	21
	Žilinský kraj	61349	4	1634	250	10228	2401	5985	2173	24959	13467	248
	Slovensko	506497	65	13918	1696	82323	21336	43409	18805	175161	136929	12855

Zdroj: štvrťročné štatistiky ÚPSVaR

Vysvetlivky:

Ved. v. - vedecká výchova (stup. vzdelania 9)

VŠ - vysokoškolské (stup. vzdelania 8)

vyš. vz. - vyššie vzdelanie (stup. vzdelania 7)

ÚSO - úplné stredné odborné s maturitou (stup. vzdelania 6)

ÚSV - úplné stredné všeobecné s maturitou (stup. vzdelania 5)

ÚS - úplné stredné s maturitou (stup. vzdelania 4)

SO - stredné odborné bez maturity (stup. vzdelania 3)

Vyuč. - vyučenie (stupeň vzdelania 2)

ZŠ - základné (stupeň vzdelania 1)

bez vzd. - bez vzdelania (stup. vzdelania 0)

Tabuľka č. 46 - Prehľad počtu a pomeru nízko kvalifikovaných nezamestnaných za obdobie rokov 2000 až 2005 v žilinskom okrese, kraji a na Slovensku.

31.12.	Územie	počet nízko kvalifikovaných nezamestnaných	percentuálny podiel nízko kvalifikovaných nezamestnaných
2005	Žilinský okres	3 081	60,82%
	Žilinský kraj	22 791	67,01%
	Slovensko	236 813	70,94%
2004	Žilinský okres	3 919	60,72%
	Žilinský kraj	26 973	67,18%
	Slovensko	269 641	70,37%
2003	Žilinský okres	5 087	61,39%
	Žilinský kraj	33 102	67,93%
	Slovensko	319 112	70,57%
2002	Žilinský okres	5 934	62,63%
	Žilinský kraj	37 045	67,04%
	Slovensko	352 239	69,88%
2001	Žilinský okres	7 001	63,35%
	Žilinský kraj	41 214	68,11%
	Slovensko	371 735	69,66%
2000	Žilinský okres	7 564	61,24%
	Žilinský kraj	40 847	66,58%
	Slovensko	343 750	67,87%

Zdroj: štvrťročné štatistiky ÚPSVaR.

Tabuľka č. 47 - Prehľad počtu evidovaných nezamestnaných občanov, doplnený o nízko kvalifikovaných uchádzačov, obce Stráňavy za obdobie rokov 2000 až 2005.

dosiahnutý stupeň vzdelania	2000	2001	2002	2003	2004	2005
09 vedec. vzd.	0	0	0	0	0	0
08 VŠ	2	4	4	3	0	3
07 vyššie vzd.	0	0	0	0	0	1
06 SOS s mat.	17	14	9	15	13	9
05 gym.	2	1	1	2	3	3
04 SOU s mat.	22	14	12	8	5	1
03 SOU bez mat.	1	0	0	0	0	0
02 vyučení	53	53	41	46	36	25
01 ZŠ	15	15	13	14	8	7
00 bez vzd.	0	0	0	0	0	0
spolu	112	101	80	88	65	49
počet nízko kvalifikovaných	69	68	54	60	44	32
podiel nízko kvalifikovaných	61,61%	67,33%	67,50%	68,18%	67,69%	65,31%

Zdroj: ÚPSVaR Žilina

Všetky vyššie prezentované tabuľky nám dokumentujú nepriaznivý stav v oblasti nezamestnanosti u nízko kvalifikovaných osôb. Ich pomer na celkovej nezamestnanosti dlhodobo vykazuje hodnoty vyššie ako 60 percent a to pri všetkých územne vymedzených celkoch (obec Stráňavy, Žilinský okres, Žilinský kraj a Slovensko).

Podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania sú v Stráňavách najviac ohrození vyučení, za ktorými nasledujú maturanti zo stredných odborných škôl a občania so základným vzdelaním. Relatívne stabilnou skupinou sú absolventi SOU bez maturity ako i držitelia vyššieho vzdelania a vedeckí pracovníci, ktorí dlhodobo patria k najmenej početným skupinám nezamestnaných.

Kritériom dĺžky evidencie nezamestnaných na príslušnom Úrade práce, sa zaoberá nasledujúca tabuľka, ktorá uchádzačov o zamestnanie rozdeľuje do šiestich základných skupín. Uvedené hodnoty sa vzťahujú vždy ku koncu príslušného roka.

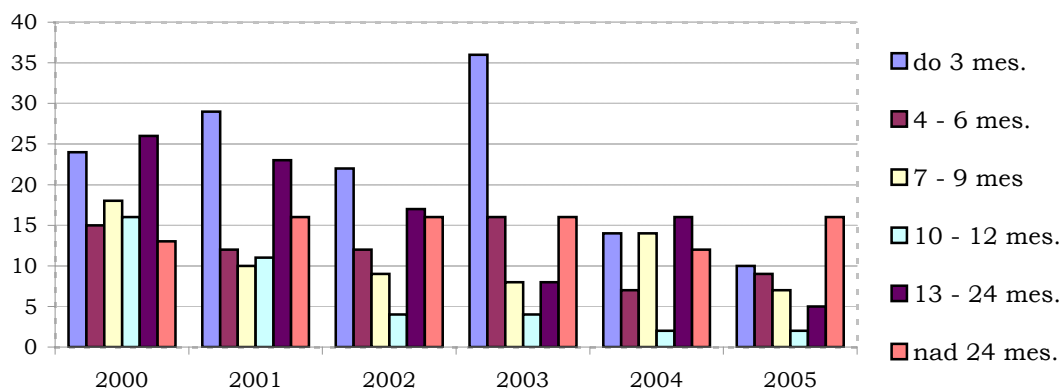
Tabuľka č. 48 - Prehľad evidovaných nezamestnaných v obci Stráňavy podľa dĺžky evidencie.

doba evidencie	2000	2001	2002	2003	2004	2005
do 3 mes.	24	29	22	36	14	10
4 - 6 mes.	15	12	12	16	7	9
7 - 9 mes	18	10	9	8	14	7
10 - 12 mes.	16	11	4	4	2	2
13 - 24 mes.	26	23	17	8	16	5
nad 24 mes.	13	16	16	16	12	16

Zdroj: ÚPSVaR Žilina.

Grafické spracovanie prezentovaných skutočností ponúka nasledujúci graf.

Graf č. 28 - Prehľad evidovaných nezamestnaných v obci Stráňavy podľa dĺžky evidencie.

Zdroj: ÚPSVaR Žilina.

Tabuľkové i grafické zobrazenie nezamestnaných podľa doby evidencie vykazujú značne kolísavý charakter u krátkodobo evidovaných uchádzačov, ktorí dominujú počas rokov 2000, 2001 a 2003. Od roku 2003 ich početnosť výrazne klesá.

Hrozivá je situácia u dlhodobo nezamestnaných, ktorí sa početnosťou od roku 2001 držia na rovnakej úrovni. Predpokladáme preto, že ide o skupinu tých istých občanov, ktorí už stratili záujem o prácu a odmietajú všetky ponuky, resp. sú absolútne neprispôsobiví meniacim sa podmienkam trhu práce.

Vzhľadom na skutočnosť, že nezamestnanosť predstavuje vážny sociálno-ekonomický problém, ktorého dopad presahuje oblasť sledovaného územia, je potrebné venovať maximálne úsilie na jeho elimináciu. Jedným z možných riešení je sekundárne vzdelávanie, ktoré by dostatočne reflektovalo aktuálne potreby trhu práce. Pod sekundárnym vzdelávaním rozumieme najmä rekvalifikačné kurzy a kurzy celoživotného, resp. doplnkového vzdelávania.

V podmienkach Slovenskej republiky je stále hlavným nástrojom zvyšovania flexibility pracovnej sily rekvalifikácia, ktorá je definovaná ako teoretická alebo praktická príprava, ktorá umožňuje získať nové vedomosti a odborné zručnosti na účel pracovného uplatnenia uchádzača o zamestnanie a záujemcu o zamestnanie vo vhodnom zamestnaní alebo na účel udržania zamestnanca v zamestnaní. Takto formulovaná definícia vyplýva zo zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v platnom znení.

Zabezpečovateľom rekvalifikácie je úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, pre uchádzača o zamestnanie a pre záujemcu o zamestnanie, a zamestnávateľ, pre svojho zamestnanca. Z tohto dôvodu je preto nutná spolupráca obce a jej zástupcov s úradom práce a zamestnávateľmi v takom rozsahu, aby zabezpečili dostatok kvalifikovaných zamestnancov pre nové pracovné pozície, ktoré sa vytvoria v súvislosti s realizáciou zamýšľaných investičných zámerov obce. Rovnako tak je potrebná neustála komunikácia s hlavnými zamestnávateľmi v obci, sledovanie ich investičných zámerov, ktoré môžu vytvoriť nové pracovné miesta alebo prilákať ďalšie subjekty poskytujúce zamestnanie miestnemu obyvateľstvu.

5.3 ANALÝZA PODNIKATELSKÝCH SUBJEKTOV A ICH ŠTRUKTÚRY

Analýza a hodnotenie ekonomických subjektov, ktoré sú registrované s pôsobnosťou na území katastra obce Stráňavy vychádza z členení založených na právnej forme subjektu, ročnej výške obratu, počte zamestnancov a druhu vlastníctva.

Predložený prehľad ekonomických subjektov, podľa už spomenutých kritérií, ponúka séria nasledujúcich štyroch tabuliek, ktorá je vytvorená z Registra organizácií SR. Aktualizácia registra s ktorým sme pracovali bola zabezpečená k júnu 2006.

Tabuľka č. 49 - Prehľad ekonomických subjektov pôsobiacich v katastri obce Stráňavy podľa právnej formy.

p.č.	právna forma	počet subjektov
1.	družstvo	1
2.	obec (obecný úrad)	1
3.	organizačná jednotka združenia	1
4.	podnikateľ - fyzická osoba – nezapísaný v OR - podnikajúca súčasne ako osoba so slobodným povoláním	1
5.	podnikateľ - fyzická osoba - zapísaný v OR	2
6.	podnikateľ - fyzická osoba - nezapísaný v OR	129
7.	rozpočtová organizácia	1
8.	samostatne hospodáriaci roľník	1
9.	slobodné povolanie – fyzická osoba podnikajúca na základe iného ako živnostenského zákona	1
10.	spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.	5
11.	spoločnosť s ručením obmedzeným	12
12.	zahraničná osoba, fyzická osoba s bydliskom mimo územia Slovenskej republiky	1
13.	združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)	5
spolu		161

Zdroj: Register organizácií SR, aktualizácia jún 2006, Inštitút informatiky a štatistiky.

Tabuľka č. 50 - Prehľad ekonomických subjektov pôsobiacich v katastri obce Stráňavy podľa ročného obratu.

p.č.	výška ročného obratu v mil. Sk	počet subjektov
1.	0 – 0,9	61
2.	1 – 1,9	6
3.	2 – 3,9	4
4.	4 – 4,9	0
5.	5 – 9,9	1
6.	10 – 19	1
7.	20 – 29	0
8.	30 – 39	1
9.	nezistené	87
spolu		161

Zdroj: Register organizácií SR, aktualizácia jún 2006, Inštitút informatiky a štatistiky.

Tabuľka č. 51 - Prehľad ekonomických subjektov pôsobiacich v katastri obce Stráňavy podľa počtu pracovníkov.

p.č.	počet pracovníkov	počet subjektov
1.	nezistené	53
2.	0	82
3.	1	13
4.	2	3
5.	3-4	1
6.	5-9	5
7.	10-19	3
8.	20-24	1
9.	25-49	0
10.	50-99	0
11.	100-149	0
spolu		161

Zdroj: Register organizácií SR, aktualizácia jún 2006, Inštitút informatiky a štatistiky.

Tabuľka č. 52 - Prehľad ekonomických subjektov pôsobiacich v katastri obce Stráňavy podľa druhu vlastníctva.

p.č.	druh vlastníctva	počet subjektov
1.	družstevné	1
2.	medzinárodné s prevažujúcim súkromným sektorom	1
3.	medzinárodné s prevažujúcim verejným sektorom	0
4.	súkromné tuzemské	150
5.	štátne	0
6.	vlastníctvo územnej samosprávy	2
7.	vlastníctvo združení, politických strán a cirkví	6
8.	zahraničné	1
9.	zatiaľ nezistené	0
10.	zmiešané	0
spolu		161

Zdroj: Register organizácií SR, aktualizácia jún 2006, Inštitút informatiky a štatistiky.

5.4 HOSPODÁRENIE OBCE

Hospodárenie obce chápeme ako nakladanie s verejnými prostriedkami v zmysle účtovných a iných právnych noriem, za účelom zabezpečenia výkonu úloh samosprávy a prenesených kompetencií štátnej správy.

Prehľad hospodárenia obce Stráňavy za obdobie posledných piatich rokov ponúka nasledovná tabuľka, ktorá vychádza zo základných účtovných podkladov obce.

Tabuľka č. 53 - Prehľad hospodárenia obce Stráňavy za obdobie rokov 2001 až 2005 v tis. Sk.

Ukazovateľ / Roky	2001	2002	2003	2004	2005
Bežné príjmy	7 109,000	11 609,536	8 659,290	9 165,375	12 508,416
Kapitálové príjmy	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Príjmy spolu	7 109,000	11 609,536	8 659,290	9 165,375	12 508,416
Bežné výdavky	6760,000	11161,911	8488,032	9164,404	11291,423
Kapitálové výdavky	0,000	435,890	76,500	0,000	815,938
Výdavky spolu	6760,000	11597,801	8564,532	9164,404	12107,361
Zisk/strata	349,000	11,735	94,758	0,971	401,055

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

Uvedené hodnoty vykazujú značný medziročný nárast v roku 2002, kedy došlo na strane príjmov a výdavkov k nárastu približne o 60 percent. Ďalší výrazný nárast bol zaznamenaný medzi rokmi 2004 a 2005, kedy sa príjmy a výdavky zvýšili približne o 36 percent. Obe zmeny boli spôsobené decentralizáciou a postupným prechodom niektorých kompetencií štátnej správy na miestnu samosprávu, ktorá bola sprevádzaná aj presunom finančných prostriedkov. Hlavnú časť príjmov a výdavkov, v rámci presunu kompetencií, predstavovala prevádzka základnej školy a vybraných služieb poskytovaných miestnemu obyvateľstvu.

Z ekonomického hľadiska je najpodstatnejšia skutočnosť, že obec Stráňavy vykazuje vyrovnané hospodárenie s tvorbou zisku, ktorý za rok 2005 predstavoval 401 tisíc Sk.

Proces rozdeľovania zisku sa riadi zásadami obecného účtovníctva, pričom sa zohľadňujú priority investičného rozvoja obce a jej budúcich potrieb. Najefektívnejším spôsobom využitia týchto nakumulovaných prostriedkov je ich zaradenie ako spolufinancovanej čiastky k projektom podporovaných z EÚ a národných zdrojov.

Vzhľadom na meniaci sa počet obyvateľstva obce má vyššiu vypovedaciu hodnotu prepočtové vyjadrenie finančných prostriedkov na jedného obyvateľa, ktoré zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 54 - Prehľad hospodárenia obce Stráňavy v prepočte na obyvateľa za obdobie rokov 2001 až 2005 v tis. Sk.

Ukazovateľ / Roky	2001	2002	2003	2004	2005
Bežné príjmy	3,870	6,279	4,711	5,006	6,839
Kapitálové príjmy	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Príjmy spolu	3,870	6,279	4,711	5,006	6,839
Bežné výdavky	3,680	6,037	4,618	5,005	6,174
Kapitálové výdavky	0,000	0,236	0,042	0,000	0,446
Výdavky spolu	3,680	6,272	4,660	5,005	6,620
Zisk/strata	0,190	0,006	0,052	0,001	0,219

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

Prezentované údaje nám ukazujú, že samospráve obce Štiavnik sa podarilo v roku 2005 zabezpečiť zdroje vo výške 6 839 Sk na jedného obyvateľa s trvalým pobytom v obci. Náklady na správu a výkon jednotlivých kompetencií, ktoré sú v pôsobnosti obce boli ohodnotené sumou 6 620 Sk na jedného obyvateľa, čo predstavuje plusový rozdiel na úrovni 219 Sk.

Vzhľadom na veľkosť obce môžeme jej hospodárenie považovať za veľmi pozitívne s tendenciou trvalej stability zabezpečenia všetkých potrebných samosprávnych funkcií.

Nasledovná tabuľka nám prezentuje stav majetku obce k 31.12.2005.

Tabuľka č. 55 - Stav majetku obce Stráňavy k 31. 12. 2005.

Druh majetku	Peňažné ocenenie majetku
Hmotný majetok	2 213 706 Sk
Nehmotný majetok	22 000 Sk
Pozemky	0 Sk
Stavby	41 262 687 Sk
Ostatný HIM opr. prost.	0 Sk
Iné stroje a prístroje	883 710 Sk
Majetok spolu	44 382 103 Sk

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

Najväčší podiel majetku, ktorým obec disponovala, pripadá na investičný majetok, konkrétne stavby, ktorých hodnota k 31.12.2005 bola vyčíslená na viac ako 41 miliónov Sk. Celková hodnota majetku, ktorý je v správe obce, presahuje hodnotu približne 44,38 milióna Sk.

6 KULTÚRA A CESTOVNÝ RUCH

6.1 KULTÚRNE ZARIADENIA

Kultúru vnímame ako oblasť spoločenského života, ktorá sa týka vnútorného obohacovania sa tak jednotlivca ako i celých skupín obyvateľov.

Organizácia UNESCO definuje kultúru ako: *"komplex špecifických duchovných, materiálnych, intelektuálnych a emocionálnych črt spoločnosti alebo sociálnej skupiny, ktorý zahŕňa spolu s umením a literatúrou aj spoločný spôsob života, životný štýl, hodnotový systém, tradície a vieru"*.

Pod kultúrnymi zariadeniami budeme pre potreby predkladaného dokumentu rozumieť všetky inštitúcie a organizácie, ktoré ponúkajú bežnému občanovi služby kultúry, tak ako sme si ich zadefinovali. Rozmiestnenie zariadení v obci vychádza z historických daností a záujmu miestneho obyvateľstva o ich prevádzku.

Ak máme hodnotiť kultúrne zariadenia a inštitúcie vo vzťahu k PHSR je potrebné zamerať našu pozornosť len na tie objekty, ktoré vykonávajú resp. by mohli vykonávať aktívnu činnosť smerom k občanom a návštevníkom Stráňav.

Zoznam jednotlivých kultúrnych inštitúcií a zariadení ponúka nasledovná tabuľka, ktorá zohľadňuje stav ku koncu roka 2006.

Tabuľka č. 56 - Zoznam kultúrnych zariadení a inštitúcií v obci Stráňavy.

	zariadenie
Stráňavy	Obecná knižnica
	Múzeum Malofatr. operácie
	Rímsko-katolícky kostol
	kino Polom

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

Obecná knižnica

Na základe zákona č. 183/2000 Z.z. o knižniciach v znení neskorších predpisov definujeme knižnicu ako inštitúciu, ktorá zabezpečuje slobodný prístup k informáciám šíreným na všetkých druhoch nosičov. Rovnako tak táto inštitúcia napomáha uspokojovať kultúrne, informačne, vedeckovýskumne a vzdelávacie potreby vrátane podpory celoživotného vzdelávania a duchovného rozvoja.

Obecná knižnica vo všeobecnosti plní tri základné úlohy:

- utvára a sprístupňuje univerzálny knižničný fond vrátane knižničných dokumentov miestneho významu,
- poskytuje základné knižnično-informačné služby a spravidla aj špeciálne knižnično-informačné služby vrátane prístupu k vonkajším informačným zdrojom,
- organizuje a uskutočňuje kultúrno-vzdelávacie aktivity.

Prehľad o knižnom fonde a počte aktívnych čitateľov v obci ponúka nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 57 - Knižný fond a počet čitateľov v obci Stráňavy.

počet vydaných čitateľských preukazov		počet kníh z oblasti				zvukové a audiovi- zuálne dokumenty	knihy a audiovi- zuálne dokumenty spolu
		beletria		náučná literatúra			
spolu	deti do 15 rokov	pre dospelých	pre deti	pre dospelých	pre deti		
141	105	728	2248	62	119	0	3157

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

Múzeum Malofatr. operácie

Na základe zákona č. 115/1998 Z.z. o múzeách a galériách a o ochrane predmetov múzejnej hodnoty a galerijnej hodnoty v znení neskorších predpisov definujeme múzeum ako špecializovanú právnickú osobu alebo špecializovaný organizačný útvar právnickej osoby, ktorý na základe prieskumu a vedeckého výskumu zhromažďuje, vedeckými metódami zhodnocuje a odborne spravuje zbierkové predmety. Tie sprístupňuje verejnosti a využíva vo verejnom záujme.

Súčasná prevádzka múzea využíva mimoriadny režim, v ktorom sprístupňuje vystavené exponáty na požiadanie, predovšetkým organizovaným skupinám. Kontinuálna prevádzka múzea s pevne stanovenými otváracími hodinami je vzhľadom na záujem a ekonomickú náročnosť prevádzky priestorov je nateraz nerentabilná.

Ostatné kultúrne zariadenia a inštitúcie.

Medzi ostatné kultúrne zariadenia, nachádzajúce v obci, zaraďujeme kino a kultúrny dom, ktoré ponúkajú miestnemu obyvateľstvu možnosť kultúrneho a spoločenského vyžitia.

Hoci pravidelná prevádzka kina bola ukončená k 1.1.2005 pre ekonomickú nerentabilitu, zaznamenávame v súčasnosti prípravu variantných riešení opätovnej prevádzky. Prvý variant uvažuje s komplexnou rekonštrukciou a prestavbou kina na moderné zariadenie s audiovizuálnou produkciou. Druhý variant uvažuje s repasáciou súčasného vybavenia a jeho ďalším používaním.

Osobitné postavenie medzi kultúrnymi zariadeniami a inštitúciami v obci má miestny rímskokatolícky kostol, ktorý bol dobudovaný, vysvätený a uvedený do prevádzky dňa 16. decembra 1993.

Okrem spomenutých kultúrnych zariadení a inštitúcií zaraďujeme do oblasti kultúry rôzne kultúrne organizácie, ktoré sa venujú výchove mládeže a udržiavaniu starých ľudových zvykov.

V obci Štiavnik k takýmto organizáciám patrí ženská spevácka skupina a dychová hudba, ktorých činnosť dopĺňajú ďalšie tri dobrovoľné zväzy a združenia. Konkrétne ide o Zväz záhradkárov, Klub dôchodcov a Klub telesne postihnutých.

Prehľad všetkých právnych noriem, ktoré sa vťahujú na kultúry a kultúrnych zariadení ponúkame v prílohe č. 11.

6.2 ZARIADENIA CESTOVNÉHO RUCHU

6.2.1 UBYTOVACIE ZARIADENIA

Pod ubytovacími zariadeniami rozumieme také zariadenia, ktorých hlavným účelom je poskytovanie pravidelného alebo príležitostného ubytovania s prenocovaním pre verejnosť. Na území našej obce sú v súčasnosti registrované tri takéto zariadenia, ktoré sú lokalizované v blízkosti termálneho kúpaliska resp. v horskom prostredí – chata Polom.

V správe obce je ubytovacie zariadenie v rekreačnom areáli termálneho kúpaliska. Jeho kapacita je 70 lôžok. Rovnako tak je v areáli prístupná jedna drevená chatka s kapacitou 8 osôb.

Ďalším ubytovacím zariadením s kapacitou 24 lôžok je chata Polom, ktorá je však lokalizovaná na opačnom konci obce, v neobývanom horskom prostredí.

Prehľad a kapacita ubytovania na súkromí nie je zdokumentovaná, nakoľko sa k nej žiadny občan našej obce nehlási. Z tohto dôvodu hovoríme len o minimálnej – známej ubytovacej kapacite obce, ktorá je na úrovni 102 lôžok.

6.2.2 STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY

Stravovacie a reštauračné služby definujeme ako činnosti spojené s prípravou stravy a jej poskytovaním väčšiemu množstvu počtu zákazníkov, ktorí tak uspokojujú svoje výživové potreby.

Prehľad počtu jednotlivých stravovacích a reštauračných zariadení v našej obci ponúka nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 58 - Prehľad počtu stravovacích a reštauračných zariadení.

druh zariadenia	počet zariadení	miest na sedenie
hostinec	2	125
kaviareň	1	100
reštaurácia	2	130
spolu	5	355

Zdroj: podklady OcÚ Stráňavy.

6.2.3 OSTATNÉ ZARIADENIA CESTOVNÉHO RUCHU A MIESTNE ATRAKTIVITY

Ostatnými zariadeniami cestovného ruchu rozumieme všetky zariadenia cestovného ruchu, ktoré nespádajú do kategórie ubytovacích, stravovacích a reštauračných zariadení.

V katastri našej obce je to rekreačný areál termálneho kúpaliska ktorý sa rozkladá na ploche 1,88 ha. Bežnému návštevníkovi ponúka možnosti využitia jedného veľkého bazéna s rozmermi 50x23,5m a jedného detského bazéna s rozmermi 12x8m. Teplota vody sa pohybuje od 24 do 26 stupňov Celzia.

Priemerná dĺžka letnej sezónny sa pohybuje okolo 100 dní, počas ktorých kúpalisko navštívi viac ako 50 tisíc platiacich návštevníkov, čo predstavuje priemernú dennú návštevnosť na úrovni 500 osôb. Podrobný prehľad o dĺžke jednotlivých sezón a počet návštevnosti za obdobie rokov 2001 až 2006 ponúkame prostredníctvom nasledujúcej tabuľky.

Tabuľka č. 59 - Prevádzka a počet návštevníkov termálneho kúpaliska Stráňavy.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Počet dní prevádzky	77	92	101	102	107	107
Počet platiacich návštevníkov	38500	46000	50500	51000	53500	55400

Zdroj: OcÚ Stráňavy.

Prehľad otváracích a zatváracích hodín kúpaliska, cenník vstupného a doplnkových služieb ako i ilustračné fotografie celého areálu ponúkame v prílohe č. 12.

Ďalším významným zariadením cestovného ruchu miestneho významu je lyžiarsky vlek, ktorý je v správe a prevádzke miestneho lyžiarskeho oddielu.

Ostatné miestne atraktivity, ktoré lákajú návštevníkov našej obce, predstavujú prírodné útvary a celky, ktoré sú lokalizované prevažne v južnej, neobývanej, časti obce.

6.3 ZÓNOVÉ ČLENENIE TURISTICKÝCH ATRAKCIÍ

vzdialenosť	mesto obec	atraktivita	podujatia
do 10 km	Strečno	Hrad Strečno	
		Pamätník francúzskych partizánov	
		Plte na váhu	
	Žilina	Budatínsky zámok – drotárske múzeum	Countryfest
		Bábkové divadlo	Divadelné podujatia
		Farský kostol	Improliga
		Kino 2x	Jašidielňa
		Kostol Sv. Pavla	Koncertné podujatia
		Kostol Sv. Štefana	Vyhliadkové lety
		Krytá plaváreň	Staromestské slávnosti
		Kúpalisko	Jarmok
		Mestské divadlo	
		Považská galéria umenia	
		Považské múzeum	
		SNM – Múzeum Židovskej kultúry	
		Synagóga	
		Dom umenia Fatra	
		Verejná motokárová dráha	
		Zimný štadión	
do 30 km	Rajecké Teplice	Kúpeľný dom – Aphrodite	Kúpeľné koncerty
		Minigolf	
		Sauna masáže	
		Tenis	
		Termálne kúpalisko Laura	
		Lyžiarky vlek	
	Terchová	Biely potok - lyžovanie	Cyrilometodské dni
		Drevená zvonica	Jánošíkove dni
		Horná Tižina – kone	Psie záprahy
		Jánošíkove diery	Terchovský budzogáň
		Kostol Sv. Cyrila a Metoda	
		Múzeum J. Jánošíka	
		Vrátna dolina - lyžiarske strediská	
		Štefanová - 4 kolesové motorky	
	Rajecká Lesná	Košariská – lyžovanie	
		Slovenský Betlehem	
	Martin	Divadlo SNP	Národopisné leto
		Krytá plaváreň	
		Matica slovenská	

vzdialenosť	mesto obec	atraktivita	podujatia
		SNM – Etnografické múzeum	
		SNM – Múzeum Martina Benku	
		SNM – Múzeum slovenskej dediny	
		SNM – Múzeum Andreja Kmeťa	
		Slovenské národné literárne múzeum	
		Národný cintorín	
		Turčianska galéria	
		Martinské hole – lyžiarske stredisko	
do 50 km	Vychylovka	Múzeum kysuckej dediny	
		Kaplnka	
		Úzkokoľajná lesná železnica	
	Čičmany	Národopisná expozícia	Country, folkové a trampske Čičmany
		Čičmianske obydlia	
		Zemepánsky kaštieľ	
		Konské záprahy	
		Lyžiarska škola	
	Oščadnica	kalvária	
		Kaštieľ s galériou	
		Kostol Nanebovzatia Panny Márie	
		Kysucké múzeum	
		Liečebno-relaxačné vodné centrum	
		Veľká Rača – Snow Paradise, Sun Paradise	
	Makov	Bumbálka - vlek	
		Kasárne – Veľký Javorník	
		Kmínek	
do 65 km	Bojnice	Bojnický zámok	Festival duchov a strašidiel
		Amfiteáter sokoliarov a šermiarov	Folkové Bojnice
		SNM – Múzeum Bojnice	Vyhliadkové lety
		Farská jaskyňa	
		Motokárová dráha	
		Krytý bazén	
		Termálne kúpele	
		ZOO	

Zdroj: www.limba.sk

7 KOMPLEXNÁ SWOT ANALÝZA

7.1 INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - 100 % miera elektrifikácie územia, - ukončená plynofikácia obce, - vybudovaná a funkčná ČOV v správe obce, - existujúce telekomunikačné a internetové pripojenie, - pokrytie územia obce televíznym a rozhlasovým signálom, - lokalizácia obce v blízkosti transeurópskych cestných ťahov, - pravidelná autobusová preprava, - existencia zdravotných ambulancií priamo v obci, - podpora sociálnych služieb, - eliminácia starých ekologických záťaží, - podpora rýchleho zavedenia separovaného zberu odpadu, - enviromentálne aktivity. 	<ul style="list-style-type: none"> - nízka miera protipovodňových opatrení, - rozmery a kvalita cestného telesa, - frekvencia autobusových spojov, - kvalita a hustota autobusových zastávok, - absencia chodníkov pre peších chodcov a cyklistov, - limitovaný cestný prístup do obce, - nedoriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom pod cestnými telesami a ostanou infraštruktúrou, - nízka miera zdravotnej starostlivosti, - relatívne dlhá doba príchodu vozidla rýchlej záchrannej služby, - pomerne vysoká produkcia komunálneho odpadu, - nízka kvalita verejnej zelene, - pravidelné vypaľovanie trávnikov.
príležitosti	ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - zmena prenosovej sústavy elektrického a telefónneho vedenia, - prechod na ekologické formy vykurovania a ohrevu teplej vody, - vysporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod infraštruktúrou, - regulácia potoka, - dobudovanie statických dopravných zariadení s pevným podkladom, - rozširovanie a skvalitňovanie zdravotnej a sociálnej starostlivosti, - využívanie biomasy, - energeticky úsporné riešenia výroby a bývania, - bezodpadové hospodárstvo. 	<ul style="list-style-type: none"> - strata energetickej sebestačnosti SR, odstavovanie užívateľov el. prúdu, - dramatický rast nákladov výstavby a údržby infraštruktúry, - blokácia prístupu do obce, - zastavenie rozvoja dopravnej infraštruktúry, - zrušenie prímestských autobus. spojov, - nevhodná optimalizácia siete zdravotných zariadení, - nezáujem zdravotných poisťovní, - ekologické havárie, - zmena v správe recyklačného fondu, - dramatické zvýšenie poplatkov za zvoz a uskladnenie odpadu.

7.2 PODNIKATELSKÝ SEKTOR

silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku (viac ako 65 %), - relatívne nízke mzdové náklady, - dostatočne mobilná pracovná sila, - zlepšujúca sa štruktúra vzdelania a kvalifikácia, - dostatok prírodných surovín, - existencia nadregionálneho i nadnárodného odbytu produkcie, - početné zastúpenie živnostníkov a drobných remeselníkov v obci, - stabilita miestnych malých a stredných podnikov v oblasti produkcie a tvorby pracovných miest, - spolupráca obce s podnikateľskými subjektmi pri tvorbe rozvojových programov podporovaných z EÚ, - tvorba koncepcie priemyselných, rozvojových a rekreačných zón, - hľadanie nových možností podnikania. 	<ul style="list-style-type: none"> - absencia väčších zamestnávateľov v obci, - nízky podiel služieb, - absencia komplexných zariadení cestovného ruchu, - nedostatočný záujem občanov o podnikanie prostredníctvom iných foriem ako živnosti, - absencia zástupcov z progresívnych hospodárskych odvetví, - nízka miera využívania finančných prostriedkov zo strany EÚ a štátu, - nedostatočná prezentácia obce a jej potenciálu navonok, - nízky prílev priamych zahraničných a domácich investícií, - limitujúce možnosti rozvoja, vyplývajúce z reliéfu krajiny, - absentujúce finančné stimuly pre začínajúcich podnikateľov.
príležitosti	ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry, - diverzifikácia ekonomických činností v obci, - vstup nových domácich i zahraničných investorov, - rozvoj obecného podnikania, - regionálne a nadregionálne združenie obcí a podnikateľov (program LEADER a pod.), - rozvoj sektora služieb, - podpora podnikania zameraná na aktívne využívanie už existujúcich výrobných objektov, - podpora podnikania s využitím zdrojov EÚ a ŠR SR, - podpora oblasti služieb, najmä cestovného ruchu. 	<ul style="list-style-type: none"> - rast nezamestnanosti, - migrácia obyvateľstva a následná zmena jeho štruktúry, - reštrikcia v oblasti rozvoja územia, - nedostatočná podpora malých a stred. podnikov zo strany štátu - zmeny a obmedzenia v oblasti ťažobného priemyslu, - zmena spotrebiteľského správania, - nekoordinovanosť rozvoja podnikania, - legislatívne zmeny obmedzujúce hospodársku súťaž, - začlenenie väčšej časti územia obce do chránenej prírodnej oblasti alebo parku, - kapacitné obmedzenia dopravnej a technickej infraštruktúry,

7.3 ĽUDSKÉ ZDROJE

silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - počet obyvateľov obce, - súčasná veková štruktúra, - rastúci trend počtu obyvateľstva obce, - spolupatričnosť vidieckeho obyvateľstva, - existencia cezhraničných sociálnych väzieb - prevažne s ČR, - vysoký podiel obyvateľstva s úplným stredoškolským vzdelaním, - postupné zavádzanie programov celoživotného vzdelávania, - mobilita pracovnej sily, - relatívne vysoká miera samozamestnávania sa občanov obce, 	<ul style="list-style-type: none"> - nerovnomerné priestorové rozloženie obyvateľstva, - existujúce vzdelanostné rozdiely medzi obyvateľstvom, - nevyužívanie pracovnej sily, - nekoordinovanosť riešenia základných sociálnych problémov, - slabý záujem obyvateľstva o obecné dianie a aktivity, - obmedzenosť programov celoživotného vzdelávania, - kapacitne nevyhovujúce vzdelávacie a výchovné inštitúcie, - slabá stimulácia vyššieho vzdelávania,
príležitosti	ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosti voľného pohybu pracovných síl, - aplikácia rozvojových programov hospodárstva, osobitne rozvoja cestovného ruchu, - vstup nových investorov, ktorí do obce prinesú kapitál a nové pracovné miesta, - rozvoj žilinského regiónu, - rozvojové a vzdelávacie programy s obcami združenými v mikroregióne Terchovská dolina, - programy vzdelávania a podpory sociálnej inklúzie spolufinancované zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu, - rozvoj nových foriem miestnej zamestnanosti, - služby a programy sociálnej starostlivosti, - príchod nových obyvateľov z blízkych mestských sídel, 	<ul style="list-style-type: none"> - orientácia programov zamestnanosti na málo perspektívne odvetvia, - odliv kvalifikovanej pracovnej sily, - dramatická zmena vývojového trendu počtu obyvateľov obce, - prehlbovanie sociálnych rozdielov v dôsledku rastu nezamestnanosti, - príchod nových obyvateľov – narušenie medzisusedských vzťahov, - stagnácia vzdelanostnej úrovne obyvateľstva, - nedostatok finančných prostriedkov na dobudovanie sociálnej infraštruktúry, - uvoľnenosť mravov a zmena hodnotových systémov, - všeobecné zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - strata reprodukčnej schopnosti obyvateľstva,

7.4 KULTÚRA, ŠPORT A VOĽNÝ ČAS

silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - bohatá história obce, - početná skupina starších občanov, ktorí predstavujú živé kroniky zvyklostí, tradícií a obyčají, - existencia folklórnych skupín, - aktívna cirkevná činnosť, - vybudovaná sieť predškolských a školských zariadení, - široké spektrum mimoškolských aktivít, - ochota pedagogického i nepedagogického personálu zabezpečovať vzdelávacie a výchovné aktivity mimo času výučby, - kultúrny dom - materiálno-technická základňa, - múzeum Malofatr. operácie, - športové ihriská, ktoré umožňujú rozvoj individuálnych i kolektívnych športov, - prítomnosť športových klubov združujúcich mládež i dospelých. 	<ul style="list-style-type: none"> - nesystémový prístup v procese zachovania a obnovy kultúrnych pamiatok, hodnôt a tradícií príznačných pre región, - absencia propagačných aktivít, zviditeľňujúcich kultúrno-historické pamiatky obce a jej okolia, - limitované možnosti kultúrneho a spoločenského využitia sa, - absencia komplexného informačného systému, - nižšie kapacitné pripojenie internetu, - slabý záujem o programy celoživotného vzdelávania sa, - orientácia na klasické športy, - limitovaná podpora zo strany športových klubov, - kvalita športovísk a športových zariadení,
príležitosti	ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - programy obnovy a údržby kultúrnych a historických pamiatok, - tvorba ročného plánu kultúrno-spoločenských podujatí v obci a blízkom okolí s cieľom koordinácie jednotlivých podujatí, - spolupráca s ostatnými poskytovateľmi kultúrnych a spoločenských služieb, - vytvorenie prezentačného audiovizuálneho dokumentu o obci, - rozvoj občianskych aktivít v obci, - podporné programy EÚ určené na obnovu a rozvoj škôl, - plánovaný rozvoj športovísk a oddychových zón, - rozvoj mimoškolského vzdelávania, - rozvoj záujmových združení a športových klubov. 	<ul style="list-style-type: none"> - krátenie rozpočtov určených na obnovu a údržby kultúrno-historických pamiatok, - prirodzený alebo migračný odchod obyvateľstva prezentujúceho miestne tradície a ľudovú kultúru, - strata identity obce v dôsledku globalizácie, - nízky záujem o spoločenský a kultúrny život v obci zo strany miestneho obyvateľstva, - pokles záujmu o aktívne trávenie voľného času, - rozpad športových klubov, - zmena systému finančnej podpory školstva, kultúry a športu, - devastácia športovísk a športových zariadení v obci,

8 STRATÉGIA ROZVOJA ÚZEMIA OBCE

Stratégiu vnímame ako prostriedok, ktorým si príslušný subjekt, v našom prípade obec Stráňavy, zabezpečuje dosiahnutie svojich cieľov. Inými slovami predstavuje vymedzenie základných dlhodobých cieľov a prijatie smerov rozvoja, ako aj alokáciu zdrojov nevyhnutných na dosiahnutie týchto cieľov.

Pri definovaní rozvojovej stratégie obce Stráňavy zohľadňujeme štyri základné zdroje. Prvým z nich je analytická časť tohto dokumentu, ktorá končí komplexnou SWOT analýzou. Druhý zdroj predstavujú výsledky dotazníkového prieskumu, prostredníctvom ktorého mali možnosť vyjadriť sa všetci obyvatelia obce starší ako 15 rokov. Tretiu skupinu zdrojov predstavujú návrhy a podnety obecného zastupiteľstva ako i prirodzených autorít obce. Ostatné zdroje, využité pri tvorbe stratégie, predstavujú základné strategické dokumenty na nadregionálnej a národnej úrovni.

Prehľad základných rozvojových plánov obce, spolu s vymedzením zodpovednosti, časovej realizácie a základných zdrojov financovania uvádzame prostredníctvom nižšie uvedenej tabuľky a nadväzujúcej časovej osi realizácie zámerov.

Podrobnejší prehľad doplnený o predbežnú výšku investície ponúkame prostredníctvom prílohy č.13, ktorá je zaradená v osobitej časti tohto dokumentu.

	Cieľ	Aktivita	Zodpovedá	Časový horizont	Financovanie
INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	A1 Rekonštrukcia školských zariadení s príslušnými ihriskami	Spracovanie projektovej dokumentácie	Obec, predstavitelia školských zariadení	2007-2010	Fondy EÚ, vlastné zdroje
		Výber dodávateľa			
		Realizácia prác			
		Modernizácia vnútorného vybavenia škôlky a školy			
		Prevádzka dopravného a školského ihriska			
	A2 Rekonštrukcia miestnej ČOV	Spracovanie projektovej dokumentácie	Obec	2010-2011	Fondy EÚ, vlastné zdroje
		Výber dodávateľa			
		Realizácia prác			
	A3 Regulácia miestnych vodných tokov	Spracovanie projektovej dokumentácie	Obec	2007-2009	Fondy EÚ, vlastné zdroje
		Výber dodávateľa			
		Realizácia prác			

INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	A4 Zavádzanie a rozširovanie separovaného zberu	Vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti realizácie separovaného zberu	Obec	2007-2016	Recyklačný fond, vlastné zdroje
		Vyhodnotenie jednotlivých variantov (variant I. spolupráca s mikroreg. Terchovská dolina, variant II. spolupráca s mestom Žilina)			
		Podanie projektu na recyklačný fond			
		Informovanie miestneho obyvateľstva o výhodách separovaného zberu			
	A5 Rekonštrukcia domu kultúry	Spracovanie projektovej dokumentácie	Obec	2008-2009	Fondy EÚ, vlastné zdroje
		Výber dodávateľa			
		Realizácia rekonštruk. prác			
	A6 Rekonštrukcia cestnej infraštruktúry	Spracovanie projektovej dokumentácie	Obec, ZASK	2007, 2011	Fondy EÚ, vlastné zdroje
		Výber dodávateľa			
		Realizácia prác			
PODNIKATEĽSKÝ SEKTOR	B1 Podpora podnikania v obci	Analýza možností rozvoja podnikateľských aktivít v obci	Obec	2007-2016	Fondy EÚ, vlastné zdroje
		Vyčlenenie obecných priestorov na pod. účely			
		Založenie obecného podniku – variantné riešenie			
	B2 Rozvoj cestovného ruchu – kapacitné rozširovanie kúpaliska a príľahlých objektov služieb	Vypracovanie dopadovej štúdie rozvoja cestovného ruchu	Obec	2007-2010	Fondy EÚ, vlastné zdroje, investori
		Spracovanie projektovej dokumentácie			
		Výber dodávateľa			
		Realizácia stavebných prác			
ĽUDSKÉ ZDROJE	C1 Tvorba optimálnych podmienok pre bývanie v obci	Podpora rozvoja bývania, obnova domového a bytového fondu výstavba obecných nájomných bytov	Obec	2007-2016	Fondy EÚ, vlastné zdroje, ŠR SR, fond rozvoja bývania a pod.
		Rozvoj obecných služieb obyvateľstvu			
		Podpora tvorby pracovných miest			
		Zvyšovanie štandardu bývania v obci			

KULTÚRA, ŠPORT A VOĽNÝ ČAS	D1 Rekonštrukcia múzea Malofatr. operácie	Spracovanie projektovej dokumentácie	Obec	2007-2008	Fondy EÚ, vlastné zdroje
		Výber dodávateľa			
		Realizácia rekonštruk. prác			
	D2 Dobudovanie športovo-rekreačnej zóny	Spracovanie projektovej dokumentácie	Obec, športové kluby	2010-2011	Fondy EÚ, vlastné zdroje
		Výber dodávateľov			
		Realizácia stavebných prác			
	D3 Vybudovanie turistických a náučných trás	Výber zaujímavých lokalít a oblastí	Obec, klub turistov	2008, 2011, 2013	Fondy EÚ, vlastné zdroje
		Vypracovanie dopadových štúdií			
		Teoretické vytýčenie trás, ich schválenie			
		Fyzická realizácia vyznačenia trasy, výkon terénnych úprav.			
	D4 Vytvorenie regionálnej spolupráce s okolitými zariadeniami CR	Oslovenie prevádzkovateľov zariadení cestovného ruchu	Obec	2007-2016	Fondy EÚ, vlastné zdroje
		Návrh vzájomnej spolupráce			
		Schvaľovanie návrhu			
		Implementácia programu spolupráce do praxe			
	D5 Podpora výkonnostného a rekreačného športu	Podpora športových klubov pôsobiach na území obce	Obec	2007-2016	Fondy EÚ, vlastné zdroje
		Vytvorenie konceptu podpory veľkých športových nádejí			
		Podpora rekreačného športu			
	D6 Prezentácia obce navonok	Zadefinovanie požiadaviek a predstáv komplexnej prezentácie obce	Obec	2007-2016	Fondy EÚ, vlastné zdroje
		Výber zhotoviteľov audiovizuálnych, tlačných a elektronických prezentácií			
		Zhotovenie prezentačných materiálov			

Časový harmonogram realizácie jednotlivých rozvojových zámerov pre roky 2007 až 2016.

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
A1									
			A2						
A3									
A4									
	A5								
A6				A6					
B1									
B2									
C1									
D1									
			D2						
	D3			D3		D3			
D4									
D5									
D6									

9 NADREGIONÁLNE STRATEGICKÉ DOKUMENTY

9.1 PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA ŽILINSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Menovaný program predstavujú základný strategický dokument kraja, ktorého hlavnou úlohou je zabezpečenie ekonomického rozvoja prostredníctvom efektívneho využívania zdrojov, zachovania zdravého životného prostredia a postupného znižovania regionálnych disparít.

Logická skladba tohto strednodobého programového dokumentu, s predbežnou platnosťou v rozsahu 10 až 15 rokov, je rozvrhnutá do troch relatívne samostatných celkov, ktoré však na seba významovo a obsahovo nadväzujú.

Prvý celok predstavuje sociálno-ekonomická analýza, ktorá dostatočne podrobne popisuje stav v kraji a to na základe štatistických a empirických podkladov.

Druhý celok pozostáva zo SWOT analýzy, prostredníctvom ktorej je zabezpečené komplexné a prehľadné zhodnotenie súčasného stavu (silné a slabé stránky), ale i predpokladaných možností v budúcom období (príležitosti a ohrozenia).

Posledná, tretia, časť ponúka víziu smerovania kraja, ktorá vychádza z reálnych predpokladov popísaných v predchádzajúcich častiach menovaného strategického dokumentu.

Úroveň rozpracovania dokumentu siaha až do opatrení, ktorými sa majú naplňať priority a dosahovať vytýčené strategické ciele vytýčené v strategickej časti dokumentu.

Všeobecný charakter dokumentu predstavuje otvorený celok, ktorý je možné priebežne dopĺňať a aktualizovať. Možnosť aktualizácie vyplýva najmä z procesu reformy verejnej správy, daňovej reformy, vývojom hospodárskej a sociálnej situácie, možnosti čerpania prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ a Kohézneho fondu a pod.

Z tohto dôvodu je preto potrebné pravidelne korigovať jednotlivé rozvojové zámery obce s prioritami kraja, tak aby neboli vo vzájomnom rozpore.

9.2 ANALÝZY A KONCEPCIE ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU V ŽILINSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Cestovný ruch predstavuje medzirezortné odvetvie, ktoré zasahuje do oblastí hospodárstva, priemyslu, obchodu a služieb, financií, dopravy, regionálneho rozvoja, kultúry, zdravotníctva, vzdelávania, športu, ochrany životného prostredia, lesného a vodného hospodárstva, pôdohospodárstva, zamestnanosti, vytvárania nových pracovných miest ako i pôsobnosti samospráv.

Donedávna charakteristické znaky, ktorými boli nekoordinácia a roztrieštenosť v rozvoji cestovného ruchu v Žilinskom samosprávnom kraji, eliminujú prijaté koncepcie, ktoré určujú celkové smerovanie cestovného ruchu a úrovni kraja.

Uvedené materiály sú zoskupené do jedného programového dokumentu, ktorý využíva zdroje z programov rozvoja cestovného ruchu jednotlivých obcí/miest (najmä obcí/miest s potenciálom pre cestovný ruch) a v spolupráci so všetkými subjektmi participujúcimi na rozvoji cestovného ruchu, predstavuje víziu budúceho smerovania turizmu v oblasti.

Dokument predstavuje základnú líniu podpory rozvoja cestovného ruchu v ŽSK, pričom definuje parciálne ciele na najbližšie obdobie. Rovnako tak predstavuje metodické usmernenia pre tvorbu obecných rozvojových koncepcií cestovného ruchu

ako aj pre plánovanie strategických zámerov subjektov pôsobiacich v cestovnom ruchu.

Okrem základnej charakteristiky ŽSK ponúka hodnotenie primárneho, sekundárneho a terciárneho potenciálu pre rozvoj turizmu v kraji. Samostatne je vyčlenená SWOT analýza, ktorá predstavuje podklady pre stanovenie stratégie a formuláciu vízie, cieľov, metód a nástrojov, nevyhnutných na ich realizáciu.

9.3 ÚZEMNÝ PLÁN VEĽKÉHO ÚZEMNÉHO CELKU ŽILINSKÉHO KRAJA

Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja predstavuje strategický dokument, ktorý je obsahovo zameraný na vytváranie podmienok ekonomického rozvoja regiónu. Vizia dokumentu je totožná s víziou PHSR Žilinského samosprávneho kraja a preto je nebudeme duplicitne uvádzať.

Vymedzenie oblasti je, na ktorú sa svojou pôsobnosťou vzťahuje je identické s vymedzením územia Žilinského samosprávneho kraja. Obsah dokumentu vychádza z podkladov koncepcie územného rozvoja Slovenska, jednotlivých územných a hospodárskych zásad menších celkov, urbanistických štúdií vybraných krajských miest, environmentálnych a akčných plánov pre prostredie a zdravie obyvateľov SR.

Hlavným cieľom dokumentu je zabezpečenie trvalého súladu všetkých prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt územia, najmä so zreteľom na starostlivosť o životné prostredie a ochranu jeho hlavných zložiek – pôdy, vody a ovzdušia v kontexte stavebného zákona.

Čiastkové ciele dokumentu sa zameriavajú na dosiahnutie vyváženého socio-ekonomického rozvoja regiónu, ktorý povedie k zvýšenej kvalite života obyvateľov ako i optimálnemu využívaniu všetkých potenciálov územia.

9.4 ĎALŠIE NADREGIONÁLNE STRATEGICKÉ DOKUMENTY

Do skupiny nadregionálnych strategických dokumentov taktiež zaraďujeme Iniciatívu Spoločenstva týkajúcu sa transeurópskej spolupráce na podporu harmonického a vyváženého rozvoja európskeho priestoru, ktorú skrátené označujeme INTERREG III. Vzhľadom na územnú príslušnosť obce Stráňavy do Žilinského samosprávneho kraja, sú pre obec relevantné programy INTERREG III SR-ČR a INTERREG III SR – PL.

Zvyšné strategické dokumenty, ktoré majú nadregionálny charakter predstavujú:

- stanovy a rokovací poriadok Euroregiónu BESKYDY,
- stanovy a rokovací poriadok Mikroregiónu Terchovská dolina.

10 NÁRODNÉ STRATEGICKÉ DOKUMENTY

Hoci predkladaný PHSR nie je pre obec záväzný dokument, na rozdiel napríklad od územného plánu, predsa predstavuje strategický dokument, ktorý do značnej miery vytvára predstavu o budúcom smerovaní obce.

V súčasnosti neexistuje zákon, ktorý by konkrétne nevymedzil nadväznosť PHSR obce na ďalšie koncepčné dokumenty. Napriek tomu je však nevyhnutné nájsť a vymedziť si túto nadväznosť a prepojenosť.

Koncepčné, plánovacie a rozvojové dokumenty, ktoré sú vo všeobecnosti uplatňované na území Slovenska môžeme rozdeliť do nasledovných základných kategórií:

- sociálno-hospodárske plánovanie,
- územné plánovanie,
- sektorové plánovanie.

Pod sociálno-hospodárskym plánovaním na národnej úrovni rozumieme dokumenty:

- Národný rozvojový plán,
- Vybrané operačné programy, ktoré vplývajú z Národného strategického referenčného rámca,
- Strednodobé koncepcie hospodárskeho a sociálneho vývoja SR a pod.

Do skupiny územného plánovania zaraďujeme Koncepciu územného rozvoja Slovenska.

Dokumenty z oblasti sektorového plánovania:

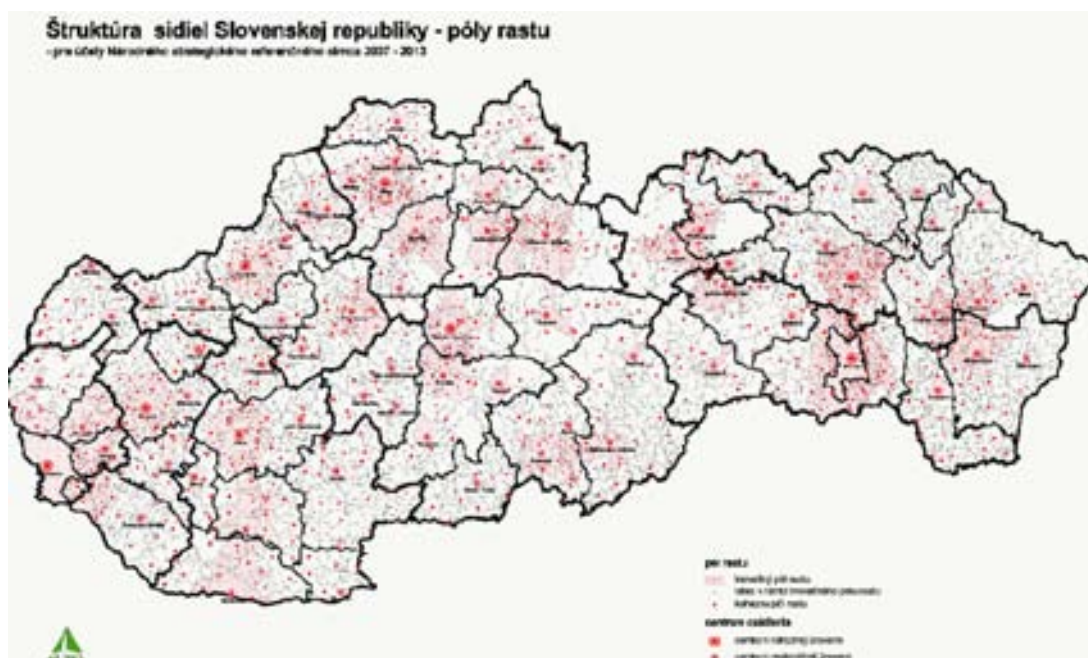
- Národný environmentálny akčný plán
- Národný plán zamestnanosti,
- Vodohospodárska koncepcia,
- Energetická koncepcia a pod.

Osobitné postavenie majú dokumenty, ktoré sa vzťahujú na možnosti čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ, fondov krajín EHP a národného rozpočtu SR.

Možnosti obce v čerpaní finančných prostriedkov v rámci Regionálneho operačného programu závisia od zaradenia do skupiny pólov rastu, ktoré sú definované v osobitnom dokumente, vydanom ministrom výstavby a regionálneho rozvoja SR č. 3/2006 z 15. júna 2006.

Na základe tohto dokumentu zaraďujem obec Stráňavy do skupiny obcí s inovačným pólom rastu, čo dokladuje aj nasledovná dvojica máp z predmetného dokumentu.

Mapa č. 9 - Póly rastu v Slovenskej republike

Zdroj: www.build.gov.sk

Mapa č. 10 - Póly rastu v okrese Žilina

Zdroj: www.build.gov.sk

Zaradením obce do inovačného pólu rastu sú vytvorené dokonalé podmienky na získanie príspevkov do oblasti znalostnej ekonomiky a na veľké projekty, ktoré by mali byť motorom rozvoja regiónov na nižšej úrovni. Rovnako tak vyššie uvedené zaradenie bude obci umožňovať čerpať finančné prostriedky na také procesy, ktoré umožnia

vznik a rozvoj klastrov schopných dlhodobo konkurovať na globálnom trhu. Naopak obmedzí podporu na dopytovo orientované projekty zamerané na vytváranie podmienok pre investovanie, lepšie zhodnocovanie disponibilných zdrojov, zabezpečenie napojenia sa na rozvinutejšie centrá a zvyšovanie kvality života na lokálnej úrovni.

Skutočnosť, že členenie na inovačné a kohézne póly rastu sa vzťahuje len na Regionálny operačný program, znamená, že pre ostatné operačné programy neplatia žiadne obmedzenia, a ďalšími strategickými dokumentmi v plnom znení sa tak stávajú materiály:

Operačný program Životné prostredie,
Operačný program Doprava,
Operačný program Informatizácia spoločnosti,
Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast,
Operačný program Zdravotníctvo,
Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia,
Operačný program Vzdelávanie.

Ostatné strategické dokumenty, ktoré sa svojim obsahom prelínajú do viacerých oblastí alebo nepatria ani do jednej už vyššie spomenutej kategórie sú:

- Programové vyhlásenie vlády, schválené 1. augusta 2006 NR SR,
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska do roku 2010, schválená uznesením vlády SR č. 1033/2005,
- Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010, schválená uznesením vlády SR č. 140/2005,
- Národná stratégia trvaloudržateľného rozvoja SR, schválená uznesením vlády SR č. 978/2001,
- Aktualizovaný konvergenčný program Slovenska na roky 2005 – 2010, schválený uznesením vlády SR č. 1121/2004,
- Národný rozvojový plán + dodatok, schválený v júni 2003,
- Koncepcia územného rozvoja SR (KURS) - nariadenie vlády SR č. 528/2002,
- Stratégia, zásady a priority štátnej enviromentálnej politiky Agenda 21,
- Národný enviromentálny akčný program (NEAP),
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR (NS TUR),
- Stratégia informatizácie spoločnosti,
- Štátna dopravná politika,
- Národný plán zamestnanosti,
- Milénium – Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15-20 rokov,
- Koncepcia rozvoja vidieka v Slovenskej republike,
- Koncepcia usporiadania pozemkového vlastníctva v Slovenskej republike,
- Program odpadového hospodárstva SR,
- Národný program reforiem SR na roky 2006 – 2008,
- a ďalšie.

ZÁVER

Prezentovaný program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Stráňavy predstavuje základný strategický dokument obce s časovým horizontom platnosti do roku 2016.

Cieľ dokumentu, ktorým je na základe popisno-analytickej časti, tvorenej kapitolami 1. až 6., a komplexnej SWOT analýzy – kapitola 7., vytvoriť základnú rozvojovú stratégiu obce, kapitola 8., v plnom súlade s nadregionálnymi a národnými strategickými dokumentmi – kapitola 9. resp. 10., sa nám podarilo naplniť. Domnievame sa tak, že sme vytvorili dostatočne determinujúci dokument budúcej úrovne života v obci, ktorý zaručuje primeranú mieru spokojnosti miestnych občanov.

Súčasťou predkladaného PHSR je i komplexný prehľad relevantných právnych a strategických dokumentov, ktoré sú s ostatnými podpornými materiálmi zaradené v prílohovej časti dokumentu.

Domnievame sa, že výsledok našej práce – predložený PHSR – splňa všetky podmienky formálnej i odbornej kvality dokumentu. Navyše svojim logickým členením umožňuje bežnému i odbornému čitateľovi prehľadnú orientáciu v texte s výraznou mierou selekcie požadovaných informácií. Popis aktuálnych skutočností sa časovo vťahuje na obdobie konca roka 2006.

Objektívne zhodnotenie miery naplnenia všetkých prezentovaných predstáv občanov, obecných poslancov a autorít o budúcnom smerovaní obce bude možné vykonať až s odstupom času. No už dnes môžeme vysloviť presvedčenie, že všetci spoločne vyvineme maximálne úsilie, smerujúce k rastu kvality života a spokojnosti miestnych občanov so životom v našej obci.